

EBSO-HABER

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI AYLIK YAYIN ORGANI

AĞUSTOS 2015

Siyasi belirsizliğin faturası ağırlaşıyor

**EBSO üyeleri
yılın ikinci yarısından
umutsuz**

**Sanayicinin
eğitim isyanı**

Ege Endüstri

Kemalpaşa C. 18

35060, Pınarbaşı – İZMİR, TURKEY

P +90 232 491 14 00

www.egeendustri.com.tr

 facebook.com/egeendustri

 twitter.com/egeendustri

 linkedin.com/egeendustri

 info@egeendustri.com.tr

 Bayraktar

Aydınlatıyoruz.

Suya da dayanıklı, Acil Aydınlatma ve Yönlendirme Sistemleri.

**2 YIL
GARANTİ**

Acil Aydınlatma ve Yönlendirme Sistemlerinde Yenilikçi, Kaliteli Ürünler Sunuyoruz.

*Üretimimizin tüm safhaları kontrol ve test işlemlerinden titizlikle geçmekte, yönetmeliklere uygun şekilde dizayn edilmektedir.
Projelerinize uygun, kaliteli ve ekonomik ürünleri tek çatı altında sizler için üretmekteyiz.*

SAVAŞ
ELEKTRİK

IP55

SAVAŞ®
YANGIN SÖNDÜRME ARAÇLARI
ELEK. ELEKT. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

SAVAŞ YANGIN ELEKTRİK ELEKTRONİK SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
6171 Sk. No: 4/B-C Bornova/İZMİR • Tel.: 0 232 472 17 59 - 60 • Faks: 0 232 472 08 17
www.acilyonlendirme.com • satis@acilyonlendirme.com

AĞUSTOS GÜNDEMİ

AĞUSTOS 2015

Yıl : 32

Sayı: 375

Sahibi

Ege Bölgesi Sanayi Odası adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Ender YORGANCILAR

Sorumlu Müdür

Mustafa KALYONCU
Genel Sekreter

Yayın Kurulu

H. İbrahim GÖKÇÜOĞLU
Bayram TALAY
N. Fatih ARACI

Yayın Sorumlusu

Mehmet Ali SÜTLÜ

Yönetim Yeri

Ege Bölgesi Sanayi Odası
Cumhuriyet Bulvarı
No: 63 - İZMİR
Tel : (0 232) 455 29 00
Faks: (0 232) 425 36 35
www.ebso.org.tr

Grafik - Baskı Öncesi

 teknofset

Baskı

 teknofset mat. san. tic. ltd. şti.

5632 sokak no: 26 çamdibi / izmir
tel : 232 458 58 09 • faks : 232 458 54 04

EBSOHABER, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın aylık kurumsal yayın organıdır. EBSOHABER'de yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yazılar aksi belirtilmedikçe EBSO'nun resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda ifade edilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Yerel süreli yayın

Baskı Tarihi: 2 Eylül 2015

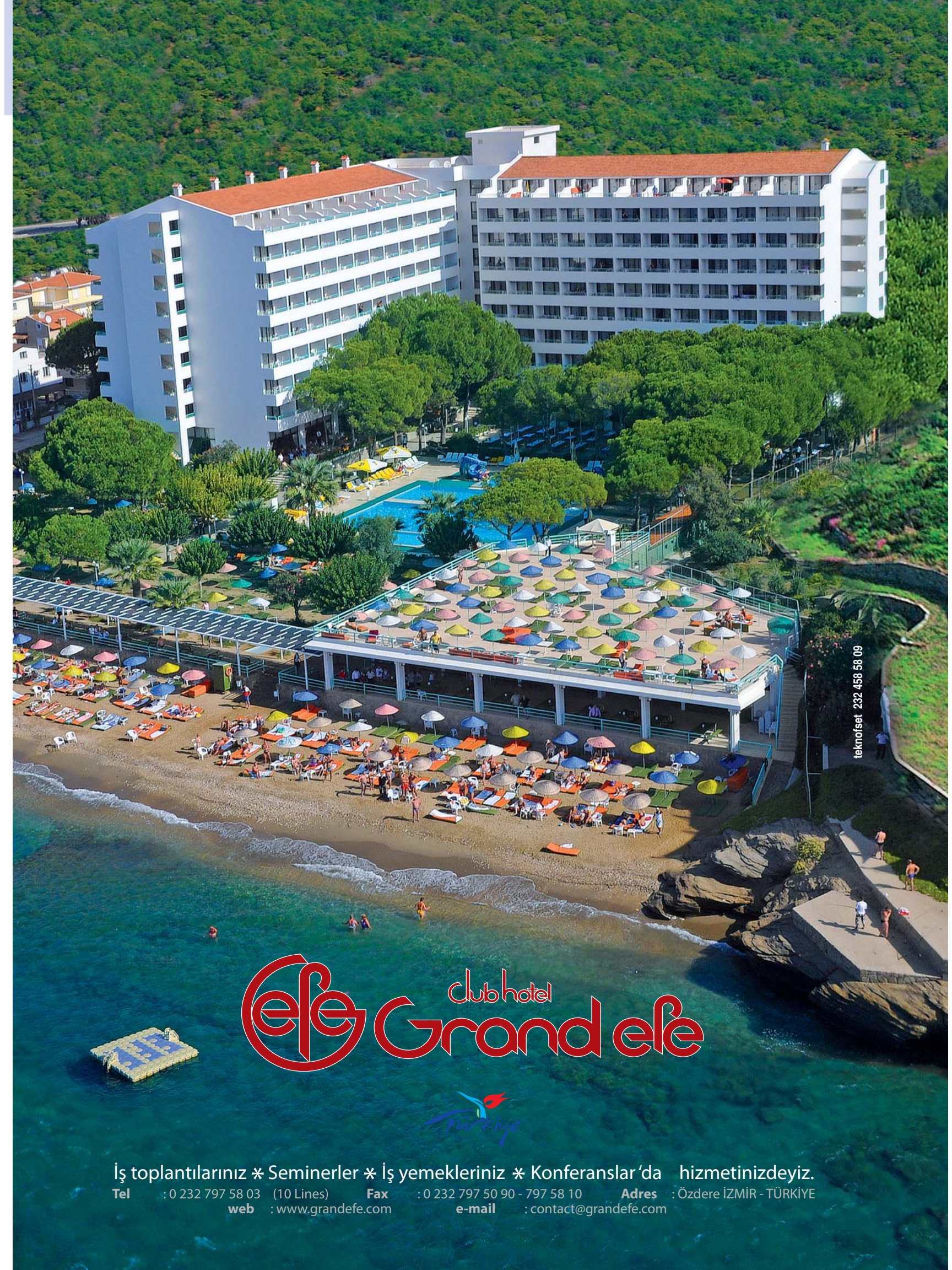

- 4** Yine, yeni, yeniden bir seçime doğru
- 6** Siyasi belirsizliğin faturası ağırlaşıyor
- 10** Yorgancılar: Ekonomi de demokrasi de sınıfta kaldı
- 12** EBSO üyesi sanayiciler yılın ikinci yarısından umutsuz
- 14** Özel sektörün dış borç karnesi
- 15** Kredilerde büyük tehlike
- 16** Dolara sarıldık
- 20** EBSO'dan KOSGEB desteklerini kullanın çağrısı
- 26** İzmirli genç girişimcilerden Aliğa'ya güneş enerjisi projesi
- 32** Esen'den meclis temennileri
- 34** Sanayicinin eğitim feryadı
- 40** EBSO Meclis'nde gündem mesleki ve teknik eğitim
- 44** EBSO önerdi, Kurul kabul etti
- 46** Basım ile kağıt sanayicilerinin mesleki ve teknik eğitim atağı
- 48** Soğutma sektörünün duayeni Ertaş sonsuzluğa uğurlandı
- 50** Boya sektörü, sanayi ve inşaatla büyüyor
- 52** Kur savaşları yeniden gündemde
- 59** İşsizlik tek hanede
- 63** Kapasite Temmuz'da arttı, Ağustos'ta düştü
- 64** Temel ekonomik göstergeler

Kapak

7 Haziran seçimleri sonucunda oluşan siyasi tablodan bir hükümet çıkmamasının ve 1 Kasım'da erken seçim kararı alınmasının yanısıra, terör eylemlerinin tırmanışa geçmesinin, küresel ekonomide ise kur savaşlarının neden olduğu ortam, faturayı ağırlaştırıyor.

teknofset 232 458 58 09

Grandefe Club hotel

İş toplantılarınız * Seminerler * İş yemekleriniz * Konferanslar'da hizmetinizdeyiz.

Tel : 0 232 797 58 03 (10 Lines) Fax : 0 232 797 50 90 - 797 58 10 Adres : Özdere İZMİR - TÜRKİYE
web : www.grandefe.com e-mail : contact@grandefe.com

YİNE, YENİ, YENİDEN BİR SEÇİME DOĞRU

7 Haziran seçimleri öncesinde, Türkiye'nin yeni bir hikayeye ihtiyacı olduğu, mevcut hikayesini tükettiği ve dinamiklerini harekete geçirecek eylemlerin acilen hayata geçirilmesi gerektiğine dair öneriler, şahsım ve öngörü sahibi insanlar tarafından bir çok kereler dile getirilmiştir.

7 Haziran sonrasında Türkiye, gerçekten yeni bir "hikaye" sahibi oldu. Ancak bu hikaye, bir karabasan misali toplumun üzerine çöktü ve bedenen, ruhen bizleri sarstı, sarsmaya da devam etmektedir. Belki de kimsenin hiç uyanmak istemeyeceği kadar kötü bir rüyada gibiyiz.

Güzel ülkemizde yaşanan bu acıları ve endişeleri görmezden gelmemiz mümkün değildir. Her şehidimizle yüreğimiz bir kez daha dağlanırken, toplumsal huzurun ve barışın altına mayınlar döşenirken, böyle bir süreçte dahi toplumsal uzlaşma adına hiçbir adımın atılmaması, ötekiler, diğerleri ayrımlarının sonuna kadar yapılması bizleri derinden üzmektedir.

Siyasi erkin bu hususta proaktif davranması, halka ve piyasalara verilecek güven ortamı ile tüm bu kaos senaryolarının son bulması için şahsen "güçlü bir hükümetin" kurulması yönünde ısrarlı ve kararlı tutumumu sürdürdüm. Ne yazık ki, bizim endişelerimiz siyasi iradede yer bulmadı ve yeni bir seçim kararı alındı.

Ülkemiz için elbette ki en hayırlısı neyse o olsun. Dilerim ki, seçim sonuçları itibari ile bugün yaşadıklarımızı 1 Kasım sonrasında tekrar yaşamayalım.

Sınırlarımızdaki kaosa; Çin'in yarattığı dalga ve FED

etkisi eklenirken, ekonomide içsel dinamiklerimiz itibari ile bıçak sırtı bir durumda bulunduğumuz gerçeği ile de karşı karşıyayız. Ancak şuna yürekten inanıyorum ki, kurulacak Hükümetle birlikte, güven ortamının sağlanması ve akliselim atılacak adımlar bizleri bu durumdan kurtaracaktır. Çünkü doğru yapılan siyasette, çözüm üretilir. Ancak, bugün sorun üretilmektedir. Bu da belirsizliği ve endişeleri arttırmaktadır.

Bu belirsizlik bugün kurlarda özellikle de Dolarda çok ciddi artışlara sebep olmuştur. Özel sektörün borcundan, ürettiğimiz ürünün hammaddesine, çiftçimizin kullandığı ithal yemden, vatandaşın yediği ete kadar, ödediği vergilere kadar çok geniş bir kesimi mağdur edecek bir artış söz konusudur. Bunun kısaca anlamı ise, dolardaki her artışın bizleri fakirleştirdiğidir.

Bu açıdan baktığımızda; doların sakinleşmesi ekonomideki gidişattan öte, ancak ve ancak siyasi iradenin "ben buradayım merak etmeyin" diyerek güveni sağlaması ile mümkün olacaktır.

Bugün milletin iradesi yetersiz kalmış gibi görünse de, ümit ederiz ki, yine, yeni yeniden olacak 1 Kasım seçimleri ile milletin iradesi, belirsizliği ortadan kaldıracak, çözüm üretecek bir Hükümet yönünde tecelli eder ve yaşadığımız bu kabus bir daha yaşanmamak üzere son bulur. Aksi takdirde öngörülemezlikten dolayı; gerek siyasi, gerek güvenlik, gerekse ekonomi anlamında negatif ayrışmamız hızla devam edebilecektir.

Ender YORGANCILAR
Yönetim Kurulu Başkanı

47
yil

Ellerinizde büyüdük.

El aletleri denildiğinde akla gelen ilk isim olmamızın
arkasında elinizin, elimizin emeği var.

Siyasi belirsizliğin faturası ağırlaşıyor

Koalisyon seçeneklerinin tükenmesi bütçe ve borçlanmayı vurdu. Bütçe performansının olumsuz etkilenmesi ve faiz artışının şimdilik hesaplanan maliyeti 14 milyar liraya ulaştı

Türkiye yeni bir seçime yol alırken, koalisyon seçeneklerinin birer tükenmesi ve siyasi belirsizlik algısının yerleşmesi hem bütçe hem de borçlanmayı vurdu. Bu tablo ekonomide siyasi risk primine neden olurken, “Kur, iç borçlanma, bütçe, cari açık yönetimi ve kredibilite” konusunda uyarı sinyalleri geldi. Bu yıl için 20.9 milyar lira öngörülen bütçe

açığının 8 milyar TL’lik artışla 30 milyara çıkması bekleniyor. Her 1 puanlık faiz artışının Türkiye’ye maliyeti 2 milyar lira oldu. Bütçe performansının olumsuz etkilenmesi ve faiz artışının şimdilik hesaplanan maliyeti ise 14 milyar liraya aştı.

DOLARDA TARİHİ ZİRVE

Siyasi belirsizliğin ekonomiye faturası ağır oldu. 7 Haziran seçimleri sonrası AK Parti’nin sırasıyla

CHP ve MHP ile yaptığı koalisyon görüşmelerinden netice alınamaması yüzünden döviz kurunda başlayan dalgalanma bitmedi.

Akaryakıttan ulaştırılmaya, gıdadan hizmetler sektörüne kadar her alanda fiyatları etkileyen dolar kuru, yıl başındaki 2.35 lira seviyesinden 7 Haziran seçimleri öncesinde 2.66 liraya kadar yükseldi. Seçimden sonra da dalgalanması durulmayan dolar kuru,

Kasım’da erken seçim açıklamalarıyla 3 liralık tarihi zirveyi gördü. Sadece bir ayda yüzde 8 değer kazanan dolardaki artış seçimden bu yana yüzde 8.7’yi buldu.

Döviz kurundaki artış ilk olarak akaryakıt ürünlerine, ardından tüm sektörlerle yansıtılacak. Dolar kurundaki yüzde 10’luk artış enflasyonu 1.5 puan yükseltecek. Akaryakıt ürünlerindeki kur kaynaklı fiyat ayarlamaları ise birçok sektör-

Açılan şirket Temmuz'da yüzde 19 azaldı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Temmuz ayına ilişkin kurulan-kapanan şirket istatistiklerini açıkladı. Geçtiğimiz ay 4 bin 705 şirket kuruldu; 873 şirket kapandı. 7 aylık dönemde açılan yüzde 17 arttı, kapanan yüzde 8 azaldı. Kurulan şirket sayısı Temmuz' da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8.94 artarak 4 bin 705'e yükseldi. Kapanan şirket sayısı ise aylık bazda ise kurulan şirket sayısı yüzde 19.12 azaldı, kapanan şirket sayısı da yüzde 2.46 arttı. Bu yılın Ocak-Temmuz döneminde kurulan şirket sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 16.95 artarak 34 bin 27'den 39 bin 795'e yükselirken, kapanan şirket sayısı ise yüzde 7.7 azalarak 8 bin 222'den 7 bin 589'a indi.

de yaşanabilecek fiyat artışıyla birlikte enflasyon hedeflerini olumsuz etkileyecek. Döviz kurlarının gecikmeli etkisinin Eylül'den sonra enflasyon üzerinde daha net bir şekilde hissedileceği belirtilirken, özellikle çekirdek enflasyonda yukarı yönlü hareketin kuvvetlenmesi bekleniyor.

CARI AÇIĞIN FİNANSMANI

Küresel ham petrol fiyatlarındaki olumlu seyir nedeniyle cari açık yılın ilk 6 ayında yüzde 7.5 düşüş gösterdi. Haziran 2015 Ödemeler Dengesi İstatistiklerine göre cari işlemler açığı bir önceki yılın haziran ayına göre 812 milyon dolar azalarak 3.3 milyar dolar olarak gerçekleşti. 12 aylık cari işlemler açığı 44.6 milyar dolar oldu.

DÖVİZ GELİRLERİ DÜŞTÜ

Başta Rusya olmak üzere bazı ülkelerden gelen turist sayısındaki azalma turizm gelirlerini yüzde 14'e kadar düşürdü. AB ülkeleri ve komşu ülkelerdeki krizler nedeniyle ihracat yüzde 8.2 azaldı. Eurodaki değer kaybı nedeniyle ihracatçı 6 ayda 8 milyar dolar kayıp yaşadı.

Ancak siyasi belirsizliğin ithalat, ihracat, turizm gelirleri, net sermaye hareketlerine yansımalarının cari açık finansmanını da olumsuz etkilemesi bekleniyor. Cari açığın milli gelire oranı halen yüzde 5.7 seviyesinde bulunuyor.

KISA VADELİ BORÇ YÜKÜ BÜYÜDÜ

Geliri dövizden olmayan şirketler açısından dolarda sadece seçimden

bu yana yaşanan yüzde 8.6'lık artış şirketlerin bilançolarını olumsuz etkiledi. Dolar bazındaki düşüşe rağmen kısa vadeli borçların TL karşılığı yılın ikinci çeyreği ile birinci çeyreği arasında 23.3 milyar lira artarak 368 milyar liraya ulaştı.

ULUSLARARASI REZERVLER ERİDİ

Türkiye'nin kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama açısından önemli olan uluslararası rezervler son iki aylık dönemde 3.2 milyar dolar azalarak 122.8 milyar dolardan 119.6 milyar dolara geriledi.

FATURA VATANDAŞA SİYASİ BELİRSİZLİK

konut, araç, ticari ve tüketici kredi faizlerine de yansdı. Yılbaşından bu yana özellikle konut

kredilerinde yaşanan artış kesildi. Örneğin 120 ay vadeyle alınan 100 bin liralık konut kredisinin ödemesi seçim öncesi-ne göre yaklaşık 18 bin lira artış gösterdi. Bazı bankaların aylık 0.87 ile vermeye başladığı konut faizi kredileri aylık yüzde 1.50'lere çıktı.

FAİZDE 0.38 PUANLIK ARTIŞ OLDU

ABD Merkez Bankası FED'in Eylül ayında faiz artırımını beklentisi nedeniyle seçimden önce yeterince yükselmiş olan faiz, Ağustos'un ilk yarısında yeniden hızlı bir artış kaydetti. 2014 sonundaki yüzde 8.18 seviyesinden Ocak ayı sonunda yüzde 6.70'in altına gerileyen faiz, 7 Haziran seçimi öncesinde yüzde 9.90 oldu. Aradan geçen iki ayda 0.38 puan daha yükselen faiz

18 Ağustos itibariyle yüzde 10.28 seviyesine ulaştı.

310 BİN YENİ BATIK

Son iki ayda Türkiye’de bireysel kredi veya kredi kartı borcunu ödemiş gerçek kişi sayısı 309 bin 870 kişi daha arttı. Bunların yaklaşık 50 bini hem kredi kartı hem de bireysel kredi borcunu ödeyemeyenlerden oluşuyor.

Geçen yılın ilk yarısında 3.6 milyar lira olan protostolu senet tutarı ise yüzde 20 artışla bu yıl 4.3 milyar liraya ulaştı.

BORSADAKİ KAYIP 60 SEÇİME BEDEL

Seçimden önce de düşüş

yaşayarak 5 Haziran’da 82 bin seviyesinde bulunan Borsa İstanbul, iki aylık dönemde kan kaybetmeye devam etti. Borsanın 2 aylık dönemdeki kaybı yüzde 6’ya ulaştı.

Erken seçimin bütçeye ek maliyet getirip getirmeyeceğine ilişkin tartışmalar süredursun, siyasi belirsizlik yüzünden hisseleri Borsa İstanbul’da işlem gören şirketlerin toplam piyasa değeri 5 Haziran’dan bu yana 60 milyar lira eridi. 5 Haziran Cuma gün sonunda 617 milyar lira olan borsa şirketlerinin değeri, koalisyon süruncemesi yüzünden 60 milyar lira azalarak 557 milyar lira oldu. Sadece

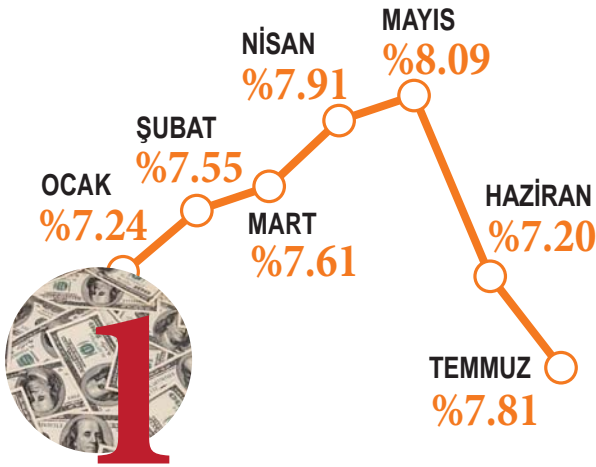

borsa verileriyle belirsizliğin faturası şimdiden 60 seçime bedel hale geldi.

KUR YÜKSELDİ DİŞ BORÇ ŞİŞTİ

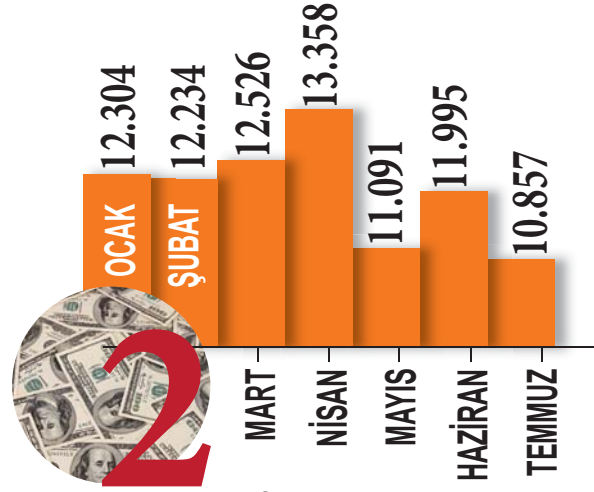
Merkez Bankası’nın

açıkladığı son verilere göre; özel sektörün Haziran sonu itibariyle 212 milyar dış borcu bulunuyor. Bu rakamın 178.2 milyar doları uzun vadeli, 33.8 milyar doları ise kısa vadeli

ENFLASYON Zamlar kapıda

Türk Lirası’nın değer kaybı, ithal ürünlerin maliyetini artırıyor. 5 dolarlık ithalatın maliyeti 14 Temmuz’da 13.1 lira iken bugün 14.3 liraya yükseldi. Bu farkı ithalatçı zam olarak tüketiciye yansıtacak. Özellikle cep telefonu, başta televizyon olmak üzere elektronik eşya, otomobil ve akaryakıt gibi ithalat ağırlıklı ürünlerde zam kaçınılmaz görünüyor. Otomotiv sektörü temsilcileri en az yüzde 5 zammı masaya yatırdı bile. 50 doların altında inerek 6.5 yılın en düşük seviyesindeki petrolün Türkiye için avantajı kalmadı. Çünkü dolardaki artış benzin ve mazota zam olarak yansıyor. Yapılan hesaplamalara göre dolar kurundaki yüzde 10’luk değerlenme, enflasyonu 1.5 puan yükseltiyor.

DİŞ TİCARET İhracat zorda

Euroda dolara karşı aşırı değer kaybı olmasaydı kurdaki bu yükseliş ihracatçıyı memnun edebilirdi. Ama eurodaki değer kaybı nedeniyle de Türk ihracatçısı yılın 7 ayında 8 milyar dolarlık kayıp yaşadı. İhracatçı, Eylül ayıyla birlikte ihracatın toparlanmasını bekliyordu ancak sıkıntının süreceği görülüyor.

Türk ihracatçısı ara malını, yani ihraç edeceği malı üretmek için ithalat yapıyor. Ve bu ithalatın yüzde 50’si dolar cinsinden yapılıyor. Yani ihracatçı dolarla hammaddesini alıyor, üretimini yapıyor, Euro ile ihraç ediyor. Dolardaki yükseliş ihracatçının ithalat maliyetini, dolayısıyla üretim maliyetini artırıyor.

oluşuyor. Borç dağılımının yüzde 62'si dolar, yüzde 31.4'ü euro, yüzde 4.5 Türk Lirası, yüzde 0.4'ü ise diğer para cinsinden. Bunun üzerinden basit bir hesaplama yapıldığında özel sektörün dış borcunun 7 Haziran 2015 seçimlerinden bu yana yaklaşık 14 milyar dolar arttığı görülüyor.

Döviz kurundaki her 1 kuruşluk artış 1.8 milyar liralık ilave bir maliyet anlamına geliyor.

MİLLİ GELİRDE GERİLEME

Ekonomi yılın ilk çeyreğinde yüzde 2.3 büyürken, iç talebin baskı altında olması, dış talebin zayıf

Erken seçimin maliyeti 1 milyar lirayı aşıyor

Türkiye'nin 1 Kasım'da yapacağı erken seçimin 1 milyar lirayı aşan yük getireceği hesaplanıyor. Seçime katılan siyasi partilerin ve adayların harcamalarının yanısıra kağıt alımı ve sandık başı görevlilerine yapılacak ödemeler, maliyet üzerinde etkili oluyor.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Başkanı Sadi Güven "7 Haziran seçimlerinde YSK olarak 189 milyon 851 bin 107 lira harcama yaptık. Bu seçimde de yaklaşık aynı rakamlarda maliyetimiz

olur. Kesin bir rakam vermem mümkün değil" bilgisini paylaştı. YSK'nın oy kağıdı ihalelerinin sonuçları yapılan yasa değişikliği nedeniyle açıklanmıyor, ancak maliyetin 400 milyon lira civarında olduğu tahmin ediliyor. Erken seçimde AK Parti, CHP, MHP, HDP ve SP'den aday gösterilecek toplam 2 bin 750 kişiden her biri ortalama 100 bin lira harcayacak. Bu da 275 milyon lirayı bulacak. Partilerin promosyon harcamaları da 500 milyon TL civarında olacak.

seyretmesi nedeniyle yıl sonunda yüzde 4 büyüme hedefine ulaşılması güç görünüyor.

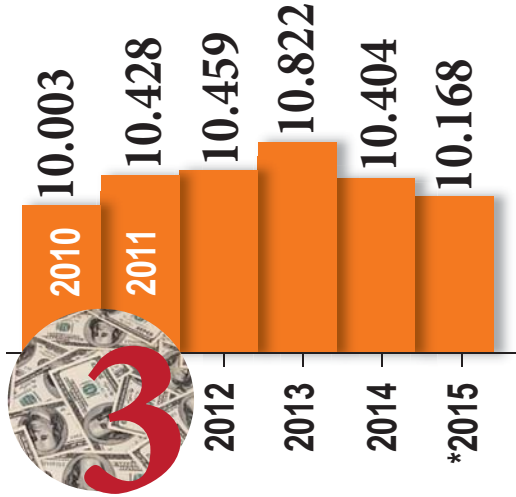
TL değer kaybettiği için dolar cinsinden milli gelir düşük seviyelere iniyor. Yıl

sonunda Türkiye'nin dolar bazındaki milli gelirinin 800 milyar doların da altına inebileceği öngörülüyor.

Kişi başı gelirin de 10 bin dolar sınırında tutunması ihtimali zayıflıyor.

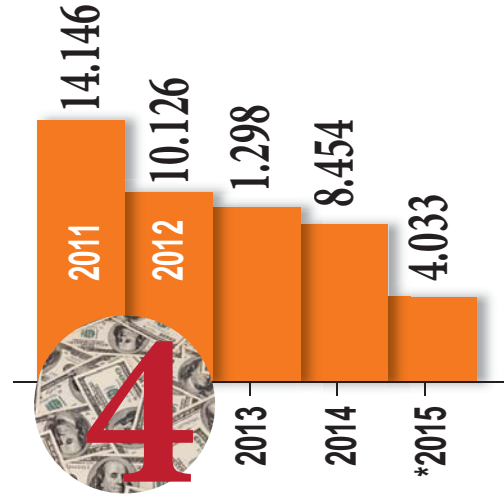
RİSK PRİMİ ARTTI

Türkiye'nin iflas riskini gösteren 5 yıllık CDS'leri zirveye tırmandı. En son Mart 2014'te 266'lı seviyeleri gören iflas riski endeksi 289'a kadar çıktı.

MİLLİ GELİR Büyümede sıkıntı

Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde yüzde 2.3 büyüdü. İkinci çeyrekte büyümenin yüzde 4'e yaklaşabileceği belirtiliyor. Yıl sonunda ise yüzde 3'ün ancak yakalanması bekleniyor. Hesaplamalara göre 2015 sonunda Türkiye'nin dolar bazındaki milli geliri en iyimser hesaplama yüzde 10'luk gerilemeyle 801 milyar dolardan 724 milyar dolara gerileyecek. Dolar bazındaki milli geliri 2010 öncesine dönen Türkiye, G20 içinde de son sıraya, 20'nci sıraya düşecek. Kişi başı milli gelir de 10 bin dolar sınırının altına inme tehlikesiyle karşı karşıya kalacak. Ayrıca potansiyelinin altında büyüyen Türkiye, sayıları 3 milyonu bulan işsizlerine yeni iş alanları da yaratamayacak.

YATIRIMLAR 2 yıldır gelen yok

Türkiye'nin son 2 yıldır yabancı yatırım alma sıkıntısı sürüyor. 2012 yılında 10.1 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım Türkiye'ye gelmişken 2013'te bu rakam 9.2 milyar dolara, 2014'te 8.4 milyar dolara geriledi. 2015'in ilk 5 ayında ise sadece 4 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım çekilebildi, ki bu rakam geçen yılın ilk 5 ayına göre yüzde 22 daha az yatırım anlamına geliyor. Türk yatırımcı için ise sorun daha büyük. Türkiye'nin dış borcunu çevirebilmek ve cari açığını finanse edebilmek için yıllık 200 milyar dolar dış kaynağa ihtiyacı var. Türkiye'nin kısa vadeli borcu ise 220 milyar doları buldu. Bu miktarın da yüzde 85'i özel sektöre ait.

Yorgancılar: Ekonomi de, demokrasi de sınıfta kaldı

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, ekonomi, siyaset ve terör boyutlarında yaşanan olumsuz gelişmeleri değerlendirdi. Siyasetin varlık nedeninin aksine çözüm değil, sorun üretir hale geldiğini ifade eden Yorgancılar, ekonomik boyuttan bakıldığında; en büyük bedeli yine reel sektörün ödeyeceği, işsizliğin artacağı, hem vatandaşlar hem de şirketler aşırı borçlu olduğu için ekonomik olduğu kadar sosyal maliyetlerle birlikte hem kur, hem de faizlerdeki artışın getireceği ilave yükün çok büyük olacağı bir dönemin bizleri beklediğine dikkat

çektik. Yorgancılar, “Bu nedenle siyaset kurumu tarihi bir sorumluluk ile karşı karşıyadır. İdeolojik farklılıkların değil, ortak paydaların yani insanın, yani huzur ve kardeşliğin yani bu güzel ve yalnız ülkemizin yarınlarının ön plana çıkarılması gerekmektedir. Bu nedenle yeni bir seçimle 1 Kasım olarak belirlenen sürecin ve sonrasındaki sürecin ülke menfaatleri doğrultusunda yönetilmesi en büyük beklentimizdir” dedi.

Türkiye'nin düşük tasarruf oranı, bilim ve teknoloji alanında oldukça geride kalması, yetersiz ve niteliksiz eğitim, dış girdi ve kaynak bağımlılığı gibi yapısal ekonomik sorunları derinleşmiş bir

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, siyasetin varlık nedeninin aksine çözüm değil sorun üretir hale geldiğini belirterek, “Hangi partiden olursa olsun siyasetçilerin daha sorumlu ve bilge olarak davranmalarını bekliyor, yangın yerine dönen ülkenin bir de seçim tartışmaları ve bunun getireceği kamplaşma ortamına atılmamasını istiyoruz” dedi.

ülke olduğunu belirten Ender Yorgancılar, “Küresel likidite bolluğunun sağladığı imkanlarla ülkeye gelen sıcak paranın yarattığı düşük reel kur ile gelişmişlik ve gelir düzeyimizin ötesinde tüketim yapabildik. Bu süreçte devlet özelleştirmeler ve borçlanma yoluyla elde ettiği kaynakları yeterince etkin kullanamadı. Özel sektörümüz yüksek faiz ile içeriden borçlanmak yerine daha çok düşük faizle döviz cinsinden dışarıdan borçlandı. Yanlış faiz ve kur politikaları nedeniyle yerli yerine ithal girdi kullanmak zorunda kalması özel kesimin dış borçlanmasını körükledi. Aldığımız borçları da üretken sanayi

yatırımlarına değil daha çok konut, rezidans, AVM inşaatında kullandık. Reel sektörü cezalandıran, arazi ve finansal rantları ön plana çıkararak sürdürülmesi mümkün olmayan büyüme yolu izledik” diye konuştu.

KÜRESEL KUR SAVAŞLARI DÖNEMİ

Tüm bunların sonunda bugün vatandaşların bankalara 377 milyar TL tüketici kredisi borcu bulunduğunu, firmaların ise ülke bankalarına 1 trilyon 36 milyar TL ticari kredi, yaklaşık 280 milyar dolar da dış borcu bulunduğunu vurgulayan Yorgancılar, açıklamalarını şöyle sürdürdü:

“Devletin ise 430 milyar TL iç, yaklaşık 114 milyar dolar dış borcu var. Döviz borcu olanların kur artışları, TL borçlarını çevirecek olanların da artacak faizler nedeniyle çok ciddi ilave maliyetlerle karşılaşması kaçınılmazdır. Kısacası tüm ekonomik birimler borçludur. Ekonomimiz içsel dinamikleri itibariyle böylesi bıçak sırtı bir durumda bulunurken dışsal-küresel dinamikler de tersine dönmeye başlamıştır. Nitekim küresel likidite bolluğunda da sonbahara gelinmiş, ucuz ve yeterli dış kaynağa ulaşmanın mümkün görünmediği bir konjoktüre girilmiş, ayrıca adeta küresel kur savaşları dönemi gelmiştir.”

ATEŞ ÇEMBERİNİN ORTASINDA

Suriye ve Irak’ta devam eden çatışmaların Türkiye’ye de yansıdığı, bu bölgeden Türkiye’ye

Zeybekci: Türkiye’ye kriz gelmez

Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci, Türkiye’nin büyük ve güçlü bir ülke olduğunu belirterek, ekonomik kriz yaşamayacağını söyledi.

ESBAŞ Genişleme ve Süre Uzatım Protokolü ile Aliğa Serbest Bölgesi Protokolü’nü imza töreninde konuşan Bakan Zeybekci, son günlerde döviz kurunda yaşanan yukarı doğru hareketlenme ve makroekonomik göstergeleri değerlendirdi.

SPEKÜLATÖRLERE ÇANAK TUTMAYIN

Türkiye ekonomisine kriz gelmeyeceğini öne süren Bakan Zeybekci, şöyle konuştu:

“Türkiye büyük güçlü bir ülke. ‘Vay, şu olmazsa kriz gelir.’ Gelmez arkadaşlar. Allah aşkına ben söylüyorum. Türkiye’nin toplam borcu 400 milyar dolar. Çoğunluğu özel sektörün olmak üzere toplam kısa vadeli borç 120 milyar dolar. Bankalarımızın sermaye yeterlilik oranı var. Dış ticaret açığı iyileşmede tarihi bir zirveye doğru gidiyor. Yıl sonunda 80’ler seviyesine gelecek. İhracattaki gerileme bütün hızıyla devam ederken Ağustos ayında Türkiye olarak ihracatta

o söylediğimiz iyileşme yani artı değeri bekliyoruz.

Ekonomi yorumcuları diye adı geçen ama finans yorumcuları, borsa ve kur yorumcuları çıkıp da bu ülkede ne olur o spekülörlere çanak tutmasınlar.

KALKINMALIYIZ

Biz ülkemizi 20 bin dolar seviyesine taşımadığımız

sürece milli gelirden şu andaki bu çakallara, bu vatan hainlerine muhatap olmak zorunda kalırız. Yapmamız gereken şey, bu ülkeyi bir an önce kaldırmak. Koşarak kaldırmak.”

SERBEST BÖLGELER ŞEHİRİ

Ekonomi Bakanı Zeybekci, İzmir’in teşvikte 3’üncü Bölge olması nedeniyle rekabet edemediği yönündeki sitemleri haksız bulduğunu belirterek, “Başka bölgelerle İzmir’in yarışması için ‘böyle bir teşvikte ben ikinci, üçüncü bölge olamadığım için yapamıyorum’ demek İzmir’in zenginliklerine, birikimine gözü kapalı olmak demek. İzmir, ‘ne iş olsa yaparım’ mantığıyla değil uzmanlaşmış serbest bölgeler şehri olsun. Ege Serbest Bölgesi, İzmir Serbest Bölgesi, Aliğa Serbest Bölgesi” dedi.

terör ve belirsizlik aktığını kaydeden Yorgancılar, bu bölgeden daha uzun yıllar kaos ithal edeceğimizin belirginleşmesinin ise yarınlara ümitle bakmamızı zorlaştırdığını söyledi.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar şu görüşleri dile getirdi:

“Dünya ve Türkiye’deki olumsuz ekonomik iklim eşanlı olarak kötüye giderken, ülke olarak adeta ateş çemberinin ortasında

kalmışken, siyasetçilerimiz bir eksikliği daha tamamladı ve bu kaotik sürece siyasi belirsizliği ekledi. Zira görüntü olarak demokrasi pratiğinde sınıfta kaldığımız, demokrasinin uzlaşma rejimi olduğunu öğrenemediğimiz ortaya çıkmıştır. Böylece varlık nedeninin aksine siyaset; çözüm değil sorun üretir hale geldi. Bu ortamda birden yoğunlaşan terör eylemleri ve her gün

evlere ve gönüllere düşen şehit ateşleri de acımızı ve ümitsizliğimizi derinleştirdi.

Bu koşullarda bizler; hangi partiden olursa olsun siyasetçilerin daha sorumlu ve bilge olarak davranmalarını bekliyoruz, yangın yerine dönen memleketin bir de seçim tartışmaları ve bunun getireceği kamplaşma ortamına atılmamasını diliyoruz.”

EBSO üyesi sanayiciler yılın ikinci yarısından umutsuz

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) tarafından her sene 6 ayda bir gerçekleştirilen 'Ekonomik Değerlendirme Anketi' sonuçları açıklandı. Anket sonuçlarını değerlendiren EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, EBSO üyesi sanayicilerin yılın ikinci yarısından umutsuz olduğunu belirtti. Sanayicilerin ankete verdikleri yanıtta yılın ikinci yarısına ilişkin en büyük risk faktörü olarak siyasi belirsizliği gördüğünü, ardından terör ve kurlardaki istikrarsızlığın geldiğini ifade eden Yorgancılar, "İş dünyası olarak bizler o nedenle de bir an önce güçlü bir hükümetin kurularak Türkiye'nin bekleyen sorunlarına çözüm bulmasını bekliyoruz" dedi.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, her sene 6 ayda bir EBSO tarafından yapılan "Ekonomik Değerlendirme Anketi" çalışmasının, 2015 yılının ilk yarısındaki gerçekleştirmeler ve ikinci yarısı için beklentileri içerdiği bilgisini paylaştı. Sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde EBSO üyesi sanayicilerin yüzde 46,9'unun 2015 yılının ilk yarısını küçülme ile kapattığını, yüzde 34'ünde herhangi bir değişimin olmadığını, yüzde 18,8'inin ise büyüme gösterdiğini kaydeden Yorgancılar,

"Bu kapsamda ankette üyelerimizin yüzde 44,5'inin ciro ve karlarında azalma olurken, yüzde 24,2'sinin ciroları artmış ama karın azalmış, yüzde 18'inin ciro ve karında değişiklik olmaması,

yüzde 13'ünün ise ciro ve karlarında artış yaşandığı ortaya konmuştur. İlk soru ile bağlantılı olarak ciro ve karlarında azalma yaşayan firmalarımızın küçülmesi de kaçınılmaz olmuştur" diye konuştu.

MALİYET DÜŞÜRME

Ekonomik koşullar açısından yılın ikinci yarısına ilişkin görüşüne başvurulan üyelerin yüzde 59,4 gibi oldukça yüksek bir oranda olumsuz beklentiye

sahip olduğunu, yüzde 29,7'sinin herhangi bir değişiklik beklemediğini, yüzde 10,9'unun daha olumlu olacağı inancını dile getirdiği ifade eden Yorgancılar, şunları söyledi:

“Yılın ikinci yarısında Türkiye’de öncelik verilmesi gereken ilk 3 konuya verilen cevaplar yüzde 22.7 ile Hukuk devletinin güçlendirilmesi, yüzde 19.5 ile Dış politikanın yenilenmesi, yüzde 17.2 ile İç talebin canlandırılmasıdır. İlk yarıda küçülmeye gittiklerine işaret eden üyelerimiz 2015 yılının ikinci yarısında da en öncelikli ilk 3 stratejilerini yüzde 31.2 ile maliyetleri düşürme, yüzde 28.1 ile iç pazar için yeni stratejiler geliştirme yüzde 14.8 ile yeni dış pazarlara yönelme olarak belirlemişlerdir.”

YENİ YATIRIM PLANLAYANLAR

Ender Yorgancılar, küçülen, ciro ve karları azalan üyelerin yüzde 57'sinin yılın ilk yarısında yeni bir yatırım gerçekleştirmediğini, yüzde 31'inin ağırlıklı olarak modernizasyonla sınırlı kalan yeni yatırım gerçekleştirdiğini, yüzde 10'9'unun ise yatırımları projelendirme aşamasında kaldığını belirtirken, ikinci yarıya ilişkin daha olumsuz bakan üyelerin yüzde 43'ü de yeni bir yatırımı bu dönemde yapmayı düşünmediklerini, yüzde 27'lik bir bölümünün ikinci yarıda yeni yatırımlardan ziyade modernizasyon, tamamlama gibi mevcutlar üzerinden yatırım planladığını bilgisini verdi.

Ender Yorgancılar

EBSO tarafından 6 ayda bir gerçekleştirilen Ekonomik Değerlendirme Anketi, İzmirli sanayicilerin 2015'in ikinci yarısından umutsuz olduğunu ortaya koydu. Yılın ikinci yarısında öncelik verilmesi gereken ilk 3 konu hukuk devletinin güçlendirilmesi, dış politikanın yenilenmesi ve iç talebin canlandırılması oldu.

ENDİŞE KAYNAĞI ÜÇ KONU

Üyelerin ilk yarıda işlerinin olumlu gelişmesinin önündeki en önemli 3 engeli olarak yüzde 39.1 ile seçim ortamı

Duyarsız kalamayız

2015 yılının ikinci yarısında Türkiye ekonomisini etkileyebilecek en önemli 3 gelişme ile ilgili soruya yüzde 53.1 ile siyasi riskler, yüzde 14.1 ile terör sorunu, yüzde 12.5 ile de kurlardaki istikrarsızlık yanıtlarının verildiğini belirten EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, şu görüşleri ifade etti:

“EBSO olarak her zaman ifade ettiğimiz bir husus var ki; bizler siyaset yapmamakla birlikte, üreten, istihdam sağlayan, döviz kazandıran, ülke kalkınmasında elini taşın altına koyan bir kesim olarak ülke meselelerine duyarsız kalamayız. Bizler üyelerimizin çözüm bekleyen konularına kamuoyu oluşturmakla ve bunları ilgili kişilere aktarmakla görevliyiz. Ülkemizin kalkınmasını hızlandıracak, yaşam kalitesini artıracak adımların atılıp atılmadığına bakıyoruz. Bu bilinçle üyelerimize Hükümetin oluşumuna ilişkin tercihlerini sorduğumuzda; yüzde 61.7 ile AKP-CHP koalisyonu, yüzde 14.8 ile AKP-CHP-HDP koalisyonu yüzde 14.1 ile Erken seçim ve yüzde 9.4 ile AKP-MHP koalisyonu yanıtı verilmiştir. Tüm bu sonuçları, milletin iradesi ile seçilmiş TBMM çatısı altındaki siyasi iradenin dikkatle değerlendirmesini ve bir an evvel ülkemizin menfaatleri doğrultusunda yol alarak, önce akıtılan kana ve gözyaşına, sonra da artan belirsizliğe ve risklere son verilmesini sağlamasını bekliyoruz.”

ve getirdiği belirsizlikleri, yüzde 17.2 ile kayıtdışılık ve haksız rekabet koşulları yüzde 11.7 ile de döviz kurlarındaki oynaklık olarak sıraladığını kaydeden Yorgancılar, şu bilgileri verdi:

“İş dünyası olarak bizler o nedenle de bir an önce güçlü bir hükümetin kurularak Türkiye'nin bekleyen sorunlarına çözüm bulmasını bekliyoruz. Diğer yandan artan kurlarla birlikte; Türkiye'nin önemli konularından biri olan özel sektörün borçlanmasına ilişkin sorduğumuz soruda üyelerimizin yüzde 53.9'unun döviz borcu olduğu, yüzde 46,1'inin de dövizle borçlanmadığını

gördük. Geçen seneki benzer bir soruda borçluyum diyenlerin oranı yüzde 63 idi. Bu da mevcut risklerden dolayı üyelerimizin dövizle borçlanmaktan kaçındığını göstermektedir ki, biz bunu 100 büyük sanayi kuruluşu çalışmamızda geçen seneeye göre azalan borçluluk rakamlarında da teyit etmiştik. Borçlanmayan, yatırım yapmayan dolayısıyla kar etmeyen ve küçülen şirketlerin sayısı arttıkça büyüme oranlarımız da yüzde 3 kalmaya ne yazık ki devam edecektir. Çünkü sanayi büyümenin en önemli itici gücüdür.”

Özel sektörün dış borç karnesi

Özel sektörün dış kredi borcu, Haziran sonunda, 178.2 milyar doları uzun ve 33.8 milyar doları kısa vadeli olmak üzere, 212 milyar dolara ulaştı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2015 yılı Haziran ayına ait özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcuna ilişkin gelişmeleri yayımladı.

Bu yılın Haziran sonu itibarıyla, özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcu, 2014 yıl sonuna göre 10.3 milyar dolar artarak 178.2 milyar dolara yükseldi.

Borçluya göre dağılım incelendiğinde, bir önceki yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmalarının 8 milyar dolar, tahvil ihracı biçimindeki borçlanmalarının ise 1.4 milyar dolar arttığı gözlemlendi. Aynı dönemde, bankacılık dışı finansal kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 26 milyar dolar artarken, tahvil stoku ise 303 milyon

dolar artışla 3.4 milyar dolara çıktı.

Söz konusu dönemde, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları 149 milyon dolar arttı, tahvil stoku ise 276 milyon dolar yükselişle 5.3 milyar dolara ulaştı.

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde haziran sonu itibarıyla tahvil hariç toplam kredi borcunun yüzde 89.8'ini oluşturan özel alacaklılara olan borcun bir önceki yıl sonuna göre 8.5 milyar dolar arttığı; yüzde 10.2'sini oluşturan resmi alacaklılara olan borçların ise 222 milyon dolar azaldığı gözlemlendi.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı kısa vadeli kredi borcu 10.6 milyar dolar azaldı. Finansal olmayan kuruluşların, 2015 yılı haziran sonu itibarıyla yabancı ticari bankalardan sağlamış oldukları kredi stoku 2014 yıl sonuna göre 737 milyon dolar azalarak 32.2 milyar dolar; Türkiye'de yerleşik

bankaların yurt dışı şube ve iştiraklerinden sağlamış oldukları krediler ise 449 milyon dolar azalarak 20 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından sağladığı 178.2 milyar dolar tutarındaki uzun vadeli kredi borcunun yüzde 61.9'unun dolar, yüzde 31,4'ünün euro, yüzde 4.8'inin Türk lirası ve yüzde 1.9'unun ise diğer döviz cinslerinden oluştuğu görüldü.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun, Haziran sonu itibarıyla sektör dağılımı incelendiğinde, toplam borcun yüzde 46.8'ini oluşturan finansal olmayan kuruluşların yurt dışından sağladığı 83.4 milyar dolar tutarındaki borcun, yüzde 56.7'si hizmetler sektörü, yüzde 42.9'u sanayi sektörleri ve yüzde 0.4'ü de tarım sektörü tarafından kullanıldı.

Haziran sonu itibarıyla, özel sektörün yurt dışından

sağladığı kısa vadeli kredi borcu (ticari krediler hariç), 2014 yıl sonuna göre 10.6 milyar dolar azalarak 33.8 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Borçluya göre dağılım incelendiğinde ise 2014 yıl sonuna göre bankaların kredi biçimindeki borçlanmaları 10.4 milyar dolar, finansal olmayan kuruluşların kredi biçimindeki borçlanmaları ise 261 milyon dolar azalış gösterdi.

Döviz kompozisyonuna bakıldığında, özel sektörün yurt dışından sağladığı 33.8 milyar dolar tutarındaki kısa vadeli kredi borcunun yüzde 59.7'sinin dolar, yüzde 30.6'sının euro, yüzde 9.2'sinin Türk lirası ve yüzde 0.5'inin ise diğer döviz cinslerinden oluştuğu görüldü.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, haziran sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde gerçekleştirilecek olan anapara geri ödemelerinin toplam 69.8 milyar dolar tutarında olduğu gözlemlendi.

Kredilerde büyük tehlike

Alinan önlemlere rağmen kredilerin takibe düşen kredilerde alarm zilleri çalıyor. Takipteki krediler 2014 yıl sonunda 36 milyar lirayken, Haziran ayı itibarıyla 42 milyar liraya çıktı. Artış KOBİ ve tüketici kredilerinden kaynaklandı. KOBİ'lerin yıl başında 11 milyar lira olan takipteki kredileri 13 milyara, tüketici kredileri de 12 milyardan 15 milyara çıktı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre takipteki krediler 2010 yılında 20 milyar liraydı. 2011 yılında gerileyerek 19 milyar lira oldu. 2012 yılında 23 milyar lira olan takipteki krediler, 2013 yılında 30 milyar lira, 2014 yılında da 36 milyar liraya yükseldi. Son 6 aylık dönemde artış yüzde 16.6 oldu. 2014 yılının sonundan itibaren KOBİ kredileri ile

Yavaşlayan Türkiye ekonomisi için bir risk daha büyüyor. Kredisini geri ödeyemeyip bankalar tarafından takibe alınan kredilerin oranı son 5 yılın zirvesine çıktı. Tüketiciler 15 milyar lirayı geri ödeyemedi, takibe düştü.

tüketici kredileri ve kredi kartlarında takibe dönüşüm artış gösterdi. KOBİ kredilerinde takibe dönüşen krediler yüzde 12, tüketici ve kredi kartlarındaki artış da yüzde 25 oldu. Ticari kredilerde ise bir değişim olmadı.

5 YILIN EN YÜKSEĞİ
Kredilerin takibe dönüşüm oranı da son 5 yılın en

Takipteki kredilerin (brüt) gelişimi (milyar TL)

	2014 Haziran	2015 Haziran
Tüketici	12	15
KOBİ	11	13
Ticari	13	13
TOPLAM	36	42

şüm oranı da son 5 yılın en yüksekinde. 2010 yılında yüzde 3.66 olan takibe dönüşüm oranı yıllar itibarıyla geriledi.

Ancak 2014 yılı itibarıyla tekrar artışa geçti. 2011 yılında yüzde 2.70, 2012 yılında yüzde 2.86, 2013'de yüzde 2.75 olan takibe dönüşüm oranı 2014 yılında yüzde 2.85 oldu. 2015 yılının Mart ayında biraz gerileyen oran 2.84'tü. Ancak 2015 yılı Haziran ayı itibarıyla takibe dönüşüm oranı yüzde 2.89 oldu.

KREDİLERDE ARTIŞ

Haziran ayı itibarıyla kredi kartının da dahil olduğu tüketici kredilerindeki takibe dönüşüm oranı yüzde 3.84 oldu.

2010 yılında bu oran yüzde 4.13'tü. 2011 yılında yüzde 2.88'e gerileyen oran, 2012 yılında yüzde 2.95, 2013 yılında yüzde 2.87, 2014 yılında da yüzde 3.38 oldu.

2015 yılının Mart ayında yüzde 3.51'e gerileyen oran, sonraki 3 aylık dönemde yüzde 3.84'e yükseldi.

Takibe dönüşme oranları (%)	
Yıllar	Oran
2010	3.66
2011	2.70
2012	2.86
2013	2.75
2014	2.85
2015 (Haz.)	2.89

Dolarda Lehman etkisi

Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) Eylül'de faiz artırımı beklentisi, küresel ekonomik durum ve 7 Haziran seçimlerinden bu yana yaşanan siyasi gelişmeler nedeniyle dolar kurundaki yükseliş trendi, vatandaşları Türk Lirası'ndan dolara döndürdü. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre toplam mevduat içinde döviz mevduatının oranı yıl başında yüzde 37 iken son 2 ayda yüzde 43 ile son 10 yılın en yüksek değerine ulaştı. Uzmanlara göre; bankaların swap işlemleri etkili olsa da, seçim belirsizliği ve güvenlik risklerinin sürüyor olması TL'den kaçışta etkili oluyor.

Geçmiş yıllarda dolar/TL'deki yükselişlere ellerindeki dövizini satarak tepki veren döviz tevdiat hesabı (DTH) sahipleri,

kurda yukarı yönlü gidişin henüz sona ermediği beklentisiyle bu defa daha temkinli bir duruş sergiliyor. Küresel krizin başladığı 2008 yılında kurdaki sert yükselişe dört ay gibi bir sürede 20 milyar dolarlık satış yaparak tepki veren yurtiçi yerleşikler, 2013 yılında kurda yaşanan benzer yükselişe ise satış yerine nette döviz alımı yaparak karşılık verdiler. Yabancı para cinsi mevduatta dolar bazında 2014'te yüzde 2.4 artış olurken, 2015'ten bugüne ise yüzde 14'e çıktı.

BDDK verilerine göre, döviz hesapları 14 Ağustos itibarıyla 184 milyar 814 milyon dolar, Türk Lirası mevduatları ise 237 milyar 438 milyon dolar oldu. Toplam mevduat 416 milyar 572 milyon dolara ulaştı. Ocak ayının başında yabancı para cinsinden mevduat 157 milyar 713

Lehman Brothers'ın batışıyla başlayan kriz sırasında, Temmuz-Ekim 2008 döneminde dolar, 1.14 TL seviyesinden 1.50 TL'nin üzerine çıkmıştı. TL'nin dolar karşısında yüzde 25 değer kaybettiği söz konusu dönemde, bankacılık sektöründeki toplam döviz tevdiat hesaplarının büyüklüğü (bireysel ve kurumsal) 20 milyar dolar azalarak 91 milyar dolara gerilemişti. TL yılbaşından bugüne dolar karşısında yaşadığı yaklaşık yüzde 16 değer kaybı ile gelişmekte olan ülke para birimlerini arasında Brezilya'nın ardından en kötü performansı gösteren para birimi oldu. Son bir yılda TL'deki değer kaybı yüzde 22'yi aşarken analistlerin de dikkat çektiği üzere kurdaki her iki yönlü dalgalanmalar da sert oldu.

Bankalardaki yurtiçi yerleşiklerin DTH miktarı 2013'te 123 milyar dolardan 2014 sonunda 143 milyar dolara 2015 ilk yarısı sonunda ise 90 milyar dolara yükseldi. Bankacılar sadece bireysel yatırımcılar bazında bakıldığında ise 2013'te döviz mevduatlarının 85 milyar dolardan 2014 sonunda 90 milyar dolara bugün ise 100 milyar doların hemen altına kadar yükseliş olduğunu belirttiler.

Merkez Bankası'nın haftalık yayınladığı istatistiklere göre 31 Temmuz itibarıyla tüzel kişilerin DTH'leri 56 milyar 324 milyon dolara çıktı. Şirketler, döviz borcu ödemelerine rağmen yılbaşından bu yana DTH'leri 4 milyar dolara yakın arttı. Toplam döviz tevdiat hesaplarındaki artış ise 15 milyar dolar oldu.

milyon dolar, TL mevduat ise 265 milyar 904 milyon dolardı. Döviz tevdiat hesaplarının ağırlığı da yüzde 37 civarında bulunuyordu. Aylar itibariyle döviz tevdiat hesaplarının ağırlığı artış gösterdi.

22 Mayıs 2015 tarihinde DTH'ler 175 milyar 222 milyon dolar, TL cinsi mevduat ise 242 milyar 32 milyon dolar oldu. Toplam mevduat da 417 milyar 254 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Haziran ayından itibaren ise DTH'lerin ağırlığı yüzde 43'e ulaştı.

Siyasi gelişmeler Türkleri bile Türk Lirası'ndan çıkmaya yönetti. Ocak ayında döviz mevduatının toplam mevduat içindeki payı yüzde 37 iken Temmuz sonunda yüzde 43'e fırladı. Bu, son 10 yılın en yüksek oranı.

10 YIL ÖNCEKİ RAKAM

Döviz tevdiat hesaplarının ağırlığı 2003 yılında yüzde 50'ler civarındayken, 10 yıl önce 2005 yılında yüzde 43'lere gerilemişti. 2006, 2007 ve 2008 yıllarında ise yüzde 36'lar seviyesini korudu. 2011 yılında ise yüzde 29'lara kadar geriledi. 2012 ve 2013 yıllarında yüzde 32-34 aralığında olan DTH'ların toplam ağırlığı 2014 yılında yüzde 38-40 aralığında oluştu. Uzmanlar bir dolarizasyon olduğunu, ikinci boyutunun ise 2010 yılından sonraki politikalarda kurun

hep yukarı gittiği için varlık dolarizasyonunu tetiklediğini belirterek, elde tutulan varlıkların ya dolara çevrildiğini ya da dolar tutulduğunu gösterdiğini söylüyor. Reuters analizine göre ise, yurt içi yerleşikler erken seçimin yanı sıra Türkiye'ye yönelik güvenlik endişelerinin arttığı ve FED'in faiz artırımının yaklaşmasıyla doların küresel piyasalarda değerlenmesine destek verdiği bir ortamda liranın dolar karşısındaki değer kaybının devam edeceğini beklentisiyle döviz portföylerini koruyorlar.

Dolar 3 lirayı gördü TL'nin yıllık kaybı yüzde 36

Türk Lirası dolar karşısında değer kaybetmeye devam ediyor. 2015 yılın başından itibaren doların TL karşısında değer artışı yüzde 24 oranında olurken, bir önceki yılın Ağustos ayından bugüne kadar değer kaybı yüzde 36 oranında gerçekleşti. Dolar 2014 yılı Temmuz ayında 2.13 seviyesindeyken 20 Ağustos itibariyle kur 3.0020 TL ile tarihi zirveyi gördü.

Dolar iç ve dış gelişmeler nedeniyle 3 TL seviyesini ve üstünü zorluyor. Böylece Türk Lirası, ABD Doları karşısında dünyada en çok değer kaybeden ikinci para birimi oldu.

Dolar kurundaki artışı-

nın son bir yılda yüzde 36 oranında yükselmesinin ardından enflasyonun yıllık enflasyonun 8.07 düzeyinde kalması ekonomik veriler açısından soru işareti yaratıyor. Tüm mal ve hizmetlere kur farkı zamlar yaşanması ve Türkiye'de ileriye dönük kurların enflasyonist etki uzmanlar tarafından tartışılıyor. Bu kurlar nedeniyle olmasının muhtelif zamlar, sabit gelirli vatandaşın temel ihtiyaç maddeleri ve tüketim maddelerinin fiyatını doğrudan etkileyecek olmasını nedeniyle önce tüketimi sonra tükücü sonra da sanayiciyi etkilemesi bekleniyor.

Dolar kurunun gelişimine baktığımızda, 2010 yılından bu yana geçen 5 yılda 1.40 seviyesinden

2.90 TL seviyesine çıktı. Bu ivme içerisinde kur 2 TL'ye 4 yıl içinde ulaştı. 2014'ü 2.17 TL ile açan dolar, iç ve dış piyasalarda zigzagların yaşandığı bir yıl olmasına rağmen 2.31 TL ile kapattı.

Dış ekonomilerdeki ve yakın komşulardaki belirsizlikler, FED faiz artırım kararları, yurt içinde yerel yönetim, cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri derken 2014 sonundan bu yılın Ağustos sonuna kadar geçen 9 ayda dolar kuru 2.30 TL'den 2.88 TL'ye kadar hızlı bir yükseliş yaşadı. Merkez Bankası'nın faizleri düşürmesi ile kur yükseliş tirmemesi ile kur yükseliş borsada satışlar başladı. Türkiye'den dolar çıkışı var. Bu ancak sadece Türkiye'ye has değil,

son 13 ayda gelişmekte olan ülkelerden 13 milyar dolar para çıkışı gerçekleşti. Türkiye'de son ayda dolar talebi artarken dolar girişi yavaşladı. Hal böyle olunca dolarda yüksek kur beklentisi bitmiyor.

İHRACATIN KAYBI 8 MİLYAR DOLAR

Euro/Dolar paritesinde bu yılın ilk 7 ayında yüzde 19'a yakın bir gerileme yaşandı. Bunun ihracat faturası da 8 milyar dolarlık bir kayıp olarak gerçekleşti. Euro/Dolar paritesi değiştiğinde ihracatçı Avrupa piyasalarında zarar ederken, iç piyasada da fiyatlar düşüyor. İhracatçıların dolarda 2.73, euroda 3 TL olan yıl sonu kur hedefi de tutmayacak gibi gözüküyor.

Nükleer müzakereler sonrası İran ve Türkiye-İran Tercihli Ticaret Anlaşması

Türkiye ile İran arasında ekonomik açıdan kazan-kazan esasına dayalı yeni bir dönemin ilk adımı olan Tercihli Ticaret Anlaşması 1 Ocak 2015 itibariyle yürürlüğe girmiştir. İki ülke arasında 30 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaşılması hedefi en üst düzeyde belirlenmiştir. Bu hedefe ulaşma yolunda hükümetlerin yanısıra işadamlarına da büyük görevler düşüyor.

Bildiğiniz üzere, İran'ın nükleer programı konusunda İran ile P5+1 ülkeleri (ABD, Birleşik Krallık, Çin, Fransa, Rusya + Almanya) arasında bir süredir devam etmekte olan müzakerelerde kapsamlı ortak eylem planı üzerinde mutabakata varılmıştır. İşadamlarının büyük bir ilgiyle yaklaştığı İran'a karşı uygulanan ekonomik yaptırımların kaldırılması, hiç şüphesiz ticari ilişkilere ivme kazandıracaktır.

23 Kasım 2013 tarihinde P5+1 Grubu ile İran arasında İran'ın nükleer programında bazı kısıtlamaları kabul etmesi ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) kontrollerini kabul etmesi karşılığında geçiş süreci kapsamında uzlaşıya varılmıştır. 24 Kasım 2013 tarihinde imzalanan, 20 Temmuz 2014 tarihinde süresi dolacak olan geçici anlaşmanın süresi, yürütülen müzakereler sonucunda, önce 24 Kasım 2014 tarihine daha sonra da 1 Temmuz 2015 tarihine kadar uzatılmıştır. Geçici anlaşma kapsamında İran'a petrokimya ürünleri ihracatı, değerli madenler ve otomotiv, otomotiv yan sanayi ürünleri ithalatı alanlarında kolaylıklar sağlanmaktadır.

Adnan Yıldırım
Ekonomi Bakan Yardımcısı

Bu kapsamda, P5+1 ülkeleriyle İran 2 Nisan 2015 tarihinde Lozan'da bir çerçeve anlaşmaya varmışlardır. Buna göre;

- İran'ın mevcut düşük seviyede zenginleştirilmiş uranyum stokunun üçte ikisi ülke dışına çıkarılacaktır. İran, en az 15 yıl yüzde 3,67'den fazla uranyum zenginleştiremeyecektir.

- İran'ın nükleer programı 10 yıl boyunca gözetim altında olacak ve fazla santrifüjler ile uranyum zenginleştirme altyapısı UAEA'nın gözetiminde bir yerde tutulacaktır.

- İran yaklaşık 19 bin olan mevcut santrifüj sayısını, 6 bin 104'e indirecek ve bu santrifüjler birinci jenerasyon

olacaktır. Bu sayının da sadece 5 bin 60'ı uranyum zenginleştirmede kullanılabilir.

- Fordo nükleer tesisi fizik ve teknoloji merkezine dönüştürülecek ve İran'ın Natanz dışında başka bir uranyum zenginleştirme tesisi kalmayacaktır.

"Çerçeve Anlaşma"nın imzalanması mevcut yaptırımların topyekûn kalkacağı anlamına gelmemekte

olup, yaptırımların kademeli olarak en az 1 yıllık bir süreçte kaldırılması beklenmektedir. İran'ın, anlaşma maddelerine uymaması halinde yaptırımlar tekrardan devreye girecektir.

“Çerçeve Anlaşma” bağlamında, kapsamlı bir anlaşma metninin 30 Haziran 2015 tarihine kadar yazılacağı açıklanmıştır. Bu kapsamda bir araya gelen P5+1 ülkeleri ve İran 14 Temmuz 2015 tarihinde yapılan açıklamayla nihai anlaşma metni üzerinde mutabakata varmıştır.

Bu çerçevede, taraflarca üzerinde anlaşılan 14 Temmuz 2015 tarihli Kapsamlı Ortak Eylem Planı ile İran'a uygulanmakta olan ikili ve çok taraflı ticari yaptırımlar belirli bir takvime bağlı olarak kaldırılacaktır.

Anlaşmaya göre; Birleşmiş Milletler müfettişleri, haklı gerekçeler gösterme koşuluyla İran'daki askeri tesislere girebilecektir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) uyguladığı ticari yaptırımlar ile nükleer enerji alanında faaliyet gösteren özel ve tüzel kişilerin seyahat yasağı kalkacaktır. UAEA'nın olumlu raporundan sonra, ABD ve AB'nin yaptırımlarının kaldırılmasının yolu açılacaktır.

Kapsamlı Ortak Eylem Planı olarak adlandırılan koşullara göre, İran, gelecek 10 yıl boyunca nükleer Ar-Ge çalışmalarına devam edebilecek; ancak 15 yıl boyunca elindeki uranyumu kritik seviye olan yüzde 3.67'nin üzerinde zenginleştiremeyecektir. Çalışır durumdaki santrifüj sayısı 10 yıllığına üçte iki oranında azalarak 6 bin civarına inecek ancak bunların sadece 5 bini zenginleştirme işleminde kullanılabilir. Zenginleştirme işleminde sadece düşük verimli eski nesil santrifüjler kullanılacaktır. Santrifüjlerle ilgili araştırmalar da denetime tabi tutulacaktır. İran gelecek 15 yıl süresince yeni uranyum zenginleştirme tesisi ya da ağır su reaktörü inşa edemeyecek olup; süreç UAEA tarafından denetlenecektir. İran 10 bin kilogram olan zenginleştirilmiş uranyum stokunu 300 kilograma indirerek 15 yıl süreyle bu miktarda tutacaktır. Fordo

nükleer tesisinde 15 yıl süreyle santrifüj ve fisil madde bulunduramayacak olan İran, bilimsel deney yapabilecek olup; bununla birlikte, Arak ağır su reaktörü UAEA denetçileri nezaretinde hafif su reaktörüne çevrilecektir.

Sonuç olarak, İran'ın bahse konu müzakereler çerçevesinde mutabakata varılan hususları yerine getirmesi ile birlikte kademeli olarak çok taraflı (BM) ve tek taraflı (ABD ve AB) yaptırımların kaldırılması öngörülmektedir. Bununla birlikte, İran'ın üzerinde anlaşılan hususlara bağlı kalmaması ve ihlal etmesi sonucunda ise İran'a uygulanan yaptırımların devam etmesi ve hatta artması da ihtimal dâhilinde bulunmaktadır.

Öte yandan, Türkiye ile İran arasında bir Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA) imzalanmasına yönelik çalışmalara 2003 yılında başlanmış olup; Sn. Cumhurbaşkanımızın 22-23 Ekim 2009 tarihlerinde gerçekleştirdiği ziyaretin ardından, iki ülke arasındaki müzakerelere hız verilmiştir. Ekonomik ve ticari açıdan iki ülke için kazan-kazan esasına dayalı yeni bir dönemin ilk adımı olan TTA, 1 Ocak 2015 itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

TTA'nın yarattığı fırsatlar iyi değerlendirilmeli ve ikili ilişkileri genişletecek önlemler hızla alınmalıdır. TTA kapsamında Türkiye olarak çoğunluğu tarım ürünleri olmak üzere 140 mal grubunda taviz vermiş olup, İran'dan sanayi ürünleri ağırlıklı olmak üzere 125 ürün grubunda taviz aldık. Bakanlar düzeyinde mutabık kalındığı üzere, TTA'ya yılsonuna kadar 15'er ürünün eklenmesi kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, teknik heyetler gerekli çalışmaları gerçekleştirmektedir.

Türkiye ile İran arasında 30 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaşılması yönünde bir hedef en üst düzeyde belirlenmiş olup; bu hedefe ulaşma yolunda, iki ülke hükümetlerinin yanı sıra Türk ve İranlı işadamlarına büyük görevler düşmektedir. Bu çerçevede, 2014 yılında iki ülke arasındaki 13.7 milyar dolar tutarındaki ikili ticaret hacminin artırılması gerekmektedir.

EBSO'dan KOSGEB desteklerini kullanın çağrısı

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, küresel piyasalarda dalgalanmaların arttığı ve rekabetin zorlaştığı bir ortamda, teşvik ve desteklerin önemine dikkat çekerek, sanayicileri Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB) desteklerinden yararlanmaya çağırdı.

KOSGEB Başkanı Recep Biçer, Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar'ı ziyaret etti. EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Gökçüoğlu, KOSGEB Daire Başkanı Murat Arkan, KOSGEB İzmir Kuzey Müdürü Özgür Armaneri, KOSGEB İzmir Güney Müdürü Recep Özçevik, KOSGEB Manisa Müdürü Levent Arslan ile KOSGEB

KOBİ uzmanları Aziz Acar ile Arda Taşkiran'ın da hazır bulunduğu ziyarette KOSGEB Başkanı Biçer, kurumun 2015 yılı bütçesinin 660 milyon TL olduğunu belirterek bunun yaklaşık 400 milyon lirasının hibe ya da kredi olarak işletmelere kullanılacağını söyledi.

KOSGEB'in destek miktarının 5 milyar TL olmasının hedeflendiğini kaydeden Biçer, "Yurt genelinde işletme sayısı 3.5 milyon. Bunun yaklaşık 800 bini KOSGEB veri tabanına kayıtlı. KOSGEB

desteklerinden yararlanan işletme sayısı 2010'dan bu yana 80 bin civarında. Daha çok işletme KOSGEB ile iş yapmalı" diye konuştu.

Biçer, ayrıca Eylül ayından itibaren KOSGEB'in yeni desteklerinin kullanılmasına başlayacağını ifade ederek, "EBSO üyesi işletmelerle işbirliğini artırmak istiyoruz. Bunun için teşvik ve destek mekanizmalarını anlatan ortak toplantı ve eğitimler düzenleyebiliriz" dedi.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar da fuar, yurtdışı tanıtım,

nitelikli eleman gibi KOSGEB desteklerinin işletmeler tarafından etkin biçimde kullanıldığını belirterek KOSGEB desteklerinin, küresel piyasalarda dalgalanmaların arttığı ve rekabetin zorlaştığı bir ortamda önemine değindi. Ender Yorgancılar, ziyaret anısına KOSGEB Başkanı Recep Biçer'e plaket verdi.

EBSO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Vatansever de, KOSGEB Girişimcilik Kursu'nu tamamlayanların sertifika törenine katıldı, teşekkür belgesi verdi.

41.yıl

Camın Tam Merkezinde
41 Yıldır
Cam Merkezi Var!

Konforlu, korunaklı, estetik yaşam alanları yaratmak amacıyla çalışıyoruz ilk günden bu yana...
Parlak başarılar ve şeffaf dostluklarla geçecek işbirlikleri için başlıyoruz her yeni güne...
Her camdan mutluluk yansın diye çalışıyoruz durmaksızın...

Bugün; **"Hızlı, Yaratıcı, Çözüm Üreten, Global Cam Merkezi"**
olarak 41 yıla ulaşmanın, **tam 41 yıldır** camın merkezinde olmanın gururunu yaşıyoruz...
Sizin için...Sizlerle...

Çocuklarımızın gözlerinin içine bakıp ne söyleyeceğiz?

Enerji devrimi için elimizde fırsat varken cesur davranmadığımızı mı, yoksa teknolojimiz olsa da vizyonumuzun eksik kaldığını mı?

2100 yılı sonuna kadar kademeli olarak dünya sıcaklığının toplam 6 santigrat derece artacağı hesaplanıyor. Nedeni, enerji sektörünün yarattığı -1 kg yakıtın yanması ortalama 3 kg CO2 çıkması ile- yüksek miktardaki CO2'nin atmosferde şeffaf bir battaniye oluşturması ve bu örtünün Dünya'mızı bir seraya dönüştürmesi. Küresel ısınmanın neden olduğu iklim değişikliğinin maliyeti bugün 1.2 trilyon dolar, 2020 yılında beklenen maliyeti ise 10.5 trilyon dolar. Bu borç mirasını çocuklarımıza bırakacak mıyız?

Dünyanın iklimini korumak için bilmemiz gereken, kullandığımız enerji türlerinde ve miktarlarında kısıtlamaya gitmemiz gerektiğini anlamamızdır. Bu sebeple tüm dünyada, sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile; ekonomi, toplum ve çevrenin bütünsel yönetilebilmesi için, yenilenebilir enerjiye dayalı, radikal ve kapsamlı bir "enerji devrimi"ne ihtiyaç vardır.

Dünyada 1970'li yıllarda yaşanan petrol krizi sonrasında, bu vizyona sahip olan öncü ülkeler enerji politikalarını ve stratejilerini kaldırıcı etkisi uygulayarak topyekün gözden geçirmiş ve hedeflerini güncellemiştir. Örneğin Danimarka, uyguladığı enerji politikaları sayesinde enerji tüketimini sabit tutarken yüzde 25 büyümüştür. Bu başarı yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği teknolojilerine yönelik yaklaşımları ile sağlanmıştır. Danimarka 2020 yılında elektrik enerjisinin yüzde 50'sini rüzgardan karşılamayı hedeflemekte ve toplam enerji ihtiyacının da yüzde 35'ini yenilenebilir kaynaklardan temin etmeyi planlamaktadır. 2050 yılı hedefi ise petrol ve kömür gibi fosil kaynaklı yakıtları bırakıp yüzde 100 yenilenebilir enerji kullanmaktır.

Diğer bir örnek olan Almanya'nın yıllar içindeki gelişimine bakıldığında; yenilenebilir enerji 2000'de enerji tüketiminin yalnızca yüzde 6.2'sini karşılarken, bu oran 2014 yılında yüzde 30'a kadar yükselmiştir. Temmuz 2015'te Almanya rekor kırarak rüzgar ve güneş enerjisi santrallerinden 11.7 TWh elektrik üreterek enerji ihtiyacının %78'ini yenilenebilir kaynaklardan karşılamıştır. Almanya'da toplam 1.5 milyon fotovoltaik solar tesisi bulunmaktadır. Almanya'nın "Enerji Geçişi" olarak bilinen yenilenebilir enerjiye geçiş programında 2022'ye kadar nükleer santrallerin kademeli olarak kapatmayı planlamaktadır. Almanya yenilenebilir enerjinin elektrik üretimindeki

Hüseyin Vatansever
EBSO Yön. Kur. Sayman Üyesi

payını arttırmak için çizdiği yolda emin adımlarla ilerlerken 2025'te yenilenebilir enerji payının yüzde 45, 2050 ise yüzde 80 olmasını hedeflemektedir. Almanya'nın en büyük elektrik şirketi E.ON da 2014 yılında kömür, gaz ve nükleer enerjiden çıkarak bu payını yenilenebilir enerjiye aktaracağını açıklamıştır.

Uluslararası Enerji Ajansı tarafından 2014 yılında yayınlanan Dünya Enerji Görünümü Raporu'na göre 2035 yılında küresel ihtiyacın yaklaşık yüzde 50'sinin 'Yenilenebilir Enerji Kaynakları'ndan elde edilmesi planlanmaktadır.

Avrupa Yenilenebilir Enerji Konseyi'nin (EREC) ve Greenpeace tarafından Mayıs 2015'te yayınlanan "Enerji

(D)evrimi" raporunda, yenilenebilir enerji maliyetinin fosil yakıtlarla kurulan bir gelecekte 10 kez daha ucuz olduğu öngörülmektedir. Rapor aynı zamanda yenilenebilir enerji kullanımının enerji maliyetlerinde yılda 180 milyar dolarlık bir tasarruf yaratacağı bildirilmektedir.

Temiz ve yenilenebilir enerji santralleri için, şu anki harcamaların üzerine ek olarak, yıllık küresel 22 milyar dolarlık yatırım ihtiyacı duyduğuna vurgu yapılan raporda, bu senaryoya göre yıllık 202 milyar dolara varacak olan yakıt tasarrufu göz önüne alındığında bu yatırım 10 kat fazlasıyla karşılanmış olacağı kaydedilmektedir. Ayrıca, kömür ve gaza verilen yıllık 250 milyar dolar sübvansiyonları temiz ve yenilenebilir enerjiye aktarmanın da Enerji (D)evrimi'nin masraflarını fazlasıyla karşılayacağı da çarpıcı bir gerçektir.

YENİLENEBİLİR ENERJİ PİYASASI 2030'DA 288 MİLYAR DOLAR BÜYÜKLÜĞE ULAŞACAK

Enerji (D)evrimi Raporu'na göre, rüzgâr türbinlerinin küresel piyasası 2006'da 18 milyar euro, tüm yenilenebilir enerji endüstrisi ise 50 milyar dolar büyüklüğünde bir piyasayı oluşturuyor. Enerji devrimi yaşanır ise, yenilenebilir enerji piyasası 2030'da 288 milyar dolar büyüklüğe ulaşacaktır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP), Yenilenebilir Enerji Yatırımında Küresel Trendler 2014 Raporu'na bakıldığında 2013 yılında sadece Çin tarafından, 55 milyar dolarlık yatırım yapıldığı görülmektedir. Bu yatırım tutarı tüm Avrupa ülkelerinde yapılan yatırım tuta-

rına eş değerdir.

Görülen şu ki; temiz enerjiye yönelik, adım adım ve kararlı biçimde ilerlemeyi önceden planlayan, uygun teknolojileri kullanmayı öğrenen, en iyi mevzuat ve fiyat politikalarını kullanmakta yetkin hale gelmeyi başaran ülkeler avantajlı olacaktır. Erken davrananlar ani ve yıkıcı değişimlerden kaçınabilecekler ve rekabetçi üstünlük geliştirecek iyi ekonomi ve finansal dönüşler yaratacak icatlarla kendilerine katkı sağlayacaklardır.

Enerji politikalarında hiçbir değişiklik yapılmadığı takdirde, Kömür ve gaz yakan bu enerji santrallerini tedarik etmek bugünden 2030'a kadar 18.6 trilyon dolara mal olacaktır ki bu tutar Enerji [D]evrimi Senaryosu'nda sadece 13.1 trilyon dolardır ve yakıt maliyetinin 2030'da yüzde 30, 2050'ye kadar ise yüzde 70'e varan düzeyde daha düşük olacağını göstermektedir.

ENERJİ POLİTİKAMIZI YENİLENEBİLİR ENERJİ EKSENİ ÜZERİNE KURMALIYIZ

Ülkemizin en önemli sorunu olan cari açığın temel nedeni; fosil yakıtlara dayalı enerji politikamız sonucunda oluşan "ENERJİ HAM MADDESİ İTHALATI"dır. Son 10 yıldır artarak süregelen bu durumun, elektrik enerjisine olan yıllık yüzde 5.8 oranındaki talep artışı ile birlikte önümüzdeki yıllarda da devam etmesi öngörülmektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 2015-2019 Stratejik Planı'na göre ülkemizde Yenilenebilir Enerji üretimi oranı yüzde 4.1'dir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilerek ekonomiye kazandırılması kaynak çeşitliliğinin sağlanabilmesi açısından stratejik öneme sahiptir.

Ekonomi Bakanlığı tarafından 2012-2014 yılları arasında verilen enerji yatırım türleri dağılımına bakıldığında, üzümlere yapılan yatırımlarda ithal edilen makine/teçhizatın oranı ortalama yüzde 71.04 olduğu çarpıcı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Yenilenebilir Enerji sektöründe teknolojiyi ve ekipmanı üretmediğimiz müddetçe dışa bağımlılıktan kurtulmamız mümkün değildir.

Bu sebeple uyguladığımız enerji politikaları ülkemiz için çok kritik bir öneme sahiptir.

Ülkemizde enerji ham maddesi ve makine ithalatından doğan cari açık azaltılması, enerjide dışa bağımlılığın

azaltılarak arz güvenliğinin sağlanması ve Türkiye'nin YEK teçhizatı üreten, ihracatçı bir ülkeye dönüşmesi için kurulacak YE tesislerinde ihtiyaç duyulan teçhizatın cari açığa olumsuz etkisi olacak şekilde ithalatı yerine, ülkemizde imal edilmesi gerekmektedir.

Hali hazırda, mevcut teşvik mekanizması

enerjinin ticaretini yapanlara verilmektedir. 6094 Sayılı "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un uygulanma sürecinde, II Sayılı Cetvel, yerli üretim çok az olduğu için pratikte uygulanmamaktadır.

YEK alanında çalışan ve teknolojiyi üreten Dünya'da kalitesi ile marka olmuş firmaların yerli firmalarımızla işbirliği kurarak ülkemizde yatırım yapması teşvik edilmelidir. Bu kapsamda "YEK kaynaklı enerji üretim tesislerinde kullanılmak üzere, cihaz, makine ve komponent üretimlerinin Organize Sanayi Bölgeleri bünyesinde yapılması kaydı şartı ile 5. Bölge yatırım teşvikleri kapsamına alınarak teşvik edilmesi"ne ihtiyaç duyulmaktadır.

İHTİYAÇ DUYULAN YENİLENEBİLİR ENERJİ EKİPMAN İMALATI TEŞVİĞİ ile;

- Ülkemizin yüksek teknolojiye sahip YE şirketleri için doğrudan yatırımı heveslendiren çekim merkezine dönüşmesi,
- Teknoloji transferi ile birlikte toplam yatırım maliyetlerinin azaltılması,
- Toplam yatırım maliyetinin azaltılması suretiyle YEK'e dayalı enerji üretim tesislerinin kurulması
- Yatırımın geri dönüş süresinin kısaltılması, sağlanacaktır.

Yenilenebilir Enerji'ye dayalı politikalar sayesinde verimli, temiz ve sürdürülebilir bir enerji sektörü, hızla ve etkili olarak büyüyen bir Türkiye ekonomisinin bir anahtar bileşeni olacaktır. Yerli yenilenebilir kaynaklara bağlı olarak gelişen daha fazla enerji bağımsızlığı, Türkiye'nin dış politikası için önemli avantaj ve çıkış noktasıdır. Yenilenebilir enerjiye dayalı politikaları üretmemiz ve onları hayata geçirmemiz, yeterli cesaret ve doğru vizyona sahip olduğumuzun göstergesidir.

Enerjide akıllı çözümler şart

Türkiye’de enerji sektörü liberalizasyonla birlikte hızlı bir dönüşüm içinde. Hızlı bir büyümeyle atbaşı giden bu dönüşüm, teknolojik çözümlerle internet erişim ve kullanımının artmasının da etkisiyle tüketicilere daha fazla seçenek sunmayı zorunlu kılıyor. Uzmanlara göre, gelecekte bu eğilimlere ayak uyduramayan oyunculara sektörde yer yok.

Denetim, vergi, kurumsal finansman, kurumsal risk ve yönetim danışmanlığı hizmetlerinde dünyanın en büyük şirketlerinden biri olan Deloitte, ‘2015 Küresel Elektrik Enerjisi Sektörünün Geleceği’ başlıklı raporunu yayımladı. Küresel elektrik enerjisi üretim sektörünü değerlendiren rapor, bu sektörün aktörlerine kilit noktaları ve geleceğe ilişkin trendleri aktarıyor.

Raporda, küresel elektrik enerjisi sektörünün geleceği konusunda kabul edilmiş tek bir

vizyon olmasa da, sektörün değişimin eşiğinde olduğu vurgulandı. Deloitte raporuna göre; elektrik enerjisi alanında faaliyet gösteren kurumlar fiyat indirimleri, hizmet kalitesinin artırılması, yeni ürün ve hizmetler için gelen talep, çevrenin korunmasına daha yüksek önem verilmesi, geleneksel iş yapış biçimini değiştiren teknolojik gelişmeler gibi etkenlerle değişen ortama ayak uydurabilmek için yönetim modelini değiştirmeli.

GLOBAL TRENDLER VE TÜRKİYE

Deloitte Türkiye Enerji ve Doğal Kaynaklar Lideri Uygur Yörük, global trendlerin yansımalarının Türkiye’de de gözlemlendiğini kaydetti. Buna örnek olarak, yenilenebilir enerjinin Türkiye’de de ulusal stratejilerin önemli bir parçası haline gelmesini gösteren Yörük, “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın 2015-2019 Stratejik Planı yenilenebilir enerji için iddialı hedefler içerirken 2014

yılında açıklanan Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı ile yenilenebilir enerji hedeflerine yönelik bir yol haritası ortaya konmuş durumda. Söz konusu hedeflerin hayata geçebilmesi için başta kamu olmak üzere STK’lar, yatırımcılar, finans kurumları ve diğer kritik paydaşlara önemli görevler düşüyor” dedi.

Avrupa’ya paralel olarak Türkiye’de de dağıtık üretimin giderek daha fazla ilgi çektiğini kaydeden Yörük, “Özellikle lisanssız dediğimiz dağıtık üretimin yaygınlaşması ile Türkiye’de hızlı bir sürede proje geliştiren, söz konusu projelerin mühendisliğini yapan, ekipmanlarını ve yardımcı bileşenlerini üreten, kurulumlarını gerçekleştiren bir yenilenebilir enerji sektörü oluşmuş durumda” ifadelerini kullandı.

GÜNEŞLE ENDÜSTRİYE KATKI

Sektörün, konusunda uzmanlaşmış kişilerle endüstriyel gelişim ve istihdama da katkı sağladığının

Elektrik enerjisi alanında faaliyet gösteren kurumlar fiyat indirimleri, hizmet kalitesinin artırılması, yeni ürün ve hizmetler için gelen talep, çevrenin korunmasına daha yüksek önem verilmesi, geleneksel iş yapış biçimini değiştiren teknolojik gelişmeler gibi etkenlerle değişen ortama ayak uydurabilmek için yönetim modelini değiştirmeli.

altını çizen Uygur Yörük şunları söyledi: “Kesintili üretim yapan rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilirlerin ülkenin üretim portföyündeki ağırlığının artması, ancak şebekenin bu artışı desteklemesi ile mümkün oluyor. Ülkemizde de yatırımcının giderek artan rüzgâr ve güneş yatırımı iştahı, şebekede iyileştirmeye yönelik inisiyatiflerin artmasına yol açıyor. Söz konusu inisiyatiflerin önemli bir bileşeni olan akıllı şebekeler konusunda da gerek kavramsal altyapısına yönelik çalışmalar, gerekse pilot uygulamalarla mesafe kat ediliyor.”

ELEKTRİK SEKTÖRÜNDE GELECEK TRENDLERİ

Üretim portföyü optimizasyonu: Fiyatlarda görülen dalgalanma ve sürekli değişen çevresel etkenler sebebiyle kurumların, bu gibi değişkenlerden etkilenmeyi minimuma indirmek için daha ‘esnek’ stratejiler geliştirmesi faydalı olabilir.

Akıllı şebekelerden avantaj elde etmek: Akıllı şebekelerde, bilgi teknolojilerinin etkin kullanımı gerçek zamanlı altyapı yönetimini destekliyor.

Yenilenebilir enerjiye dayalı dağıtık üretimi desteklemek: Özellikle akıllı şebekeler ve yenilenebilir teknolojilerin geliştirilmesi ve daha düşük maliyetler ile yenilenebilir enerji kapasitesinin kurulabilmesi, dağıtık üretimin daha uygun fiyatlı olmasının yolunu açıyor.

Müşteri bağlılığının dönüşümü: Müşteri beklentilerinin artması, tüketicilerin online dünyada varlıklarını artırması

ve dağıtık üretimin ivme kazanması, enerji sektörünün müşteri odaklı olmayan yapısını değiştirmeye itiyor.

Verimliliği artırma ve maliyeti azaltmak: Elektrik fiyatı, bir ülkenin rekabetçi avantajını ve vatandaşın refahını belirleyen temel etkenler arasında yer alıyor. Fiyat indiriminin gerçekleştirilebilmesi için ise kurumların süreçlerinde verimliliği ve etkinliği artırması gerekiyor. Bu ise, verimsiz işleri bertaraf etme, hiyerarşiyi ortadan kaldırarak organizasyonları yalınlaştırma, akıllı şebeke uygulamalarını artırma, etkin müşteri hizmetleri ile müşteri odaklı bir iş kültürü inşa etme gibi yollarla mümkün.

Regülasyonları değere çevirmek: Dünyanın birçok bölgesinde enerji sektörüne ilişkin regülasyonlar, genelde çevre, hizmet kalitesi ve tedarik süreçlerine odaklanıyor. Düzenleyici yapı geliştikçe, elektrik üretiminin karlılığı da değişiyor. Belirsizlikleri giderebilmek için, rasyonel ve öngörü-

Yenilenebilir enerjilerin üretim portföyündeki ağırlığının artması, ancak şebekenin bu artışı desteklemesiyle mümkün oluyor. Yatırım iştahı, şebekede iyileşme inisiyatiflerini artırıyor.

lebilir bir düzenleyici yapı sağlamak gerekiyor.

Uluslararasılaşma: Ulusal pazardan uluslararası pazara geçiş yapan şirketlerin çoğu Avrupa Bölgesi’nden. Zira bu ülkelerdeki piyasalar olgun ve düşük büyüme oranlarına sahip. Kimi şirketlerin nakit akışını sürdürülebilir kılması için ise, rekabet avantajına sahip olacakları uluslararası piyasalara açılması gerekiyor.

Yeni yönetim modelleri ve yetkinlikler: Elektrik sektörünün geleceğe ilişkin pek çok öngörüsü, teknolojik inovasyonun dönüşüm yaratma potansiyeline

dayanıyor. Kamu teşvikleri, tüketici talepleri, daha etkin bir varlık yönetimi ihtiyacı gibi faktörler, pek çok kurumu –bazı bölgelerde ekonomideki düşük büyüme oranları köklü bir değişim yapılmasına engel olmasına rağmen- yeni modeller geliştirmeye itiyor.

Yetenek yönetimini geliştirme: Sektördeki değişime paralel olarak sektör oyuncularını, bu değişimi yönetecek yeni yeteneklere gereksinim duyacak. Yaşlanan iş gücü ve giderek artan yetkinlik açığı hali hazırda devam eden operasyonları tehlike altına almaya başladı.

Enerji firmaları daha karmaşık, veriye dayalı ve akıllı teknolojileri benimsedikçe, kurumlar analitik, yönetsel ve ticari yetkinliklere sahip profesyonellerin istihdamına odaklanacak. Tüm bu değişimler firmaların yasal düzenleyicilerle işbirlikleri yapan, müşteri odaklı düşünen, hizmetlerde inovasyona odaklanan yeni bir kültür benimsemelerini gerekecek.

İzmirli genç girişimcilerden Aliağa'ya güneş enerjisi projesi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İzmir İl Genç Girişimciler Kurulu, Aliağa'da güneş enerjisi santrali projesi için çalışmalara başladı. TOBB İGGK Başkanı Selim Kacar, kuracakları enerji kooperatifi bünyesinde 5 dönümlü alanda faaliyete geçecek santralin Aliağa'ya örnek teşkil edeceğine inandıklarını söyledi.

Çalışmalarını Ege Bölgesi Sanayi Odası koordinasyonunda sürdüren TOBB İGGK İcra Kurulu Başkanı Selim Kacar, Başkan Yardımcısı Çağlar Kalkan ve yenilenebilir enerji uzmanı Görkem Teneler, Aliağa Belediye Başkanı Serkan Acar'ı makamında ziyaret etti. Genç girişimcilerin artmasını ve İzmirli genç girişimcilerin iş fikirlerini hayata geçirmelerine yardımcı olmayı amaçladıklarını belirten

Selim Kacar, "İzmir'e katma değer kazandıracak projeler geliştiriyoruz. Aliağa için de gelecek nesillere gerekli olan kaynakları tehlikeye atmadan bugünün ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına önem taşıyan bir proje hazırladık. Bunun bir enerji üssü niteliğinde olan Aliağa'nın geneline örnek teşkil edeceğine inanıyoruz. Kuracağımız enerji kooperatifi bünyesinde Aliağa'da 5 dönümlük alanda gerçekleştirmeyi planladığımız güneş enerjisi santrali projemizi en kısa sürede hayata geçirmeyi hedefliyoruz" dedi.

Selim Kacar, kuracakları enerji kooperatifi konusunda Aliağa Belediye Başkanı Acar'ın desteğini istediklerini belirtirken, şu bilgileri verdi:

"Projemiz bireysel anlamda katılımın olabileceği bir proje olacak. Herkesin eşit miktarda katıldığı,

oy potansiyelinin ve adil gelir düzeyinin olduğu bir model çizmek istiyoruz. Türkiye'de enerji kooperatifi örneği tek bir yerde var. Ancak bunun işletmesi şuan için yok. Aliağa'da bu işletmeyi kurarak önemli bir adım atmaktayız. TOBB Başkanımız Rifat Hisarcıklıoğlu'nun da deyişimiyle, Türkiye'de istihdam ve ekonomi probleminin çözümünü gerçekleştirebilmek için girişimciliğin desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Biz de İzmir Genç Girişimciler Kurulu olarak üzerimize düşen görevi yerine getirmek için girişimciliği özendirilmeye çalışıyoruz."

TOBB İzmir İl Genç Girişimciler Kurulu Başkanı Kacar, sohbet havasında geçen ziyarette ayrıca İzmir'in bütün ilçelerinde bir girişimcilik projesi gerçekleştirmeyi hedeflediklerinin altını çizdi.

ACAR: DESTEĞE HAZIRIZ

Aliağa Belediye Başkanı Serkan Acar da, TOBB İzmir İl Genç Girişimciler Kurulu ziyaretinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Geri dönüşüm, temiz ve sürdürülebilir enerji gibi konularda modern dünyanın uygulamaya koyduğu projelere öncülük edilmesi noktasında her konuda yardımcı olmaya hazır olduğunu dile getiren Acar, geleceğe yatırım niteliğinde böylesine önemli bir projenin alanında uzman kişiler tarafından mutlaka incelenmesi gerektiğini belirterek, "Aliağa'ya değer katacak, ilçe ekonomisine katkı sağlayacak, genç girişimcilerin önünü açacak bu ve buna benzer projeleri kanunlarının izin verdiği yasal çerçeveler kapsamında her zaman desteklemeye hazırız" diye konuştu.

- Endüstriyel tesis kurulumu proje ve uygulamaları • 500 Ton ve üzeri saha tankı imatları
- Endüstriyel tesis alt yapı - üst yapı mekanik tesisat proje ve uygulamaları
- Endüstriyel ısıtma - soğutma - havalandırma proje ve uygulamaları • Su arıtma - yumuşatma ve basınçlandırma sistemleri
- Enerji tasarrufu ve verimliliği proje ve uygulamaları • Endüstriyel yangın proje ve uygulamaları • Çelik konstrüksiyon yapıların imalatı
- Pnömatik nakil ve toz tutma sistemleri proje ve uygulamaları • Basıncılı kap ve karıştırıcılı tank imatları

EMA ENERJİ ENDÜSTRİ MAKİNA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi 10016 No: 24 Çiğli - İZMİR

Tel: 0 232 328 02 98 • Faks: 0 232 328 02 99 • info@emagrup.com

www.emagrup.com

Kamu ihalelerinde oda üyeliğine pozitif ayrımcılık

Kamu İhale Kurumu, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat esasına göre belirlendiği ihalelerde, düşük tekliflerin eşit olması halinde 'puanlama' sistemi uygulanmasını öngören düzenleme yaptı. Fiyat esasına dayalı ihalelerde, 3 ayrı kategoride ihale katılımcılarına 4 puan verilecek. Fiyatın eşit olması halinde puanı yüksek olan şirket ihaleyi kazanacak. İhaleyi yapan idarenin bulunduğu ilde oda ve meslek odasına kayıtlı şirketler fazladan 1 puan daha alarak avantajlı konuma geçecekler.

Yeni düzenlemeye göre ihaleyi yapan idarenin bulunduğu ildeki oda, borsa veya meslek kuruluşuna kayıtlı şirketler fazladan 1 puan alacak. Ayrıca işçi

ücretlerini geç ödemediğine yönelik tespit yapılmayan şirketler de 1 puan kazanacak.

Kamu İhale Genel Tebliği'nde yapılan değişikliğe göre, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin sadece fiyat esasına göre belirlendiği ihalelerde, en düşük geçerli teklifin birden fazla istekli tarafından verilmesi durumunda, bu teklifler çeşitli kriterlere göre puanlanacak. Yapılan değerlendirilmede, puanı en yüksek olan teklif sahibinin verdiği teklif, en avantajlı teklif olarak değerlendirilecek. Puan ve verilen teklifin eşit olması halinde ise puanları eşit olan istekliler ihale komisyonu tarafından çekilecek kuraya katılacak.

Kamu ihalelerindeki yeni puanlama kriterleri şöyle:

Kamu İhale Kurumu, fiyat esasına dayalı ihalelerde puanlama kriterleri getirdi. Yeni düzenlemeyle ihaleyi yapan idarenin bulunduğu ildeki oda, borsa ve meslek kuruluşuna kayıtlı şirketlere fazladan bir puan verilerek avantaj sağlandı.

Son iki yıl içinde ihaleyi yapan idareye karşı yüklenimde bulunduğu, hizmet alım işlerinde, işçilerin ücretlerinin tam ve zamanında ödenmediğine ilişkin tespit yapılmamış olması durumunda 1 puan.

İhaleyi yapan idarenin bulunduğu il içindeki ticaret ve sanayi odasına ya da

ilgili meslek odasına kayıtlı olması halinde 1 puan.

Son iki yıl içinde imzaladığı sözleşmelerin toplam bedelinin ihale konusu işin yaklaşık maliyetinden daha düşük olması durumunda 2 puan, yaklaşık maliyet tutarı ile yaklaşık maliyetin iki katı arasında olması durumunda 1 puan.

İhracat işlemlerinde kullanılan belgeler EBSO'da veriliyor

Ege Bölgesi Sanayi Odası, mükemmellik anlayışı ile üyelerine sunduğu hizmetlerle değer katma felsefesiyle ihracat işlemlerinde kullanılan A.TR Dolaşım Belgesi, EUR.1 ve EUR.MED Dolaşım Sertifikaları, Menşe Şahadetnamesi Özel Menşe Şahadetnamesi, Menşe İspat Belgesi ve Basitleştirilmiş A.TR Dolaşım belgelerini, Cumhuriyet Bulvarı No: 63 Pasaport – İzmir adresinde bulunan merkez binasında vermeye devam ediyor.

Türkiye'nin kalkınması

yolunda en önemli görevleri üstlenen sanayici ve ihracatçıları destekleyen EBSO'nun "Mükemmellik anlayışı ile üyelerimize belgelendirme, girişim ve bilgilendirme, eğitim, araştırma ve ticaret geliştirme hizmetleri sunarak değer katmak ve paydaşlarımızla

birlikte sanayinin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmak" misyonundan yola çıkarak 5 ana hizmet grubundan birini oluşturan Ticaret Geliştirme Hizmetleri kapsamında üyelerine daha iyi, verimli, hızlı ve etkin hizmet sunuyor.

Belge Türü	Fiyat
A.TR Dolaşım Belgesi	2.25 TL
EUR.1 Dolaşım Sertifikası	1.75 TL
EUR.MED Dolaşım Sertifikası	1.75 TL
Menşe Şahadetnamesi	1.25 TL
Özel Menşe Şahadetnamesi	1.25 TL
Menşe İspat Belgesi	1.75 TL
Basitleştirilmiş A.TR Dolaşım	2.25 TL

CREWS WA
HARDWARE FURNITURE
TOOLS SLICONES BOLTS N
WASHERS ANCHORS INOX HARDWA
FURNITURE FASTENERS HANDTOOLS
BOLTS NUTS SCREWERS ANCH
INOX HARDWARE FASTEN
HANDTOOL BOLTS NUTS S
HARDWA
HANDTOOLS
WASHERS AN
FURNITURE FA
CONES BOLTS
HORSINOX
STENERSHA
CREWS WA
HARE FURN
SLICONES

CREWS W.
HARE FURNI
SLICONES B
HORSINO
STENERSH

Sorularınız varsa Cevaplarımız var

Mevcut problemlerinizi geniş ürün gamında yer alan ürün çeşitliliğimiz ve gelişmiş lojistik ağımızla çözüme ulaştırıyoruz.

Bilgi için;

+ (90) 232 376 77 87

www.standartcivata.com.tr

/standartcivata

standartcivata ©

6645 sayılı Yasadaki yeni düzenlemeler

Çok tehlikeli sınıfta yer alıp 10'dan fazla çalışanı bulunan ve 3 yıl içinde ölümlü veya sürekli iş görmezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde çalışanların işsizlik sigortası işveren payı teşvik olarak bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere ve 3 yıl süreyle yüzde 1 olarak alınacak.

23.04.2015 tarih ve 29335 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6645 sayılı Yasa, (torba yasa) sosyal güvenlik hukuku ve çalışma hukukuna dair birçok düzenleme getirmiştir.

I- Sigortalı işverenin kendi primini belirleme serbestisi

“Sigortalı aynı zamanda işveren ise aylık prime esas kazancı, çalıştırdığı sigortalıların prime esas günlük kazancının en yüksekini 30 katından az olamaz” düzenlemesini içeren 5510 sayılı Yasanın 80. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Böylelikle işverenin maaşının çalıştırdığı kişiden az olamayacağına dair kural mülga edilmiştir. Bu değişiklik ile beraber, İşveren Sigorta Primine esas olacak kazancını belirlemekte serbest olacaktır.

II- Şirkette sermaye sahibi olmayan kanuni temsilciler ve yöneticiler şirketin SGK borçlarından sorumlu olmayacaktır.

5510 sayılı Kanun'un 88. maddesine göre, Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın ödenmez ise, şirket yönetim kurulu üyeleri ile şirket ortağı olup olmadığına bakılmaksızın şirketin kanuni temsilcileri ile üst düzeydeki yöneticileri, SGK'ya karşı işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaktaydı.

Torba Yasayla, Kanunla 5510 sayılı Yasaya eklenen Geçici 61. maddeye göre, “şirket yönetim organlarında görev almayan ve sermaye sahibi olmayan kanuni temsilciler ve üst düzey yönetici veya yetkilileri hakkında Kurum (SGK) alacaklarından dolayı Kurumca 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre icra takibi başlatılmış olsun veya olmasın ilgili mevzuata ilişkin müşterek ve müteselsil sorumlulukları sona erecektir.” Buna göre, şirkette sadece kanuni temsilci, üst düzey profesyonel yönetici gibi görevlerde bulunup, sermaye sahibi olmayan ve yönetim organlarında görev almayan kişilerden “şirkete ait borçlar” talep ve tahsil edilemeyecektir. Varsa yapılan takipler sonlandırılacak ve bu kişiler hakkında uygulanan hacizler kaldırılacaktır. Haklarında icra takibi başlatılmış olanlardan, bu işlemlere karşı dava açmış olanların bu

Av. Murat Uluşu
Hukuk Danışmanı

madde hükmünden yararlanabilmeleri için bu davalarından feragat etmeleri gerekmektedir. Ancak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgililerin şahsi mal varlıklarından tahsil edilmiş olan tutarlar varsa iade edilmeyecektir.

III- Ücretli mazeret izinleri yeniden düzenlenmiştir.

Kanunda daha önce bulunmayan babalık izni ile eşi doğum yapan işçiye 5 gün ücretli izin verileceği düzenlemesi getirilmiştir.

Daha önceden yasada bulunmasına rağmen işverenin ücret ödemek zorunda olmadığı işçinin evlenmesi veya evlat edinmesi ya da ana veya babasının, eşinin,

kardeşinin, çocuğunun ölümü halinde verilen 3 günlük ücretsiz izin, ücretli izin haline getirilmiştir. Kanuna eklenen ek madde ile işçilerin en az yüzde 70 oranında engelli veya süregelen hastalığı olan çocuğunun tedavisinde, hastalık raporuna dayalı olarak ve çalışan ebeveyninden sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla, 1 yıl içinde toptan veya bölümler hâlinde 10 güne kadar ücretli izin verileceği düzenlenmiştir. Belirtilen mazeret izinleri yıllık ücretli izin hakkının hesabında çalışılmış gibi dikkate alınacaktır.

IV- Gece çalışması

4857 sayılı iş kanununun 69. maddesinin 3. fıkrası gereği işçilerin gece çalışmasını 7.5 saati geçemeyeceği düzenlemesi mevcuttur. Torba yasa ile yapılan değişiklik ile “turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde, işçinin yazılı muvafakat vermesi durumunda” 7.5 saatin üzerinde çalışma yaptırılabilir.

V- Türkiye İş Kurumu'nda kurs verilen kursiyerlerin prim oranı düşürülmüştür.

Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerlerin prim oranı yüzde 13.5'ten yüzde 5.5'e, genel sağlık sigortası prim oranları ise yüzde 12.5 yerine yüzde 4.5 olarak değiştirildi.

VI- İŞKUR İşveren Teşviki hakkında düzenleme

Aşağıdaki koşulları sağlayan çalışanların İŞKUR işbaşı eğitimini tamamlamaları ve tamamladıkları meslek alanında istihdam edilmeleri halinde, işverenleri prim teşviklerinden yararlanabilecekler.

6645 sayılı yasanın 28. maddesi ile 4447 sayılı yasaya geçici 15. madde eklenmiştir;

“18 yaşından büyük, 29 yaşından küçük olanlardan Türkiye İş Kurumu tarafından 31/12/2016 tarihine kadar başlatılan işbaşı eğitim programlarını tamamlayanların;

a) Programın bitimini müteakip en geç üç ay içinde programı tamamladıkları meslek alanında özel sektör işverenleri tarafından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında işe alınması ve b) İşe alındıkları yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olması kaydıyla, işe alındıkları işyerinin imalat sanayi sektöründe faaliyet göstermesi hâlinde 42 ay, diğer sektörlerde ise 30 ay süre ile 5510 sayılı Kanunun 81’inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uygulandıktan sonra kalan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait oranına göre ve aynı Kanunun 82’nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan tutar Fondan karşılanır. 30/06/2015 tarihine kadar başlayan işbaşı eğitim programlarının katılımcıları için bu fıkradaki süreler 6 ay artırılmıştır uygulanır.

İşveren hisseline ait primlerin Fondan karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak; 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hisseline isabet eden tutarı ile Hazine ve Fon tarafından karşılanmayan işveren hisseline ait tutarı yasal süresi içinde ödemesi ve kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

Sosyal Güvenlik Kurumu’na olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının 6183 sayılı Kanunun 48’inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş veya ilgili diğer kanunlar uyarınca prim borçlarının yeniden yapılandırılmış ve taksitlendirilmiş olması, bu tecil, taksitlendirme ve yeniden yapılandırma devam ettiği sürece işverenlerin bu fıkraya hükümden yararlanmasına engel teşkil etmez.

Bu madde hükümleri; kamu idaresine ait işyerleri, 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30’uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’na, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

Fondan karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, birinci fıkrada belirtilen tarihi birer yıl süreyle ve en çok 31/12/2018’e kadar ertelemeye yetkilidir.”

VII- Çok tehlikeli sınıftaki işyerlerine teşvik

6645 sayılı Yasanın 25. maddesi ile 4447 sayılı Yasaya Ek-4 maddesi eklenmiştir. Bu maddeye göre; “6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alıp ondan fazla çalışana bulunan ve 3 yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde çalışanların işsizlik sigortası işveren payı teşvik olarak bir sonraki takvim yılından geçerli olmak üzere ve 3 yıl süreyle yüzde 1 olarak alınır. Ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmesi hâlinde takip eden aydan itibaren bu teşvik uygulamasına son verilir. İşverenler bu fıkrada öngörülen şartları tekrar sağlamaları ve talepleri hâlinde bu teşvikten yeniden yararlanır.”

Ege Bölgesi Sanayi Odası Meclis Başkanı Salih Esen, açılış ve başkanlık sunuşlarında geçmiş Ramazan Bayramı'nı bir kez daha kutlayarak, sağlıklı, mutlu ve huzurlu nice bayramlar temenni etti.

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde yaşanan saldırıda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza, çeşitli illerimizde şehit düşen askerlerimize ve polislerimize Allah'tan rahmet, ülkemize ve ailelerine başsağlığı, sabır dileyen Esen, saldırıda yaralanan vatandaşlarımıza da acil şifalar diledi. Artık terör saldırılarını lanetlemenin ötesine gidilmesinin şart olduğunu, siyasilerin bu olayların önüne geçecek politikalar üretmesi gerektiğini, bu anlamda TBMM'nin olağanüstü

toplantısı çok yerinde olsa da geç kalındığını, İzmir'e kadar uzanan terör eylemlerinin sağduyulu, ortak akıl ve birlik içerisinde sonlandırılması gerektiğini söyledi.

Arap Baharı derken, Ortadoğu'nun nasıl bir bataklık haline geldiğini an be an izleyerek gördüklerini, gözünü kırpmadan kafa kesen zihniyetin Türkiye ve Müslümanlık ile en ufak bağlantısının dahi kabul edilemeyeceğini, yapılan saldırıların ne derece büyük güvenlik sorumuz olduğunu açıkça gösterdiğini dile getiren Esen, toplumsal huzurumuzun da günden güne bozulduğunu, barışı tesis edebilmek için köklü bir değişim süreci içerisinde olan küresel dengelerin dinamiklerini çok iyi analiz etmemiz gerektiğini belirtti.

İRAN RAKİBİMİZ OLACAK

EBSO Meclis Başkanı Esen, düne kadar ambar-golu olan İran'ın Batı ile flörtü yeni bir dönemi işaret ederken, yeni kapılar açtığını, yeni anlaşmalara vesile olduğunu, ki anlaşma kapsamında İran'a uygulanan ekonomik yaptırımlar kaldırıldığı için batı iş dünyasının kendine yepyeni bir yatırım sahası bulduğunu, dolayısıyla 35 yıldır tıkanmış durumda olan Doğu-Batı ilişkilerinin düzelmesinde büyük bir adım atılmasının küresel diplomasideki değişim rüzgarlarını açık bir biçimde ortaya koyduğunu vurguladı. Esen, Türkiye'nin Ortadoğu sınırlarındaki güvenlik zafiyetine bir son vererek, uluslararası bu tür anlaşma-

lardan maksimum derecede fayda sağlamanın yollarını bulması gerektiğini, aksi takdirde, bölgede giderek yalnızlaşan ve terörün odak noktası haline gelen bir ülke olmaktan kurtulamayacağı söyledi.

Salih Esen, son zamanlarda İran'ın ABD ile yapmış olduğu anlaşma neticesinde ambargonun kalkacak olmasının neredeyse Türkiye'de sevinçle karşılandığını ama İran'ın iç dinamiklerine ve yapısına bakıldığında oldukça güçlü bir ülke olduğunun göz ardı edilmemesi gerektiğini, özellikle eğitim kalitesinin oldukça dikkat çektiğini, dolayısıyla İran'ın bir Afrika ülkesi olmadığını unutmamamız gerektiğini, neticede Pers İmparatorluğu'nun parçası ve Acem Kültürü ile yetiş-

miş bir nesilden söz edildiğini, ambargonun kalkması ile aynı alternatif pazarları paylaşacak olduğumuz komşumuzun çok büyük rakibimiz haline geleceğini vurguladı.

EKONOMİ DURUYOR SEÇİMİ TARTIŞIYORUZ

Son bir ay boyunca küresel ekonomiyi kendine kilitleyen Yunanistan'ın bugün bir şekilde iflasın eşiğinden dönmüş olsa da, halen daha çalkantılı günlerin devam ettiğini, Türkiye'nin bu durumdan kendini koruyacak politikalar izlemesi gerekirken ne yazık ki halen daha hükümetin kurulamadığını, üstelik yaşanan onca sorun karşısında "erken seçim olur mu?" telaşında bir TBMM olduğunu belirtti. Esen, şu an dünya ekonomilerinin büyük bir ikileme karşı karşıya olduğunu, herkesin ABD'nin bir an önce yüksek büyüme hızına erişmesini ve buna bağlı olarak Avrupa ve Asya'nın da büyümeye katılmasını beklediğini, fakat bu tür

bir sürecin FED'in daha önce bastığı 4 trilyon doları daha hızlı geri çekmesine sebep olursa bu durumun gelişmekte olan ülkeler ile ülkemiz adına hiç de iyi olmayacağını, çünkü 2015 sonunda ABD yüzde 3 büyüme ve yüzde 2 enflasyonu yakalarsa 2016 yılına çok daha büyük ekonomik sorunlarla gireceğimizi söyledi.

Yaşanan gelişmelerin, doların değerlenmeye devam edeceğini, euronun değer kaybedeceğini ve Türkiye'nin yüksek dış borçları nedeniyle zor günlere hazırlanması gerektiğini gösterdiğini hatırlatan Esen, dolayısıyla ülkemizin erken seçime ya da tekrar seçime değil, ivedi kurulacak güçlü bir hükümete her zamankinden fazla ihtiyacı olduğunu vurguladı.

EBSO AİLESİ

Bilindiği üzere vergi rekortmenleri listesinin açıklandığını, Türkiye'de Kurumlar Vergisi'nde ilk 7 sırada bankalarımızın yer almasını dikkatlere sunmak

EBSO Meclis Başkanı Salih Esen, küresel ve Türkiye'deki ekonomik gelişmelerin ülkede seçime değil güçlü bir hükümete her zamankinden fazla ihtiyaç olduğunu gösterdiğini vurguladı.

istediğini söyleyen Esen, İzmir için açıklanan Kurumlar Vergisi rekortmenleri listesinde ise ağırlığı üyelerimizin oluşturduğunu görmekten gurur duyduğunu, Gelir Vergisi rekortmenleri listesinde 15'nci sırada yer alan Nedim Uysal'ı, Cem Bakıoğlu'nu, Kenan Yavuz'u, İdil Yiğitbaşı'nı, Emine Feyhan Yaşar'ı, Tufan Ünal'ı, Bilgin Türkay'ı ve Ender Yorgancılar'ı tebrik ederek, "Vergilendirilmiş Kazanç Kutsaldır" sözünden yola çıkarak, EBSO Meclisi adına bol kazançlı başarılı yıllar diledi.

Odamız Meclis Üyesi Sayıl Dinçsoy'un meclis

üyeliğinden affını istemesi nedeniyle yerine Elektromar Ltd. Şti. firmasını temsilen Erdem Dinçsoy'un Meclis Üyesi olduğunu, yine Meclis Üyesi Mahmut Özgener'in Meclis Üyeliğinin sona ermesine nedeniyle yerine Cansu Gıda San. ve Tic. A.Ş. firmasını temsilen Murat Aktün'ün Meclis Üyesi olduğunu belirten Esen, Dinçsoy ve Aktün'ü tebrik ederek yeni görevlerinde başarılar diledi. Esen, Meclis Üyesi Mehmet Atik'in torunu olduğunu ifade ile Atik ailesini tebrik etti.

Yönetim Kurulu Üyesi Hakan Ürün'ün eniştesi, Meclis Üyesi Eftal Serter'in kayınvalidesi, Meclis Üyesi Nazım Karaçalı'nın yengesinin vefat ettiğini söyleyen Esen, merhum ve merhumelere Allah'tan rahmet ailelerine ve yakınlarına başsağlığı diledi.

Meclis Üyesi Tuncer Vardarcı'nın ses tellerinden küçük bir operasyon geçirdiğini dile getiren Esen, geçmiş olsun dileklerini ilettili.

Sanayicinin eğitim feryadı

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkan Vekili İbrahim Gökçüoğlu, sanayicinin istediği nitelikte yetişmiş teknik eleman sıkıntısının had safhaya ulaştığını söyledi. Kalifiye eleman yetiştirilmesinde öncü okullar olan sanat okullarının kapatılması, dönüştürülmesi ve yeni okullarda verilen eğitimin yetersizliğini vurgulayan Gökçüoğlu, birçok sanayicinin eleman bulamadığı için yatırımını ertelediğini, mesleki eğitimin bu haliyle sürmesi durumunda ise gelecekte nitelikli eleman bulma konusunda bugünlere mumla aranacağı uyarısını yaptı.

Meclis konuşmasında,

son günlerde ülkemizde yaşanan terör olaylarının 12 yıllık çabaya rağmen tekrar gündeme geldiğini ve hızlı bir şekilde ülkemizin güney doğusundan başlayarak, çeşitli illere yayıldığını ifade eden Gökçüoğlu, terör olaylarında hayatlarını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet, acılı ailelerine başsağlığı diledi. Böylesi bir ortamda terör olayını lanetlemekten başka yapabilecekleri bir şey bulunmadığını, Meclis Başkanı Esen'in dile getirdiği üzere bazı hadiseler zamanında müdahale edilmediği takdirde çok daha büyük olayların yaşanabileceğini ifade etti.

İbrahim Gökçüoğlu,

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Vekili Gökçüoğlu, birçok sanayicinin nitelikli eleman bulamadığı için yatırımını ertelediğine dikkat çekerken, 2242 teknik okul bulunduğunu ama buradan mezun hiçbir öğrencinin atölyelerde çalışabilecek donanımına sahip olmadığını, sanayicinin bu feryadının artık duyulması gerektiğini belirtti.

son günlerde terör örgütlerine karşı ülkemizde operasyonlar düzenlendiğini ama yitirilen canlar olduktan sonra operasyon yapılmasını, öncesinde tedbir alınmamasını anlayamadığını söyledi. İnsan hayatının bu kadar ucuz olmaması gerektiğini, yaşananların tekrar yaşanmaması adına en kısa sürede çözüm üretilmesi gerektiğini zira Türkiye'nin etrafının yangın yeri olduğunu ve çözmesi gereken çok fazla sorunu bulunduğunu belirtti. Ülkemizde huzurun sağlanması, ekonomik sorunların çözülmesi için hızlı bir şekilde koalisyon hükümeti kurulması, koalisyonlardan

korkulmaması, fedakâr olunması gerektiğini, bu ülkenin yeni bir seçimi kaldıracak kuvveti bulunmadığını dile getirdi.

MESLEKİ EĞİTİMDE GERİYE GİDİYORUZ

Meclis konuşmasını Ar-Ge ve teknik eğitim başlıkları altında devam ettiren Gökçüoğlu, mesleki eğitim sürecinin ne yazık ki son yıllarda ülkemizin çağın gerçekleri dışında bir modelle, her gün geri giden bir kaliteyle sürdürüldüğünü, mezun edilen öğrencilerin sanayiye hizmet edemeyen noktada olduğunu söyledi. Ülkemizin geleceği adına Mustafa Kemal Atatürk'ün iki bakanlığa "milli" ibaresini koyduğunu, birisinin milli savunma, ülkenin savunması, diğerinin milli eğitim olduğunu, milli eğitime çok fazla müdahale edildiği takdirde gelen idarelerin yöntemine geçtiğini, milli olmaktan çıktığını belirtti.

1970'li yıllarda teknik eğitim sürecini Meclis Üyeleri ile paylaşmak istediğini söyleyen Gökçüoğlu, kendisinin ilkokuldan mezun olduktan sonra sanat okuluna girdiğini, 3 yıl ortaokulu, 3 yıl liseyi bitirdikten sonra, üniversite eğitimi aldığını, sanayicilikle hiçbir geçmişi olmayan bir ailenin mensubu olarak, aldığı teknik eğitimin kalitesi ile bugün dünyanın her noktasına makine üreten satabilen bir işletmenin ortağı olduğunu dile getirdi. O dönemde ilkokulu bitirirken imtihan olduklarını başarısız

olanların, sınıf tekrarını yaptığını, sanat okuluna giden bir kişinin 3 yıl boyunca dönüşümlü olarak tesviye bölümü, yapı bölümü, elektrik bölümü, metal, ağaç işleri, döküm gibi bir çok meslekte eğitim alarak hepsinden bilgi sahibi olduğunu, ortaokulu bitirenlerin bir uzmanlık alanı seçtiğini, sınavlarında başarılı olur ise o bölümü okuyabildiğini, mezun olma noktasında yine sınava tabi tutulduklarını, başarılı olamayanların son sınıfı bir daha okuduğunu belirtti.

Mezun olanların ya teknik öğretmen okulları, ya tekniker okulları ya da Mühendislik okullarından birini seçme hakkı bulunduğunu ki bunlara da sınav ile girildiğini, teknik öğretmen okullarına gidenlerin sanat okullarındaki eğitimi, tekniker okullarındaki eğitimi verebilecek formasyonu almış öğretmenler yetiştirdiğini, tekniker okullarına gidenlerin bugün sanayicilerin aradığı işçi ile mühendis arasındaki atölye şefi, formen denilen kişileri

yetiştirdiğini, mühendislik eğitimi veren okulların ise o dönemde sınırlı olduğunu ve mühendis yetiştirdiğini söyledi.

İbrahim Gökçüoğlu, 1960'lı, 1970'li, yıllarda kurulmuş, hiçbir aksama göstermeyen sistemin ve kalitenin bugün olamayışının en büyük sebeplerinden birinin

kuşkusuz eğitimin teknolojiye ve ihtiyaçlara göre revize edilmemesi olduğunu, bunun yanında eğitim politikası içerisinde mesleki eğitimin başarısız öğrencilerin sığındığı bir liman olarak görülmesi olduğunu ki politika bunu söyleyince, eğitim kalitesi ve öğretmenlerin niteliğinin de bu doğrultuda

Teori ve uygulama bir arada olmalı

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana geçen 93 yılda 63 farklı ismin milli eğitim bakanlığı yaptığını ve sürekli değişen eğitim politikası ile sağlıklı yol almanın sıkıntılara dikkat çeken Gökçüoğlu, Avrupa'daki ülkeler içinde en gelişmiş meslekî eğitim sistemlerinden birine sahip olan Alman Dualist sistemini örnek gösterdi. Gökçüoğlu, "Bu sistemi güçlü kılan unsur, eğitim ile istihdam arasında geliştirilmiş olan sıkı uyumdur. İşletme içi eğitimle, bir meslek okulunda haftada 1-2 gün süreli teorik eğitimin birlikte yürütüldüğü Dualist Sistem daha sonra sürdürülecek olan mesleğe yönelik deneyim sağlamak ve bu tür eğitimden geçen gençler açısından istihdam imkânları artmaktadır. Meslekî eğitimin çok yaygın olduğu Almanya'da genel diplomaların ve meslek diplomalarının birinin diğerinden daha üstün olduğunun söylenmesi söz konusu bile değildir" dedi.

zayıf bırakıldığını söyledi. Günümüzde atölye çalışması 2 saat, teori çalışması 10 saat olan 2242 teknik okul bulunduğunu ama buradan mezun hiçbir öğrencinin atölyelerde çalışabilecek donanımına sahip olmadığını, sanayicinin bu feryadının artık duyulması gerektiğini belirtti.

Mezun olalı 47 yıl olduğunu dile getiren Gökçüoğlu, 47 yıl sonra Mithatpaşa Endüstri Meslek Lisesi'ne gittiğinde gördüklerine inanmadığını, kendi dönemlerde sanayide kullanılan her makinenin küçük boyutta olanı okulda mevcut iken, şu anda bir CNC makinasının karşısına ufak bir tribün şeklinde oturma yerleri konduğunu, öğretmenin o düğmeye şu işe yarar, bu düğme şu işe yarar şeklinde ders verdiğini, öğrencilerin de karşıdan bunu izlediğini ve bir düğmeye basmadan mezun olduklarını söyledi.

OKULLARIN MÜFREDATI VE TEKNOLOJİSİ YENİLENSİN

İşsiz birine verilecek 40 saat eğitim ile iş öğretmenin mümkün olmadığını, İŞKUR'a, işbaşı eğitimlere milyonlar harcanacağına 70'li yıllardaki teknik eğitim kalitesi getirilmesi için çaba harcansa bu ülkenin çok başarılı işlere imza atacağını dile getiren Gökçüoğlu, 70'li yıllarda mezun olan bir kişinin yarım makine yapabildiğini, iki öğrencinin ise birleşerek, bir makine yapabildiğini, bunun mezuniyet projesi olduğunu, şimdi mezun olanların ölçü aleti okuyamazken Türkiye'nin

gelişmiş ülkeler sınıfına girmesinin, 4. Sanayi Devrimi'ni yakalamasının hayal olduğunu ifade etti

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Vekili Gökçüoğlu, günümüz eğitim müfredatı ve uygulama atölyelerinin güncelliğini yitirmiş olduğunu, halen 40 sene önceki sac kalıplarının meslek teknolojisi kitaplarında okutulduğunu, artık Milli Eğitim Bakanlığı'nın koordinasyonunda, sanayiciler ile birlikte müfredatın ve atölyelerin çağa uygun hale getirilmesi, öğrencilerin bire bir çalışarak eğitim alması gerektiğini söyledi. Öğretmenlerimizin sanayi kuruluşlarındaki üretim aşamalarını, teknolojilerini yakından takip edemedikler için öğrencilere doğru bilgi aktaramadığını, okulda işleyeceği bir çeliği alacak ödenek olmadığı için öğretmenlerin de motivasyonunun düştüğünü ve sanayiciden yardım ister durumda kaldıklarını, dünyada böyle işleyen bir sistem bulunmadığını belirtti.

Bu ülke nasıl Maliye Bakanlığı uzmanlarını İngiltere'ye, Amerika'ya, İsviçre'ye göndererek yetiştirmelerine katkıda bulunuyorsa öğretmenleri için de aynı fırsatı yaratması gerektiğini söyleyen Gökçüoğlu, diğer taraftan mesleki eğitimin tekrar cazibe noktası olabilmesi için projeler hazırlanması, kariyer günleri düzenlenerek başta aileler olmak üzere öğrencilere doğru yönlendirmeler yapılması gerektiğini dile getirdi. Meslek

Çözüm yolları mevcut

Dünyanın 4. Sanayi Devrimi ile farklı bir dil konuştuğu ortamda geleneksel üretim teknolojileri bir üst lige çıkmanın imkansız olduğunu belirten Gökçüoğlu, 2023'te 500 milyar dolarlık ihracat hedefi konduğunu hatırlatarak, olumsuz görünen bu tablonun kısa sürede tersine dönmesinin mümkün olduğunu söyledi. Gökçüoğlu, "Hiçbir şey için geç olmadığı inancındayım. Realist önlemler almak zorundayız. Bugün bile başlayabiliriz. Meslek lisesi öğretmenlerimizin günün teknolojilerini yakalayabilmesi için yurtdışına eğitime gönderilmeleri çok önemlidir. Açılacak bölümlerin ve eğitim müfredatının ihtiyaca cevap verecek nitelikte yeniden organize edilmesi hiç de zor değildir. Açılacak bölümlerin ve eğitim müfredatının ihtiyaca cevap verecek nitelikte yeniden organize edilmesi hiç de zor değildir. Bunun yanı sıra güçlü kamu üniversite-sanayi işbirliği yürütülerek Ar-Ge'nin üniversitelerde daha önemli hale gelmesi sağlanmalıdır" diye konuştu.

Liselerinde çok fazla alan ve dal bulunduğunu, ihtiyaç duyulmayan birçok meslekte mezun verildiğini ifade ile Mazhar Zorlu Plastik Meslek Lisesi'nin Japonlarla ortak hazırlanan projeye yapıldığını ve Japonya'daki eğitimin uygulandığını, şu anda mevcut öğrencilerin, ikinci, üçüncü sınıfta olmalarına rağmen fabrikalar tarafından rezerve edildiğini, kaliteli eğitim olduğu zaman öğrencilerin açta kalmadığını dile getirdi.

EBSO Meclis Üyesi Nedim Uysal'ın İAOSB Başkanı Hilmi Uğurtaş ile birlikte organize ettiği meslek lisesinde çok güzel bir eğitime başladıklarını, mezun olan öğrencilerin kalitesinin herkes tarafından fark edileceğini, bu anlamda kendilerine teşekkür ettiğini söyleyen Gökçüoğlu, yine Manisa Organize Sanayi Bölgesi'nin içindeki meslek

lisesinin bütün öğrencilerin fabrikalar tarafından rezerve edildiğini, bilinçli, hedefe odaklı eğitim verildiği zaman hem mezun kişinin işsiz kalmadığını, hem de sanayicinin nitelikli elemanı bulduğunu vurguladı.

ÜNİVERSİTE VE SANAYİNİN GERÇEK İŞBİRLİĞİ

Fakültelerde okutulan ders programlarının da güncelliğini yitirdiğini, akademik çalışmaların sanayinin ihtiyaçlarını yeteri kadar karşılamadığını söyleyen Gökçüoğlu, yüksek lisans, doktora ve doçentlik tezlerinin sanayiciler ile birlikte bir proje kapsamında yapılması için hem sanayicilere hem de akademisyenlere yönelik kanuni yükümlülükler oluşturulması, akademisyenlere sanayicilerle ortak tez çalışması yapmaları, sanayicilere de çalışan

sayısına göre belirlenecek sayıda tez çalışmasını desteklemeleri hususunda zorunluluk getirilmesi gerektiğini söyledi.

İbrahim Gökçüoğlu, Ar-Ge'ciliği meslek haline getirebilmek için fakültelerde bölümler açılması, Ar-Ge'de önemli yeri olan temel bilimler fakültelerinin güncel hale getirilmesi gerektiğini dile getirerek, Türkiye'de 3 tane Ar-Ge merkezi bulunduğunu, diğerlerinin Ür-Ge yaptığını, ki Ür-Ge'ye de destek verilmesi gerektiğini, neticede bir kültür olduğunu, arkasından Ar-Ge geldiğini söyledi. Bugün fen fakültelerinden çıkan hiçbir öğrencinin iş bulmadığını, oysa fen fakültesinin temel bilim verdiğini, dolayısıyla temel bilim fakültelerini güncel hale getirip belirli üniversitelerde pilot uygulama yapılarak mezun öğrencilere Ar-Ge'ci niteliği kazandırılmasının önemli olduğunu ifade etti.

Nitelikli mezun verilmesi için meslek liselerimizde yetkin teknik öğretmenlerin bulunmasının çok önemli olduğunu, bu nedenle Teknik Öğretmen olarak mezun olunacak bölüm veya fakültelerin eski yeterlilikte tekrar açılması

gerektiğini söyledi.

Gökçüoğlu, teknik eğitimle ilgili söylediği tüm ifadeleri geçen sene Sanayi Bakanı ve bütün sanayi odalarının katılımıyla gerçekleştirilen bir toplantıda da dile getirdiğini, özellikle mühendislik öğrencilerinin, staj yaptıkları esnada sigorta ücretleri firmalar tarafından karşılandığı için firmaların stajyer öğrenci istemediklerini ama bu yükler kaldırıldığı takdirde sanayicinin imkanlarını öğrencilere sunacağını dile getirmesi üzerine talebin ve önerinin uygun görüldüğünü Bakanlığın web sayfasında yapılan açıklama ile konunun kamuoyuna duyurulduğunu, böylece makine mühendisi olan bir gencimiz mezun olduğunda kitaplarda resimlerini gördüğü makineleri yerinde çalışırken öğrenmiş olacağını, bunun EBSO'nun başarısı olduğunu belirtti.

Döner sermaye kapsamında projelerde yer alan hocalarımızın aldıkları payın büyük kısmı kesilerek çok düşük bir oran kendilerine aktarıldığı için proje üretmenin cazibesini yitirdiğini ama 2006 yılından itibaren Bakanlıklar ve YÖK nezdinde yapılan girişimler

neticesinde hocalarımızın döner sermayeden aldıkları payın hükümetin kurulmasıyla birlikte yüzde 85'e çıkarılacağını, bu konunun da Bakanlığın web sayfasında yer aldığını söyledi.

Temmuz ayının son haftasında Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık tarafından akademisyenlerin atama ve yükselme kriterlerinde, kamu, üniversite ve sanayi işbirliği çerçevesinde yürüttükleri faaliyetlerin dikkate alınacağını dile getirildiğini, böylece Ar-Ge'nin üniversitelerde daha önemli hale gelmesinin sağlanacağını ki bu nedenle katma değeri yüksek ürünler üreterek, sağlıklı ve sürdürülebilir büyümenin mümkün olacağı inancı ile Ar-Ge ve mühendislik alanının altını çizdiklerini söyledi.

İbrahim Gökçüoğlu, Türkiye'de 186 tane üniversite bulunduğunu, bina yaparak, tabela asmanın kolay olduğunu ama çoğunda öğretim üyesi bulunmadığı için eğitim yapılmadığını, 186 yerine 86 tane üniversite olsaydı herkesin kabul edeceği mezunlar yetişeceğini ve mezunların işsiz kalmasının önüne geçilmiş olacağını

söyledi. Cumhuriyet kurulduğundan beri 93 yılda 63 tane Milli Eğitim Bakanı değiştiğini, neden bu kadar değişiklik yaşandığını kimsenin izah etmediğini, Almanya'da son 20 yılda eğitim konusunda 4 tane bakan değiştiği göz önüne alındığında bu ülkenin çocuklarına, ailelerine, sanayicisine, iş âlemine yaşatılanlarının çok ağır olduğunu söyledi.

HURDALIK OLMAYALIM

Türkiye'nin 20-25 yıllık kullanılmış ithal makineler ile yapacağı üretimle gelişmiş ülkeler sınıfına girmesinin mümkün olmadığını, nitekim 20 yaşındaki kule vinçler ile yapılan çalışmalar sırasında yaşananların ortada olduğunu vurguladı. Bugün ülkemizde makine sektörünün cari açık veren sektörler arasında ikinci sırada yer almasının en büyük nedeninin teknolojiyi ithal eder durumda olmamızdan kaynaklandığını, sadece teknoloji değil hurda da ithal ettiğimizi belirtti.

Türkiye'de öncelikli sektörlerin belirlenerek, stratejik sektörlerin seçildiğini, bunların; ana metal, otomotiv, makine, kimya, tekstil, ilaç,

toprak ürünleri, elektrik, elektronik sektörleri olduğunu dile getiren Gökçüoğlu, 4 yıl önce yapılan stratejik planının sadece bir maddesinin gerçekleştirildiği göz önüne alındığında diğerleri gerçekleştirilmeden yeni eylem planı hazırlanmasının çok yanlış olduğunu dile getirdi.

Türk insanının yaratıcılığının, inovatif düşünce eserlerini içeren fotoğrafları meclis üyeleri ile paylaşan Gökçüoğlu, Türkiye'nin en kısa sürede meslek liselerini kategorize etmesi, pilot uygulamalarla en iyi sistemi kurması gerektiğini, nitekim bunun millî bir görev olduğunu, her sanayicinin her kurumun kendi öğrencisini yetiştirme imkanı olmadığını vurguladı.

GÖKÇÜOĞLU KONULARI DEĞERLENDİRDİ

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökçüoğlu, meclis üyesi sanayicilerin gündeme getirdiği konuları değerlendirdi. Mustafa Dirin'in dile getirdiği Almanya'daki meslek liseleri eğitimi ile ilgili olarak EBSO'nun bir çalışması bulunduğunu, Alman meslek liseleri eğitimi yapan kurumun Türkiye'deki, İstanbul bölge müdürü ile bir toplantı yaptıklarını, bir projeleri bulunduğunu ve hayata geçirmek için çalışmalara başladıklarını, detaylı bilgiyi bilahare paylaşacaklarını söyledi.

Özel okulların eğitimlerinin farklı olduğunu ama bu ülkedeki milyonlarca çocuğu kapsayamayacağını,

dolayısıyla eğitim, sağlık, savunma gibi hizmetlerin devlet politikası ile gerçekleştirilmesi gerektiğini ifade etti. Gökçüoğlu, OSB'lerde meslek okulları yapılması ve devletin sağladığı teşvikler ile ilgili OSB Başkanlarını bilgilendirmek amacıyla konuyu Organize Sanayi Bölgeleri ve Serbest Bölgeler Platformu Toplantısı'nda dile getirmeyi düşündüklerini ama Uğurtaş'ın değindiği sağlanan teşvikin suiistimal edilebileceği konusunda da teşvikin kötü amaçlarla kullanılmaması için ellerinden geleni yapacaklarını söyledi.

OSB'deki okulların başarılı öğrenciler yetiştirmek amacıyla kurulduğunu ancak başarılı öğrencilerin mühendis olma yolunda ilerlemelerinin yine sanayicinin ihtiyacı olan ara eleman sıkıntısına çözüm olamayacağını, dolayısıyla öğrencilere psikologların, hocaların, uzmanların eğitiminde ve ailelerin de katılımıyla hedeflerinin illa ki üniversite okumak olmadığını, hayata

daha kısa sürede ve etkin olarak başlanabileceğinin anlatılması gerektiğini söyledi.

Arif Kuran'a ifadeleri için teşekkür eden Gökçüoğlu, amacının hesap sormak ya da siyasi bir konuşma yapmak olmadığını, sahada olanlar, sıkıntıları yaşayanlar olarak sorunları dile getirip, çözüm üretmeye çalıştıklarını, zira bazen ülke yönetiminde yer alanların yaşanan sorunları gözden kaçırabildiklerini söyledi.

Kenan Lider'in teknik resim dersi konusundaki düşüncesine katıldığını ancak öncelikle teknik liselerdeki sıkıntının aşılması gerektiğine inandığını söyleyen Gökçüoğlu, Kürşad Yuvgun'un daha önce de staj konusunu dile getirdiğini, Teknik Eğitim Çalışma Grubu'nda bu konuyu gündeme alacaklarını, kriterleri belirleyip, gerekli çalışmaları yaptıktan sonra girişimlerde bulunacaklarını, olumlu yanıt alacaklarına da inandığını söyledi.

Gökçüoğlu, Köy Enstitüleri konusunun özellikle üzerinde durduğu bir husus olduğunu, ülkemizin başlattığı mükemmel sistemin dış güçlerin müdahaleleri ile yok edildiğini, bugün büyük şehirlere göç olmasının en büyük nedeninin köy enstitülerinin kapanması olduğunu belirterek, eğer halen bu sistemi devam ettirebilmiş olsaydık bugün tüm köylerimizin Almanya'daki köyler gibi modern hale gelmiş olacağını vurguladı.

Murat Kurtalan'ın gerçekten enteresan tespitleri bulunduğunu ama yılmadan yanlışları düzeltmek için gayret sarf edeceklerini, tek bir netice alsalar bile çalışmaya, eksikleri, yanlışları tespit ederek düzeltilmesi adına uğraş vereceklerini dile getirdi. Gökçüoğlu, meslek lisesi mezunlarının atölyeye gidip işçi olmak istemediğini, garson, şoför, güvenlik görevlisi gibi işlerde çalıştıklarını, artık bu düşünce ve sistemin değişmesi gerektiğini vurguladı.

SANAYİNİN

GLOBAL ÖLÇEKTE ÜRETİM VE MARKALAŞMASINDA

İLK ÇÖZÜM ORTAĞI

ARAŞTIRMA • GELİŞTİRME • BELGELENDİRME • EĞİTİM • BİLGİLENDİRME

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

www.ebso.org.tr

Ege Bölgesi Sanayi Odası Meclis Üyesi sanayiciler, Türkiye'nin 7 Haziran seçimlerine kilitli gündemine mesleki ve teknik eğitim penceresi açtı. Partilerin seçimlerde aldıkları oylar, milletvekili sayıları ve hükümet için koalisyon görüşmelerine yönelik değerlendirmelerin tüm hızıyla sürdüğü günlerde EBSO Meclis Üyeleri, ülkenin geleceğine ışık tutmak, sanayileşerek kalkınmak ve gelişmiş ülkeler arasında yer almak amacıyla mesleki ve teknik eğitimdeki sorunları tüm yönleriyle tartıştı, çözüm önerilerini de gelişmiş ülkelerdeki örnekleriyle

ortaya koydu.

Mesleki ve teknik okullarda verilen eğitimin kalitesinin artırılması, sanayicinin ihtiyaç duyduğu nitelikte öğrenci yetiştirilmesi için okullardaki atölyelerin çağın gerektirdiği teknolojik araçlarla donatılması, çıraklık eğitiminin standarda bağlanması, stajlarda iş pratiğini artıracak yeni uygulamaları savunan İzmirli sanayiciler, milli eğitim politikalarının her iktidara göre değişmemesini, eğitime verilecek desteklerin amacına uygun olarak değerlendirilip çocuklar üzerinden yeni bir rant yaratılmamasını istedi.

Mustafa Dirin Çıraklık eğitimi standarda kavuşmalı

EBSO Meclis Üyesi Mustafa Dirin, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Gökçüoğlu'nun "bir dokun bir ah işit" bir konuyu dilendirdiğini, 70'li yıllarda aldıkları eğitimin kalitesini bugün mezun olan öğrencileri gördüklerinde çok iyi anladıklarını, ki o dönemde büyüklerin kendilerini beğenmediğini, aslında ne kadar haksızlık yaptıklarını söyledi.

Eğitim sistemi düzelmediği sürece çocukları kendi-

lerinin eğitmek durumunda kalacağını, nitekim İAOSB ile Manisa OSB'deki teknik okullarla bunun örneklerinin görüldüğünü söyleyen Dirin, bugün meslek lisesinden mezun olan bir genci fabrikada işçi olarak çalıştıramadıklarını, yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını bu nedenle bir çok firmada olduğu kendi firmalarında da çıraklık eğitimi uyguladıklarını, kendi çalışma koşulları ve iş prensipleri doğrultusunda eğitim verdiklerini, bu eğitimi tamamlayan gençlerin gayet başarılı olduklarını ifade etti.

Mustafa Dirin 1985'li

yıllarda EBSO Meclis Üyesi ve Teknik Eğitim Komitesi Üyesi olarak çıraklık eğitimi incelemek üzere Almanya'ya gittiğini 15 gün süren incelemede; Almanya'nın 125 yıldır çıraklık eğitimi yaptığını, 1948 ya da 1950'lere kadar her bir firma bu eğitimi kendisi verirken bu işin belirli bir standartta yapılması gerektiği hem fikri ile birleşme kararı alarak federal hükümet, merkezi hükümet, sendikalar ve odaların standart bir çıraklık eğitimine başladığını öğrendiklerini, Almanya'nın kalkınmasında en büyük etkinin yapılan bu ortak çalışma olduğunu

o dönemde kendilerine ifade edildiğini söyledi. Bu örnekten yola çıkılarak, artık Türkiye'de bu konunun çözüme kavuşturulması gerektiğini başka çarelerinin bulunmadığını, yıllardır dile getirmelerine rağmen halen daha bir çözüm üretilemiyor ise o zaman çözüm konusunda beraberce bir çalışma yapabileceklerini söyledi.

Hilmi Uğurtaş Mesleki eğitim destekleri suistimal edilmesin

EBSO Meclis Üyesi Hilmi Uğurtaş, Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Gökçüoğlu'nun çok önemli bir konuya parmak bastığını, içinde bulunulan durumu gayet açık ve net ifade ettiğini dile getirirken, Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullarından mezun olan öğrencilerin sanayinin ihtiyaçlarını karşılamadığı gerçeğinden yola çıkarak, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde yönetimi kendi ellerinde olan bir okul kurarak, ihtiyaca yönelik öğrenci yetiştirmek üzere adım attıklarını ama Bakanlığın bu okulları destekleme konusundaki yaklaşımının bazı OSB'lerde suistimal edilme tehlikesi ile karşı karşıya bulunduğunu vurgulamak için söz aldığını söyledi.

Uğurtaş, Nedim Uysal'ın çok ciddi katkılarıyla okul inşaatına başladıklarını, geçen yıl ilk öğrencileri alan okulda çok iyi yabancı dil eğitimi verildiğini, öğrencilerin tamamının burslu okuduğunu, servis, yemek, kıyafet, kitap gibi bütün ihtiyaçlarının İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliği tarafından karşılandığını belirtti.

ÇOCUKLAR RANT KAPISI OLMAMALI

İyi bir eğitim maliyetinin öğrenci başına 8 bin-9 bin TL arasında değiştiğini, Milli Eğitim Bakanlığı'nın organize sanayi bölgeleri içerisindeki okullara öğrenci başına bölümüne göre ve sınıfına göre 3 bin 500 lira ile 5 bin 500 lira arasında katkıda bulunduğunu, bu katkıyı duyan bazı özel okulların organize sanayi bölgelerine gelerek, okul yapılıp eğitim verme talebinde bulduklarını,

Mustafa Dirin

amaçlarının devletin verdiği desteği almak olduğu için eğitim kalitesinin iyi verilmeyeceğini düşündüklerini söyledi.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı bu çok doğru çalışmanın bazı organize sanayi bölgelerince rant kapısı yapılmasına asla müsaade edemeyeceğini vurgulayan Uğurtaş, bu tür çirkin örnekler olduğu sürece konuyu kamuoyuna afişe edeceğini, çünkü hiç kimsenin çocuklarımızuzuzerinden rant elde etme hakkı bulunmadığını belirtti.

Hilmi Uğurtaş, Türkiye'nin en iddialı okullarından birisini kurduklarını, şu an mevcut 3-4 okuldan biri olduğunu, Manisa OSB'deki MOSTEM lisesinin önce Milli Eğitim Bakanlığı'na verildiğini ama sistemin kötü çalıştığı görülünce okulu Milli Eğitim Bakanlığı'ndan geri alındığını ve özel okula çevrildiğini, Çerkezköy OSB'de Özel ÇOSB Anadolu Teknik Lisesi, Kocaeli'ndeki Makine Organize Sanayi Bölgesi'nde Özel

Hilmi Uğurtaş

ENKA Anadolu Teknik Lisesi bulunduğunu söyledi. Özel İAOSB Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin 3-4 sene içerisinde İzmir'in en çok aranan okullarından biri olacağını, öğrenci velilerinin de verilen eğitim le çocuklarındaki değişimi fark ettiklerini dile getirdiklerini ifade etti.

Mustafa Dirin'in "Okul kurmak amacıyla OSB'lere gelen özel okullara 'kuraları ben koyacağım sen yap işlet' şeklinde bir tedbirle izin verilip verilemeyeceği yönündeki sorusunu da cevaplandıran Uğurtaş, şu anda bir öğrencinin maliyetinin 8 bin lirayı geçtiğini, atölye eğitimleri başladığı zaman maliyetlerin daha da yükseleceğini, bu maliyetleri ve şartı duyan özel okulların koşullar karşısında 'hayır' diyebileceği gibi kabul de edebileceklerini, ama kabul ettikleri takdirde istenen ve beklenen eğitimi uygulayabileceklerini düşünmediğini, dolayısıyla çocuklarımızın senelerinin

Arif Kuran

heba olacağını söyledi.

Arif Kuran Eğitim sistemi iktidara göre değişmemeli

EBSO Meclis Üyesi Arif Kuran, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Gökçüoğlu'nun tespitleriyle ilgili küçük bir saptama yapmak istediğini, ülkemizde 13 yıllık tek parti dönemindeki 5 Milli Eğitim Bakanının değiştiğini konuşmasının sonunda dile getirdiğini, ancak buradaki sorunun çok fazla bakan değişmesi değil, her gelen iktidarın kendi düşünce ve bakış açısıyla sistemi değiştirmesi olduğunu söyledi. Nitekim 1921 - 1938 yılları arasında Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhurbaşkanlığı döneminde, her şeyin hâkimiyetinin en iyi şekilde gözden geçirildiği dönemde bile 20 tane Milli Eğitim Bakanı değiştiğini ifade etti.

Üniversite mezunu işsizlerin sayısının bu kadar çok olmasının en önemli

faktörlerinden birinin; 1998 yılı 28 Şubat sürecinde binlerce meslek lisesinin kapatılması olduğunu belirten Kuran, Avrupa ülkelerinde lise çağındaki öğrencilerin yaklaşık yüzde 60'ının meslek liselerinde eğitim aldığını, Türkiye'de bu oranın yüzde 35 seviyelerinde olduğunu, geri kalan yüzde 65'lik bölümün düz lise mezunu olup, bir yere giremeyen ve ortada kalan gençlerimiz olduğunu ifadeyle, işte tam bu noktada milli eğitim sisteminin değiştirilmeye çalışıldığı dönemlerde seslerini yükseltmeleri gerektiğini vurguladı.

Arif Kuran, 3 yıl öncesi-ne kadar OSB'lerde okul açmanın yasak olduğunu, hasbelkader açılmışlara ise ruhsat verilmediğini ama kanunun değişmesi ile İAOSB'de yapılan uygulamanın gerçekten çok güzel ve sanayiciye dönük olduğunu belirterek, Türkiye'ye örnek olacak bu uygulamada emeği geçenlere teşekkür etti.

Kenan Lider Teknik resim mecburi ders olsun

EBSO Meclis Üyesi Kenan Lider, 2 ay önce İtalya'da bir fuara katıldığını, burada teknik resim dersinin bütün okullarda mecburi olduğunu öğrendiğinde yapılan uygulamayı çok beğendiğini, Meclis Başkanı Esen'in de dile getirdiği üzere çok işsiz olmasına rağmen iş aranmamasının en büyük nedeninin işsizlerin yeteri donanımına sahip olmamaları nedeniyle işverenle muhatap olmaktan çekinmeleri

olduğunu söyledi.

Bugün okullarda verilen eğitim yetersizse, çocuklarımız bir yabancı dili konuşamıyorsa, teknik resim dersi verildiği takdirde kendilerini ifade edebileceklerini düşündüğü, bu nedenle teknik resim dersinin okullarda mecburi ders olarak okutulması için önerge verilebileceğini söyledi.

Kürşad Yuvgun Fuar stajı şok eğitim olarak uygulanmalı

EBSO Meclis Üyesi Kürşad Yuvgun, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Gökçüoğlu'nun, çok hassas bir konuya değindiğini ve güzel bir sunum yaptığını dile getirirken, yaklaşık 10 sene önce dünyanın en büyük gıda fuarlarından biri olan Fransa'daki SIAL Gıda Fuarına katıldığını, kendilerine bir öğrencinin stantlarında staj yapması için talepte bulunduğunu, kabul etmelerinin akabinde gıda fakültesinde 2. sınıfta okuyan bir bayan öğren-

Kenan Lider

cinin stantlarına gelerek 5 günlük fuar süresince kendileriyle beraber vakit geçirdiğini, bütün ürünleri tek tek inceleme fırsatı bulunduğunu, ürün etiketi nasıl hazırlanır, görselde nelere dikkat edilir, üzerinde işaret olarak neler, nasıl yer alır, bir müşteri görüşmesine nasıl başlanır, devam edilir, müşteri neler sorar, nelerin

Kürşad Yuvgun

üzerinde dikkatle durur, bunlara nasıl cevaplar verilir, görüşme notları nasıl tutulur gibi çalışmalarını dikkatle incelediğini ara sıra fuarı dolaşabilmesi için izin verdiklerini ve beş günün sonunda tabiri caizse o çaylak öğrencinin inanılmaz bir değişim gösterdiğini ve ülkemizde olsaydı iş teklif ederek işe alabileceğini söyledi.

Yapılan bu uygulamanın şok eğitim olduğunu, 4-5

yılda bir öğrenciye süreç eğitimi verildiğini ama çok eğitimle kazanılan bilgilerin deneyimlerin 4-5 yılda verilen eğitimle verilemeyeceğini dile getiren Yuvgun, ülkemizde de fuar stajının çok eğitim olarak uygulanması için girişimde bulunulmasını talep etti.

Geçmiş dönemlerde köy enstitülerinin olduğunu ve buradan mezun olmuş çok değerli hocaları bulunduğunu, kendilerine çok iyi eğitimler verildiğini dile getiren Yuvgun, Kanada'nın köy enstitülerini bizden görebilerek uygulamaya başladığını, çok da istifade ettiklerini ve neden Türkiye'de uygulamaya son verildiğini anlayamadıklarını dile getirdiklerini söyledi.

Özel okulların OSB'lerde okul açma isteğinin amme hizmeti yapmak değil, devletin sağladığı 3 bin 500 lira ile 5500 lira arasındaki teşvikten yararlanarak kâr elde etmek olduğunu dile getiren Yuvgun, bilindiği üzere Türk Ticaret Kanunu içerisinde kâr gayesi gütmeyen

şirketler diye bir başlık bulunmadığını, kâr gayesi gütmeyen bir faaliyet yürütmeye kalktığınız zaman ya dernek ya da vakıf olarak kurulması gerektiğini, dolayısıyla bu konunun da Türk Ticaret Kanunu içerisinde yer alması gereken teknik bir husus olduğunu belirtti.

SPEKÜLASYONLARDAN KAÇINILMALI

Kürşad Yuvgun, Türkiye'de son günlerde çok fazla spekülasyon yapıldığını, bunun ülkemizde serbest olduğunu, istenildiği kadar spekülatif kazanç temin edilebileceğini, kimsenin hesap sormadığını ifadeyle, hükümetin bir şekilde kurulacağını ama bugüne kadar yaşadığımız süreç gözden geçirildiğinde ne kadar spekülasyon yaratıldığının, bu spekülasyonların sürecinde kimlerin ne kadar spekülatif kazanç elde ettiğinin, bununla ilgili ne kadar vergi ödediklerinin gözden geçirilmesi gerektiğini ve Türkiye'de spekülasyonların ve spekülatif davranışlarının

Murat Kurtalan

müeyyidelerinin tespiti için yasal düzenleme yapılması gerektiğini vurguladı.

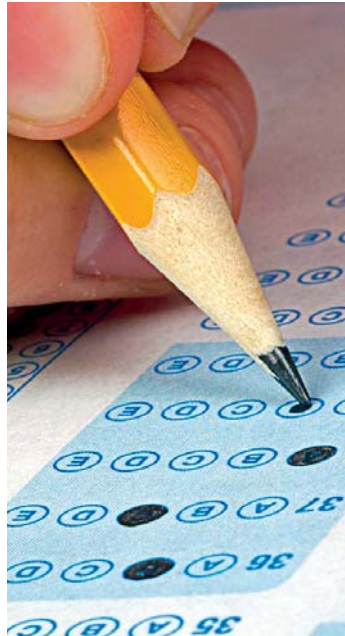
Murat Kurtalan Üniversiteye girişte başarı düşük

EBSO Meclis Üyesi Murat Kurtalan, bugün Türkiye'de her sene 2 milyon 100 bin kişinin YGS, LYS gibi değişik kriterlerde

üniversite sınavına girdiğini, yaklaşık 1 milyon 200 bininin birinci sınavda elendiğini, geriye kalan 900 bin kişiden yaklaşık 600 bininin Türkçe-Sosyal eğitimi alıp sosyoloji ve diğer ilimleri okuduğunu belirtti.

LYS'ye giren 900 bin civarında adayın 2013 senesinde sorulan 50 matematik sorusunun 12.9 kadarına doğru cevap verebildiğini, 2014 yılında bu oranın 10.6 civarında olduğunu, 2015 yılında ise 10.2 olduğunu, geometri ve fizik sorularının da ise oranların daha da düşük olduğunu dile getiren Kurtalan, işin asıl acı tarafının ise Türkçe sorularının yüzde 35'inin yanıtlanabilmesi olduğunu, kendi ülkesinde kendi dilinde eğitim alan ama kendi dilini anlamayan bir nesil yetiştiğini söyledi.

Kurtalan, yılda 25-30 milyar verip, özel okullarda okutulan çocukların dil sınavlarındaki başarısının yüzde 56'yı geçememesinin ise ayrı bir konu olduğunu meclis üyelerinin dikkatine sundu.

Sınav adı soru sayısı	2013	2014	2015	100 üzerinden 2015
Matematik (50)	12.88	10.58	10.20	20.40
Geometri (30)	4.54	6.02	4.10	13.66
Fizik (30)	7.15	6.01	7.00	23.3
Kimya (30)	11.21	8.61	9.52	31.7
Biyoloji (30)	11.90	10.10	10.53	35.1
Türk Dili ve Ed. (56)	23.52	19.22	20.12	35.9
Coğrafya-1 (24)	9.34	8.59	9.88	41.16
Tarih (44)	13.84	12.44	12.70	28.86
Coğrafya-2 (14)	4.68	5.17	5.79	41.35
Felsefe Grubu (32)	7.96	10.70	10.85	33.9
Almanca (80)	40.69	32.61	31.36	39.2
Fransızca (80)	45.45	40.76	41.93	52.41
İngilizce (80)	23.08	24.01	21.34	26.67

EBSO önerdi, Kurul kabul etti

Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar'ın il genelindeki 118 meslek lisesinde açılacak ve kapanacak bölümlere detaylı bir inceleme ve araştırma sonrası karar verilmesi çağrısı kabul gördü. Faaliyet gösterdiği sektörden örnekler veren Yorgancılar, Avrupa'nın ikinci büyük cam üretim tesisi sahibi olmalarına rağmen böylesine güçlü bir sektörün elemana ihtiyacı yok denilerek, var olan mesleki eğitimle ilgili bölümün kapatılmak istendiğini söylerken, "Sebebi; öğrenci yok. Oysa bunun analizini yaparken sanayi odası,

esnaf teşkilatı, ticaret odası, belediye ve ilgili meslek kuruluşlarından mutlaka destek alınmalı. Kapatıyoruz demek çözüm değil" dedi.

Talebi değerlendiren İzmir Valisi Mustafa Toprak, mesleki eğitimde açılacak ve kapanacak yeni bölümlere milli eğitim, İşkur, sanayi odası, esnaf teşkilatı, ticaret odası, belediye, ilgili meslek örgütleri ve sektör temsilcilerinden oluşan komisyonun incelemesinin ardından karar verileceğini açıkladı.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu, İzmir Valisi Toprak'ın başkanlığında Vali Yardımcısı Hüseyin İçten, İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Baş-

kanı Zekeriya Mutlu, İşkur İl Müdürü Kadri Kabak, Milli Eğitim Müdürü Vefa Bardakçı, EBSO Meclis Başkan Yardımcısı Işın Yılmaz, il düzeyinde kurum müdürleri, yerel yönetim ve sendika temsilcilerinin katılımıyla EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar'ın yönetim kurulu başkanlığını yürüttüğü İzeltaş'ta (İzmir El Aletleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi) toplandı. Toplantıda, istihdam ve mesleki eğitim politikalarının oluşturulması, istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirler ile uygulanacak aktif işgücü programlarının belirlenmesi, istihdam etkinlikleri ve mesleki eğitim uygulama-

larına yönelik çalışmalar değerlendirildi. Toplantının önemli gündem maddesi ise, kent genelinde 30 ilçede 118 mesleki eğitim kurumunda açılacak ve kapanacak bölümler oldu.

SEKTÖRÜNDEN ÖRNEK VERDİ

Türkiye'de eğitim sistemindeki sıkıntılara dikkat çeken EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, 1 milyon ton cam üretimi gerçekleştiren Avrupa'nın ikinci büyük cam üretim tesisinin sahibi olduklarını belirterek, "Bunun 700 bin tonunu iç piyasaya, 300 bin tonunu yurtdışına ihraç ediyoruz. Böylesine güçlü bir sektör için 'elemana ihtiyacı yok'

denilerek, varolan mesleki eğitimle ilgili bölüm kapatılmak isteniyor. Sebep, öğrenci yok. Oysa bunun analizini yaparken sanayi odasından, esnaf odasından, ticaret odasından mutlaka destek alınmalı. Kapatıyoruz demek çözüm değil” diye konuştu.

ÜLKEYİ ELBİRLİĞİ İLE KALKINDIRACAĞIZ

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, Almanya'nın Münih kentinde faaliyet gösteren Maximilians Üniversitesi'ni örnek göstererek, “Oradaki sistemi buraya getirmek gerekiyor. Bu ülkeyi el birliği ile birlikte kalkındıracağız. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 81 ilde 81 meslek lisesi yapma kararı aldı. Sanayi Bakanı'na ‘ruhsat verdiğiniz her Organize Sanayi Bölgesi’ne meslek

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Yorgancılar, İl İstihnak ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantısında meslek liselerinde açılacak ve kapanacak bölümlere ilişkin olarak ayrıntılı değerlendirme sonrası karar verilmesini önerdi. İzmir Valisi Toprak da, Milli Eğitim, meslek örgütleri ve sektör temsilcilerinden oluşan komisyon incelemesinin ardından verileceğini açıkladı.

lisesi yapma mecburiyeti getirin’ önerisinde bulduk. İşbaşı eğitim sistemin en güzel uygulanma yöntemi OSB’lere kurulacak olan meslek liseleridir. Dolayısıyla sektör temsilcilerinin de olduğu bir alt komisyon kurulmalı ve meslek liselerinde açılacak, kapanacak bölümler, milli eğitim, İşkur, sanayi odası, esnaf teşkilatı, ticaret odası, belediye ve sektör temsilcilerinin de yer aldığı bir komisyon tarafından detaylı biçimde analiz edilmeli. Kurul, komisyonun hazırlayacağı analizden sonra karar vermeli” dedi.

BEKLEYEN DEĞİL GİDEN OLMALIYIZ

İzmir Valisi Mustafa Toprak da, işsizliğin neden olabileceği sorunlara dikkat çektiği konuşmasında yeniliklere açık olunması gerek-

tiğini söyledi. Vali Toprak, “Eğitim, mesleki eğitim çok önemli. Bu konuda işbirliği, koordinasyon içinde çalışmak durumundayız. Biz bekleyen değil, giden olmalıyız. Yani eleman ihtiyacı olan firmalar, sektörler gelip milli eğitimi ziyaret etmiyorsa onların gelip talepte bulunmasını sağlamalıyız. Bölüm açmakla olmuyor. Kurulumuzun amacı da arz ve talep edenleri bir noktada buluşturmak. Mesele budur” dedi.

Vali Toprak, bu hedef doğrultusunda mesleki eğitimde açılacak ve kapanacak yeni bölümlere Milli Eğitim, İŞKUR, Sanayi Odası, esnaf teşkilatı, ticaret odası, belediye, ilgili meslek örgütleri ve sektör temsilcilerinden oluşan komisyonun incelemesinin ardından karar verileceğini açıkladı.

Basım ile kağıt sanayicilerinin mesleki ve teknik eğitim atağı

Ege Bölgesi Sanayi Odası Basım Yayım Sanayi Meslek Komitesi ile Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meslek Komitesi, sektörün nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması için meslek okullarının teknik altyapısının geliştirilmesi, bu altyapının aynı zamanda sanayicilerin Ar-Ge çalışmalarında da kullanılabilmesini önerdi.

EBSO'nun basım ve kağıt sanayilerini temsil eden üyeleri, 2013-2016 döneminin başından beri ortaklaşa gerçekleştirdikleri etkinliklere bir yenisini ekleyerek, Ağustos ayındaki olağan

toplantılarını Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu'nda Basım Yayın Teknolojileri ve Grafik Tasarım Programları öğretim görevlileri ile birlikte yaptı.

Toplantıda, Üniversite-Sanayi İşbirliği çerçevesinde basım ve ambalaj sektörüne nitelikli, eğitilmiş ve yabancı dil bilen iş gücü yetiştirilmesi projesi ile meslek liselerinden meslek yüksek okullarına öğrenci geçişinin sağlanabilmesi için yapılacak çalışmalar ayrıntılarıyla ele alındı.

Hem meslek liselerinin hem de MYO'ların öğrenci kalitesinin artırılması amacıyla geniş çaplı bir proje

gerçekleştirilmesi çalışmalarına başlanması, Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu'nun araştırma ve geliştirmeye yönelik

teknik altyapısının gerek İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) projeleriyle gerekse sanayi kuruluşlarından alabileceği desteklerle tamam-

Kimler katıldı?

- Barış Erel - EBSO Basım Yayım Sanayi Meslek Komitesi Başkanı
- Berkay Eskinazi - EBSO Meclis Üyesi
- N. Fatih Aracı - EBSO Meclis Üyesi
- Hayim Simrooğlu - EBSO Basım Yayım Sanayi Meslek Komitesi Üyesi
- Fırat Kaan Ügütmen - EBSO Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meslek Komitesi Bşk.Yrd.
- Rıdvan Şen – EÜ MYO Müdür Yardımcısı
- Prof. Efe Gençoğlu - Öğretim Görevlisi
- Harun Parlar - Öğretim Görevlisi
- Habibe Mersin - Öğretim Görevlisi
- Türker Atik - Öğretim Görevlisi

lanması ve bu altyapının aynı zamanda sanayicilerin Ar-Ge çalışmalarında kullanılabilmesi kararlaştırıldı.

DERSLER GÜNCELLENSİN İMKANLAR ARTIRILSIN

EBSO Basım Yayın Sanayi Meslek Komitesi ile Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meslek Komitesi üyeleri, Ege Meslek Yüksek Okulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programı'nın ders içeriklerinin güncellenmesi, atölye ve laboratuvar imkanlarının geliştirilmesi, sanayi ile ilişkilerinin güçlendirilmesinin hem İzmir hem de Manisa'da faaliyet gösteren basım yayın ve ambalaj sanayicileri için büyük önem taşıdığını vurguladı.

Sanayi temsilcileri, Ege Meslek Yüksek Okulu Basım Yayın Teknolojileri Bölümü için şu tespit ve önerilerde bulundu:

Dersler ve içerikleri incelendiğinde genel olarak sektör ihtiyaçlarını karşılamaktadır, fakat sektörden görüş alınarak güncellenmesi gerekmektedir.

Mezun öğrencilerin uygulama eksikliklerinin giderilmesi için atölye ve laboratuvar derslerinde revizyon yapılmalıdır.

Mezun öğrenciler firmalarda kalite kontrol ve üretim planlama bölümlerinde de çalışmaktadırlar. Bu nedenle özellikle kalite ve renk ile ilgili derslerin içeriklerinin ve laboratuvar ortamlarının geliştirilmesi gerekmektedir.

Üniversite ile basım ve ambalaj sanayisinin daha sıkı ilişki içinde olması, sektörün ihtiyaçlarının daha yakından tespit edilmesi ve yeni teknolojinin öğrencile-

re bu sayede daha iyi aktarılabilmesini sağlayacaktır.

Ambalaj üretimi ile ilgili olarak baskı hazırlık aşamasında bu sektöre özel yazılımların uygun bilgisayar laboratuvarı ortamı sağlanarak öğretilmesi, sektörde bu alandaki operatör sıkıntısını gidermeye yönelik atılmış büyük bir adım olacaktır.

Öğretim programından da görüldüğü üzere dersler ağırlıklı olarak ofset baskı sistemi üzerine yoğunlaşmıştır. Ambalaj sektöründe fleksa baskı sistemi ve gravür baskı sistemleri de oldukça fazla kullanılmaktadır ve nitelikli operatör sıkıntısı çok fazladır. Eğitimde bu bakı sistemlerine de ağırlık

verilmesi gerekmektedir.

NİTELİKLİ ELEMAN KAYNAĞI

“Sanayinin gücüne güç katacak yaparak öğrenen, kendini geliştirebilen mezunlar” sloganıyla çalışmalarına devam eden Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programı İzmir’de ve Manisa’da bulunan devlet ve vakıf üniversiteleri içinde Basım ve Ambalaj sektörlerine yönelik öğrenci yetiştiren tek yüksek öğretim programı özelliği taşıyor.

Basım ve ambalaj sektörleri özellikle meslek lisesi ve meslek yüksekoku-

lu mezunu teknisyen ve teknikler seviyesinde eğitimli elemanlara çok fazla ihtiyaç duyuyor. Sektör, meslek lisesi mezunu ihtiyacını Buca Anadolu Teknik Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi, Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi ile Kemalpaşa Mopak Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nin Matbaa Teknolojileri Bölümleri mezunlarından karşılamayı hedefliyor. Ancak lise öğrencilerinin puan yetersizliğinden dolayı bu tam anlamıyla gerçekleşemiyor. EÜ Ege Meslek Yüksek Okulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programı da sanayi kuruluşları için çok önemli eğitimli iş gücü kaynağını oluşturuyor.

Meclis üyelerinin fabrika ziyaretleri

Ege Bölgesi Sanayi Odası Meclis Üyeleri arasında kaynaşma ve dayanışmayı artırmaya yönelik firma ziyaretleri kapsamında EBSO Meclis Üyeleri Özer Küçükçöğür'e ait ESBAŞ'ta faaliyet gösteren HPT Ltd. fabrikası ile Tuncer Vardarcı'ya ait Keller-Vardarcı Makine Sanayi firmaları ziyaret edildi. Fabrika ziyaretlerine EBSO Yönetim Kurulu Üyesi Ateş İlyas Demirkalkan, Meclis Üyeleri Davut Yanık, Yakup Özdanon, Yıldırım Yalınız, Özkan Mucuk, Temel Aycan Şen, Atınç Abay, Fatih Aracı ile Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi Meslek Komitesi Başkan Yardımcısı Fırat Kaan Üğütmen iştirak etti.

HPT, başlangıçta Alman otomobil sanayine cam silecek mili üretimi yaparken, 2000 yılından itibaren yağ pompası mili üretimine başladı. Buna ek olarak HPT Teknik Parça, talaşlı imalat sanayisi için delik delme takımları üzerinde kullanılan hassas kesici takımlar üretiyor.

Tuncer Vardarcı'ya ait Keller-Vardarcı Makine Sanayii Ltd. fabrikası ziyaretinde de, sevke hazır halde bulunan dünyanın en küçük zeytinyağı sıkma makinesi incelendi.

Katılımcıların devamını getirme konusunda fikir birliğine vardığı firma ziyaretleri gerçekten faydalı ve verimli olarak nitelendirildi.

Soğutma sektörünün duayeni Ertaş sonsuzluğa uğurlandı

Soğutma sektörünün öncü ismi, Ege Soğutma Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESSİAD) Onursal Başkanı, 1992-2005 yılları arasında EBSO Isıtma Soğutma Klima Meslek Komitesi eski başkanı, Pnosö Pnömatik ve Soğutma Sanayi Ltd. Şti sahibi Erol Ertaş (78) vefat etti. Ertaş'ın vefatının ardından İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde bir tören düzenlendi. Törene ailesinin yanı sıra Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına Sayman Üye Hüseyin Vatansever, EBSO Meclis Üyeleri Metin Akdaş, Akın Kayacan, Mustafa Kemal Yapan ve Cengiz Ünerdem, Makine Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanı Güniz Gacaner Ermin, ESSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Semerci, sanayiciler,

öğrencileri, sınıf arkadaşları ve dostları katıldı.

İAOSB Bölge Müdürlüğü Atatürk Salonu'nda düzenlenen törende dostları, ailesi, üniversite arkadaşları Erol Ertaş hakkında duygu ve düşüncelerini dile getirdi. EBSO Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Hüseyin Vatansever, yaptığı konuşmada Erol Ertaş Hoca'nın kaybindan duyduğu derin üzüntüyü dile getirdi. Vatansever, Ertaş'ın 1992- 2005 arasında EBSO'da Soğutma- Isıtma- Klima Sanayi Meslek Komitesi'nin Başkanlığını yürüttüğünü belirterek, şunları söyledi:

“Bugün biz EBSO'da çok güçlü bir biçimde temsil ediliyorsak onun ve o günlerde yanındaki büyüklerimizin sayesinde. Sektörün yol gösterici ismiydi. Kendisi bizim için her zaman en büyük yol

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nda 1992-2005 yılları arasında 13 yıl Soğutma Isıtma ve Klima Sanayi Meslek Komitesi Başkanlığı görevinde bulunan sektörün öncü ismi Dr. Erol Ertaş, son yolculuğuna uğurlandı.

gösterici ve rehberimizdi. Her zaman birlik, bütünlük içinde olmamız yönünde bizi bir arada tuttu. Bizim üzerimizdeki emeği çok büyüktür. Kaybının büyük üzüntü duyuyoruz. Ruhu şad olsun, mekanı cennet olsun.”

EBSO Meclis Üyesi Metin Akdaş da, Erol Ertaş'ı ilk kez 1993 yılı sonunda tanıdığını ve ardından ESSİAD Başkanlığı döneminde birlikte çalışma şansı yakaladığını kaydetti. Akdaş, “Kendisi ile ilk kez 5. Sanayi Sitesi'ndeki işletmesinde bir saatlik bir randevu için bir araya geldim. Ama 3-4 saate yakın sohbet ettik. Bir sanayicinin bu kadar büyük bir bilgi birikimi ve kütüphaneye sahip olabileceğini onda gördüm. Akademik yönünün yanında, başarılı bir sanayici ve çok iyi bir mühendisti de. 20 yılı

aşkın süre birlikte çalıştık. Hayatta feyz alınacak bir insandı. Bu sektöre çok şey öğretti, çok katkıları oldu. O bizim bilgemizdi, ışıklar içinde uyusun, ruhu şad olsun” dedi.

ÖNCÜ İSİM OLDU

TMMOB İzmir Şube Başkanı Güniz Gacaner Ermin ise, sektörün öncü bir ismini yitirmekten duydukları üzüntüyü dile getirdi. Ertaş’ın bilgi ve birikimini her ortamda paylaşarak soğutma, iklimlendirme mühendisliğinin önünü açtığını kaydeden Ermin, “Erol Ertaş’ı kaybetmenin derin üzüntüsünün yanı sıra soğutma sektörüne kazandırdıkları, bu konuda gençlerin yetişmesine sağladığı katkılardan gurur duyuyoruz” diye konuştu.

ESSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Semerci de 1990’da kurulan derneğin kurucu başkanlığını yapan Erol Ertaş’ın çizdiği vizyonla bugünlere geldiklerini söyledi. Semerci, “Erol Ertaş Hocam, aynı amaç doğrultusundaki kişilerin birlikte çalışmasına çok önem verirdi. Onun derneğimize çizdiği yolu ve ilkelerini bundan sonra bizler devam ettirme gayreti içinde olacağız. Merhum Ertaş’ın oğlu Güneş Ertaş ise, İAOSB’de gerçekleşen törenin özel bir anlam taşıdığını belirterek, “31 Temmuz’da hazırlanan bir kitap için çalışıyordu. Son anına kadar üretti. Prensip sahibi bir insandı. Babam olmasının yanı sıra iş ortağımdı. Dayanışma, sevgi, saygı temelli ilişkileriyle örnek oldu. Meslektaşlarının, öğrencilerinin, bizlerin hepimizin babasıydı. Hepi-

Hüseyin Vatansever

Metin Akdaş

Halit Şahin

mizin başı sağolsun” dedi.

Kız kardeşi İnci Eroğlu da, ağabeyi Erol Ertaş’ın kendisine “İnci, o kadar proje yapmışım ki alt alta yazdığımda ben bile inana-

madım’ dediğini hatırlatarak, “Bir sorun geldiğinde o sorunu çözmek için hiç kimsenin aklına gelmeyen yöntemleri bulan yaratıcı bir insandı. Çözüm insanı-

dı” dedi.

Geçmiş dönem EBSO Meclis Üyesi Halit Şahin de söz alarak Erol Ertaş ile birlikte yaptıkları çalışmaları ve anılarını paylaştı.

Erol Ertaş kimdir? (1937- 2015)

1937 Balıkesir doğumlu olan Erol Ertaş, 1960 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makina Bölümü’nde lisans öğrenimini, Teknik Üniversite Berlin’de Yüksek Lisansını tamamladı. 1978 yılında Ege Üniversitesi Makina Fakültesi’nde doktora yaptı.

1964-1967 yılları arasında Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü’nde Tesisat Müdürü ve Etüd Proje Mühendisi olarak, 1968-1969 yılları arasında Grasso A.Ş.-Politeknik A.Ş.’de Soğuk Depo Mühendisi olarak, 1969-1974 yılları arasında İzmir DMMA da Öğretim Görevlisi olarak, 1974-1975 yılları arasında Ege Üniversitesi Makina Fakültesi’nde Öğretim Görevlisi olarak, 1976-1978 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi’nde Öğretim Görevlisi olarak, 1978-1979 yılları arasında Egem Ltd. Şti’nde Ortak/Yönetici olarak, 1979-1982 yılları arasında Denizli DMMA’da Öğretim Görevlisi olarak görev yaptı.

1962 yılından bugüne Pnöso Ltd. Şti. firmasında Kurucu Ortak olarak çalışmalarını sürdürdü.

Ege Bölgesi Sanayi Odası’nda 1992 – 2005 yıllarında arasında 13 yıl Soğutma, Isıtma ve Klima Sanayi Komitesi Başkanlığı görevini yürüttü. Makina Mühendisleri Odası çalışmalarına Delege, İşyeri Temsilcisi, Komisyon Üyesi, Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi Bina Yaptırma Komisyonu ve TESKON Düzenleme Kurulu Üyesi olarak katkıda bulundu.

Ege Soğutma Sanayicileri ve İş Adamları Derneği’nde ilk genel kurulda başkanlık görevine seçilerek derneğin ikinci Yönetim Kurulu Başkanı oldu.

ESSİAD’ta iki dönem (1992-1994 ve 1996-1998 dönemleri) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini; 2000 yılından itibaren ESSİAD’ın Onursal Başkanlığı görevini yürüttü, komisyon ve kurullarında görev aldı.

Ertaş, 2 erkek çocuk babasıydı.

Boya sektörü, sanayi ve inşaatla büyüyor

Kimya sektörünün hızla gelişen alt sektörlerinden bir olan boya sektörü yurtiçi ve yurtdışında sektörel bir güç olarak ivme kazanmaya devam etmektedir. Boya sektörü genel olarak inşaat boyaları (Su bazlı, Solvent Bazlı), sanayi boyaları ve vernikleri (otomotiv, mobilya, metal, diğer boyalar), tiner, matbaa mürekkepleri gibi ana kalemler altında çok çeşitli ürün yelpazesine sahiptir.

Dünyada boya tüketiminin ülkelerin gelişmişlik ve gelir düzeyi ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Kuzey Amerika ve Avrupa en çok tüketimin olduğu ülkelerdir. Boya dekoratif anlamda estetik, koruma özelliği ve değer katma konularında önem taşımaktadır. Türkiye’de de bu bağlamda sektöre olan ilgi anlamında bir potansiyel söz konusudur.

Dünya boya sektörü 100 milyon civarında bir pazara sahip olup, başta Çin ve Hindistan olmak üzere Asya’nın 2030’lu yıllarda sektörde yıldız konumuna geleceği tahmin edilmektedir. Türkiye’nin sektörde Asya kadar olmasa da

Avrupa’nın üzerinde büyüme göstermesi beklenmektedir.

Global ölçekte boya sektörü talebi, 10 yılda yıllık ortalama yaklaşık yüzde 5.4 oranında artışla istikrarını korumaktadır. Dünya boya sektörü, birçok sanayi sektörü ile de entegre olmuş ve ekonomik büyümeye paralel olarak gelişme göstermiştir. 2010-2030 yılları arasında yıllık ortalama yüzde 3,5 büyüme beklentisi ile sektör gelecekte ivme kazanmaya devam edecektir.

Dünyada boya sektöründe; sanayileşmenin artması, teknolojilerin ve katma değerli ürünlere yönelmesinin etkisiyle küresel pazarın genişlemesi ve üretim talepte artışlara sebep olmuştur. Ayrıca, çevreye duyarlı ve sağlığa zararlı olmayan ürünler ise küresel boya sektörünün güçlenen yeni trendi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda reçine, katkı maddeleri ve pigment gibi hammaddelerin fiyatlarındaki artış yaşanmıştır. Bu durum sektör öncülerinin piyasada rekabet edebilme koşullarını ve yönlerini belirlemede etkili olmuştur.

Dünya Ticaret Örgütü’nün 2014 yılı verilerine göre; dünya boya ihracatı 83.3 milyar dolar, dünya boya ithalatı 82.9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. ABD, Çin, Hollanda, Japonya ve Belçika dünya boya ihracatında ilk 5 de yer almaktadır. Dünya boya ithalatında ise, Almanya, Çin, Fransa, ABD ve Hollanda önde gelen ülkelerdir.

Dünya boya sektörü yaklaşık 130 milyon dolarlık pazara ulaşmıştır. AB, OECD ülkeleri, ABD ve Japonya sektörde önde gelirken, Uzakdoğu ve Güneydoğu Asya da son yıllarda dikkat çekmektedir.

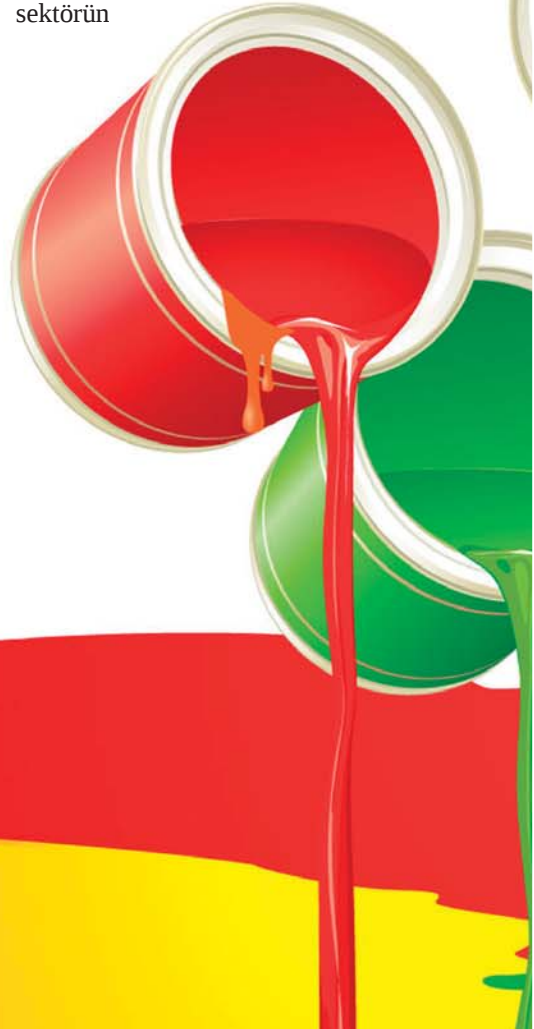
TÜRKİYE İLK ÜÇÜ ZORLUYOR

Türk boya sanayi 2014 yılında yüzde 5’e yakın bir büyüme kaydederken ihracat pazarlarını genişleterek sürdürülebilirliğini koruyacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda sektör hedef pazar olarak Orta ve Güney Afrika’yı işaret etmektedir. Türk boya sektörünü yurtdışı pazarlara açılmasında markalaşma ve lojistik alanlarında gelişmesini zorunlu kılmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin yüksek üretim teknolojileriyle küresel ölçekte rekabet edebilen Türk boya sektörü, yoğun olarak Doğu Avrupa, Orta Asya, Ortadoğu ülkeleri ile Türkiye Cumhuriyetlerine ihracat yapmaktadır.

Sektör, Avrupa’da ciro rakamlarıyla İspanya’yı da geçerek 5. sırada oturmuş olup, dünyada ilk üçü zorlamaktadır.

Ülkemizde 2014 yılı boya üretimi, yaklaşık 900 bin ton olup, iç pazar 2 milyon dolara civarında büyümeye kaydetmiştir. Sektör, 45 milyon ton civarındaki dünya boya sektöründen yüzde 2’lik pay almaktadır. 2015 yılında ise, sektörün

yüzde 3.5 civarında büyümesi ve ihracatında yüzde 2 artması beklenmektedir.

Türk boya sanayi kurulu kapasitelerinde yaklaşık olarak inşaat boya ve vernikleri yüzde 58, ahşap mobilya boyaları yüzde 14, metal boya ve vernikler yüzde 10, otomotiv boyaları yüzde 6, toz boyaları yüzde 7, deniz boyaları yüzde 3 ve diğer boyalar yüzde 2 paya sahiptir. Bu bağlamda inşaat sektörü en çok etkileşim halinde olduğu sektör olarak göz çarpmaktadır.

Türk boya sektöründe 20'ye yakın büyük ölçekli ve yüksek teknoloji üreten firma faaliyet göstermektedir. Yani yıllık ortalama büyüme üretiminin yaklaşık yüzde 82'si

büyük ve orta ölçekli, yüzde 18'i küçük ölçekli işletmelere aittir. Ayrıca sektör yaklaşık 300 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

ÇEVRE DOSTU VE NANOTEKNOLOJİK ÜRÜNLER

Inşaat boyaları ve ısı yalıtım sistemi yatırımlarının ağırlıkta olduğu sektörde, çevreye duyarlı ürünlere olan ilginin artmasıyla oluşan talebe karşılık yüksek solitli ürünlerin, toz boyaların ve VOC düşük ürünlere yönelmeyi doğurmuştur. Bunun yanı sıra, su bazlı çevre dostu ürünlerde pazarda yerini almaktadır.

Boya sektöründe geleceğin ileri teknolojilerinden biri olan nanoteknoloji de önemli bir yer tutmaktadır. Yangın geciktirici, antimikrobiyel yapı, çizilmez, aşınmaz, korozyon direnci, ses izolasyonu, güneş ışığına dayanıklılık, kendi kendini temizleme, kolay temizlenebilmesi gibi özellikleri ile nanoteknoloji boya sektörü ürünlerine katma değer kazandırmaktadır.

Günümüzde Ar-Ge ve inovasyon öneminin artmasıyla sektörde katma değerli ürün yaratma konusunda çalışmaların kimya sektörü içinde büyük paya sahip olmasıyla boya sektörü hızla gelişen ve değişen teknolojiye ayak uydurmada başarılı bir sektördür.

olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye boya sektöründe üretim ve satışların yüzde 60'ını inşaat boyaları ve yüzde 40'ını sanayi boyaları oluşturmaktadır. Ciro konusunda oranlar tam tersi olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de kişi başı boya tüketimi 12 kg civarındadır. Tüketimde ise, yüzde 55'e yakın inşaat boya ve vernik, yüzde 45 civarında sanayi boyaları yer almaktadır.

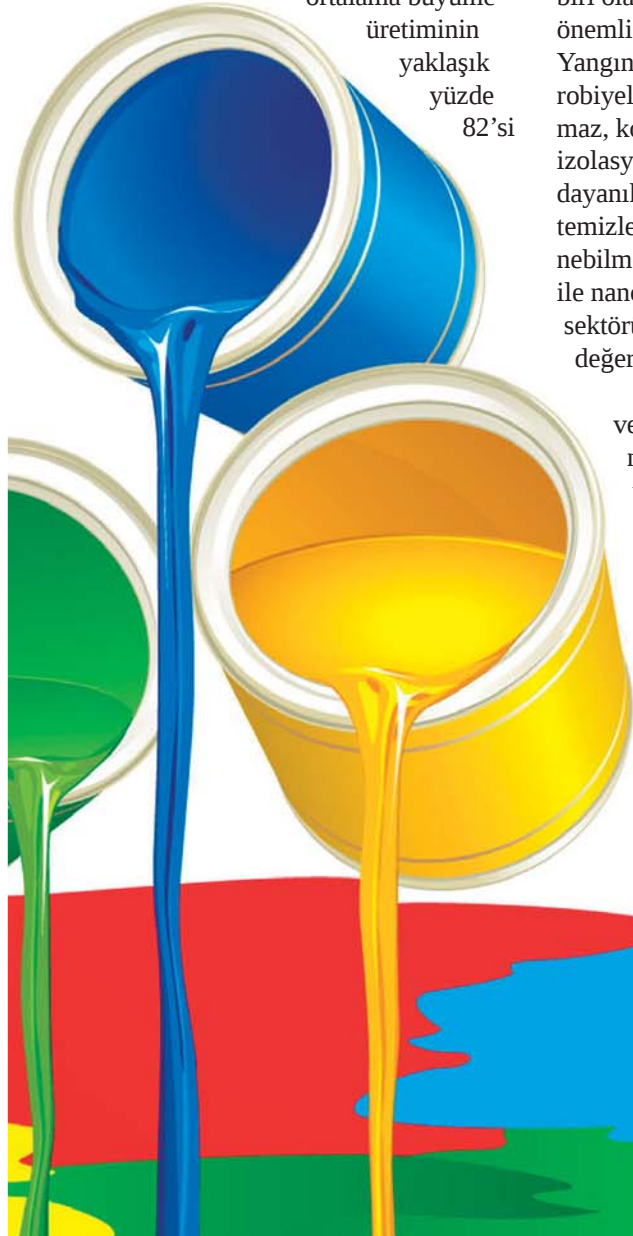
HAMMADEDE DIŞA BAĞIMLILIK AZALMALI

Türk boya sektörünün önemli maliyet bileşeni olan boya hammaddeleri ithalatı 1.5 milyon dolar civarındadır. Yani Türk boya sektörü hammadde ihtiyacının yüzde 80'ini yurtdışından ithal etmektedir. Sektörde büyüme görülmesi için katma değerli üretimi arttırarak yeni yurtdışı pazarlara açılmanın yanı sıra, özellikle hammadde üretiminin yerelde kalite standartlarında üretilmesi gerekmektedir.

TÜİK verilerine göre; Türk boya sektörü ihracatı 2014 yılında 771 milyon, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde 342 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türk boya sektörü ithalatı 2014 yılında 2.123 milyon dolar, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde 927 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. TİM 2023 İhracat Stratejisi kapsamında 2023 boya ihracatı 2.5 milyar olarak hedeflenmektedir.

Hammadde sorununun giderilmesi için petrokimya yatırımlarına odaklanılması ve mevcut kapasitelerin artırılması etkili olacaktır.

Kayıtdışı üretimin yaklaşık yüzde 10 olduğu sektörde, kontrollerin ve yaptırımların artırılması ile haksız rekabetin önüne geçilebilecektir. Türk boya sanayinde, ar-ge yatırımlarının önemsendiği teknoloji odaklı yeni ürünlerle ürün çeşitliliğini artırma çabası, sektörü Avrupa kalite ve standartlarında yarışır hale getirmiştir.

Kur savaşları yeniden gündemde

Dünya ekonomisi; uluslararası satış dalgası, küresel büyüme oranındaki yavaşlama, Çin'in devalüasyon kararının piyasalara etkileri ve petrol fiyatlarında gözlemlenmeye devam eden fiyat düşüşü konuları çerçevesinde şekillenmektedir.

Çin'in ulusal para birimi Yuan'ı devaüle etmesi kararı, derin tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Konuyla ilgili en dikkat çekici ve kötümser yorumlardan biri, Avrupa'nın en önemli finans kuruluşlarından Societe General'dan gelmiştir. Banka tarafından yapılan açıklamaya göre, Çin'in Yuan değerini düşürme kararının, ekonomileri çöküşe götürecek büyük bir risk dalgasını tetikleyebileceği konusunda uyarıda bulunulmuştur.

Risk iştahı yüksek yatırım hareketlerinin, güvenli

limanlara doğru yönelmesi, küresel satış dalgasını hızlandırmaktadır. Özellikle yüksek faiz oranlarıyla yatırımcılar için cezbedici olan gelişmekte olan ülkelerden, sıcak paranın geri çekilmesi dikkat çekmektedir. Söz konusu hareketler, Asya hisse senetlerinde 2013 yılından bu yana en hızlı düşüşe neden olmuştur.

Uluslararası derecelendirme kuruluşu Moody's tarafından yayınlanan son büyüme raporunda, küresel ekonomik büyümenin talep edilen düzeyde gerçekleşmeyeceği belirtilmiştir. Özellikle küresel ekonominin öncüleri olarak kabul edilen G20 ülkeleri için 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla yüzde 2.7'lik ve yüzde 3.0'lık gibi sınırlı büyüme öngörülerinde bulunulması dikkat çekicidir.

Uluslararası petrol fiyatları, OPEC üyesi ülkelerin küresel arz fazlası sorununa rağmen üretime devam

edecekleri sinyali vermeleri ve ABD'deki stokların artışı ile düşüş eğilimine devam etmektedir.

Küresel imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre herhangi bir değişme göstermeyerek 51.0 düzeyinde kalmıştır.

ABD

ABD ekonomisinin seyri, Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) faiz artırım konusunda izlediği politika çerçevesinde biçimlenmeye devam etmektedir. FED'in güncel olarak yayınlanan Temmuz ayı toplantısı tutanaklarında çoğu üyenin parasal sıkılaştırma için gerekli şartların henüz sağlanmadığı görüşünü bildirdiği, ancak şartların bu noktaya yaklaşmakta olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda FED, işgücü piyasasındaki devam eden iyileşmeye ve enflasyonun yükseleğine yönelik yeterli güvenin

duyulmasına bağlı olarak faiz oranlarını 2015 sona ermeden artırmayı hedeflemektedir. Ancak faizlerin artırılması yönünde finans piyasalarından yeterince destek görülmemektedir. Özellikle küresel piyasalarda hisse senetlerinin değer kaybetmesi ve petrol fiyatlarındaki gerileme, FED'in faiz artırım zamanlaması ile ilgili belirsizlik yaratmaktadır.

ABD imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre az bir artışla 53.8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

EURO BÖLGESİ – AB

FED'in Eylül ayında faiz artırımına başlayacağına duyulan inancın azalmasıyla, Euro, Dolar karşısında değer kazanmaya başlamıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda, Euro, Dolar karşısında Mayıs ayından bu yana en güçlü düzeyine ulaşmıştır.

Euro Bölgesi'ndeki

büyüme ikinci çeyrekte, ilk çeyreğe göre yavaşlama göstererek yüzde 0.3 olmuştur. 28 AB ülkesinin genelindeki büyüme oranı ise bir önceki çeyreğe göre değişmeyerek yüzde 0.4'te kalmıştır. Büyüme oranının sınırlı düzeyde kalması, AB ekonomisinin beklentilerin altında performans gösterdiğine işaret etmektedir.

Söz konusu gelişme, Euro Bölgesi'ndeki toparlanmanın kırılganlığına ve küresel ekonomideki görünümün belirsizliğine işaret etmektedir. Avrupa Merkez Bankası yetkilileri de ekonomik büyümenin, "hayal kırıklığı" yarattığını ifade etmişlerdir.

Son açıklanan veriler itibariyle, perakende satışların Euro Bölgesi'nde yüzde 0.6, AB'de ise yüzde 0.5 gerilemiş olması da, tüketicilerin talepleri yönündeki düşüşe işaret etmektedir.

Euro Bölgesi imalat PMI değeri, Temmuz ayında 52.4 düzeyinde kalarak, imalat sanayideki toparlanmanın kısa vadede olmayacağına işaret etmiştir.

JAPONYA

Japonya ekonomisi, yıllık yüzde 1.6 oranında gerileyerek, daralmayı 2. çeyrek döneme de taşımıştır. Bu bağlamda ilk çeyrek dönemdeki daralmanın aşılmasında güçlük çekilmeye devam edildiği anlaşılmaktadır.

Bu zayıf seyirli toparlanmada; tüketici nezdindeki talep yetersizliği, yatırımların yavaşlaması ve ihracatta 4 yılın en büyük düşüşünün görülmesi etkili olmaktadır. Özellikle ABD, AB ve Asya'ya gerçekleştirilen ihracattaki zayıflık, ima-

Emtiayı vuran Çin rüzgarı esmeye devam edecek

Çin ekonomisinde son dönemdeki en önemli gelişme, para birimi Yuan'ın devalüe edilmesi olmuştur. Çin Merkez Bankası, ihracattaki sert düşüş sonrası Yuan'ı üst üste yüzde 1.9, yüzde 1.7 ve yüzde 1.1 oranlarda devalüe etmiştir. Söz konusu devalüasyon derin tartışmaları da beraberinde getirirken, Çin Merkez Bankası Yuan'ı makul bir seviyede tutmayı planladığını ve kur sabitlemesini belirlemenin, piyasanın rolünü güçlendireceğini kaydetmiştir.

IMF, Çin'in Yuan'ı devalüe etmesini memnuniyetle karşılarsa da bu adımın, Yuan'ın rezerv para birimi statüsünü kazanmasına doğrudan etkisinin olmayacağını ifade etmiş; bunun için en erken tarih Eylül 2016 olabileceğini belirtmiştir.

Yaşanan ekonomik olumsuzluklar imalat sanayi üzerinde de kendini göstermektedir. İmalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre gerileme göstererek 47.8 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Dünyanın en büyük hammadde tüketicisi Çin'deki ekonomik büyümeye ilişkin endişelerle emtia fiyatları son yılların en düşük seviyesine indi. Uzmanlara göre Çin'deki yavaşlama nedeniyle baskı sürecek.

Çin ekonomisi kaynaklı korkular Ağustos'un son haftasında emtia fiyatlarını finans krizinden bu yana en düşük seviyeye çekti. Her ne kadar dün Çin borsalarında devam eden kayba rağmen tepki alımlarının etkisiyle borsalar ve emtia fiyatları biraz toparlanma gösterse de analistlere göre, emtia fiyatları ve emtia üreticilerinin paralarında ağır

baskı sürecek. Dünyanın en büyük hammadde tüketicisi Çin'in talebinin azalacağı beklentisi ve arz fazlası gibi nedenlerle emtia fiyatlarında esen düşüş rüzgarı uzmanlara göre devam edecek.

Çin'deki ekonomik büyümeye ilişkin endişelerle emtia fiyatlarının düşmesinden en çok etkilenecek ülkelerin önde gelen emtia üreticilerinden Brezilya, Rusya ve Hindistan olacağı belirtiliyor. Çin'e demir cevheri ihracatının yüzde 80'i Brezilya, Avustralya ve Güney Afrika'dan yapılıyor. Avustralya'nın ihracatının yaklaşık üçte biri Çin'e yapılıyor. Brezilya ve Güney Afrika ise ihracatının yaklaşık beşte biri Çin'e gidiyor. ABD gibi büyük oranda emtia üreten ve tüketen ülkelerin de olumsuz etkilenebileceği kaydediliyor. Pamuk, mısır, petrol gibi emtialarda üretici olan ABD'nin düşen fiyatlar nedeniyle enflasyonist baskıları hissedebileceği belirtiliyor. Bununla birlikte net ihracatçı olan ülkelerin de düşük emtia fiyatlarından olumsuz etkilenmesi bekleniyor.

Ihracatı milli gelirin yüzde 30'unu aşan Kazakistan, Azerbaycan ve Türkmenistan da azalan emtia fiyatlarından olumsuz etkilenecek ülkeler arasında gösteriliyor. Çin, petrol alımlarının büyük bir kısmını Rusya, Suudi Arabistan ve Angola'dan yapıyor.

Uzmanlar, Çin'in talebindeki düşüşün Türkiye'yi de kaçınılmaz olarak etkileyeceği uyarısı yapıyor. Özellikle nikel, bakır ve mermer gibi emtia ürünlerinin ihracatının zayıflaması bekleniyor.

latçılar üzerinde de baskı oluşturmaktadır.

Güncel olarak açıklanan işsizlik ve enflasyon oranının beklentileri aşarak sırasıyla yüzde 3.4 ve yüzde 0.4 düzeyinde gerçekleşmiş olması, ülke ekonomisine

ilişkin bir diğer olumsuzluğu sergilemektedir.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch, Japonya'ya bir uyarıda bulunarak kamu borçluluğunu azaltmaya yönelik izlenen politikada dikkatli olunma-

sı gerektiği belirtilmiştir.

Özellikle yapısal mali konsolidasyonda daha fazla ilerleme yerine hızlı ekonomik büyümeye yönelmenin daha riskli bir yöntem olduğuna dikkat çekilmiştir.

Japonya imalat PMI de-

ğeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre sınırlı düzeyde bir artışla 51.2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

Moody's, Hindistan için 2015 yılı büyüme tahminini yüzde 7.5'ten yüzde 7.0'a düşürmüştür. 2016 yılı için önceden açıklanmış olan yüzde 7.5'lik büyüme tahmini ise geçerliliğini korumaktadır. Moody's büyüme tahminindeki düşüşte reform hızındaki yavaşlamanın risk oluşturmasından kaynaklandığı belirtmiştir.

Buna karşın, Hindistan Maliye Bakanlığı tarafından Hindistan ekonomisinin yüzde 8.0 büyüme oranına ulaşabileceği belirtilmiştir. Maliye Bakanlığı, küresel ekonomide Hindistan'a birebir yansiyacak ciddi bir olumsuzluk olmadığı sürece, bu büyüme oranının makul düzeyde ulaşılabilir olduğunu belirtmiştir.

İran, ekonomik yaptırımları kaldırmasıyla Hindistan'dan ambargolar nedeniyle bloke edilmiş durumdaki 6.5 milyar dolarlık alacağını talep etmiştir. Talebi olumlu yönde karşılayan Hindistan yönetimi, petrol alımından doğan borcunu üç taksit halinde; Rupî, Dolar ve Euro olarak ödeyeceğini belirtmiştir.

Hindistan imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre artış göstermiş ve 52.7 düzeyinde gerçekleşmiştir.

BREZİLYA

Moody's, Brezilya'nın kredi notunu Baa2'den Baa3'e indirmiş ve not görünümünü negatiften duruşa çevirmiştir. Kuruluş söz konusu indirime gerekçe olarak Brezilya'nın kredi notunun, beklenenden zayıf ekonomik performansını, artan kamu harcamalarını ve mali reformlar konusunda siyasi uzlaşa sağlanamamasını gerekçe göstermiştir.

Bununla birlikte, ülkenin kamu borcu ve finansman gücünün, Baa not grubundaki diğer ülkelere göre daha zayıf durumda olduğu ve önceki beklentilere kıyasla bariz şekilde kötüleşeceği öngörüsünde bulunulmuştur.

Brezilya imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre az düzeyde bir artışla 47.2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

RUSYA

Petrol fiyatlarının düşük seyretmesi ve batılı devletlerin yaptırımları nedeniyle Rusya ekonomisi, ikinci çeyrekte yıllık bazda yüzde 4.6 oranında daralmıştır. Yaptırımlar sebebiyle,

önümüzdeki dönemlerde de daralmanın devam edebileceği belirtilmektedir. Ayrıca petrol fiyatlarının düşük düzeylerde kalmaya devam etmesi de, Rusya ekonomisini en olumsuz etkileyen faktörlerden biridir.

Daralmanın ve döviz kuru krizinin Rus halkı üzerindeki etkileri, özellikle harcamaların kısılması bağlamında kendini göstermeye devam etmektedir. Bu bağlamda, yeni araç satışlarının yüzde 27.5 gerilemiş olması dikkat çekicidir. Rusların, Ruble'nin değer kaybetmesi sebebiyle tatil rezervasyonlarını iptal ettirmeleri de, bir diğer olumsuz örnektir. Konu, dolaylı yoldan Rusların büyük rağbet gösterdiği Türk turizmini de olumsuz yönde etkilemektedir. Rusya imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre bir miktar gerileyerek 48.3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE

Çatışmalarla ve siyasi belirsizliklerle uğraşmakta olan Türkiye, oldukça zor bir dönem geçirmektedir. Yaşanan gerilimlerin etkisiyle yatırımcılardaki güven kaybı, sıcak paranın çekilmesine ve Türk Lirası'nın Dolar ve Euro karşısında değer kaybetmesine sebep olmaktadır. 1 Doların 3 TL

psikolojik sınırına ulaştığı ve Euronun 3.35 TL'ye dayanarak tarihi rekorlar kırmaması, ekonominin geleceğine duyulan endişeleri artırmaktadır. Özellikle yurt dışı piyasalardan dövizle borçlanmış özel sektör, kur artışından en olumsuz etkilenen kesimi yansıtmaktadır.

7 Haziran seçim sonuçları ile ortaya çıkan koalisyon görüşmelerinin olumsuz sonuçlanması ve yeni bir seçim dönemine girilmiş olması, ekonomideki istikrarsızlığın önümüzdeki dönemlerde de devam edeceğini göstermektedir.

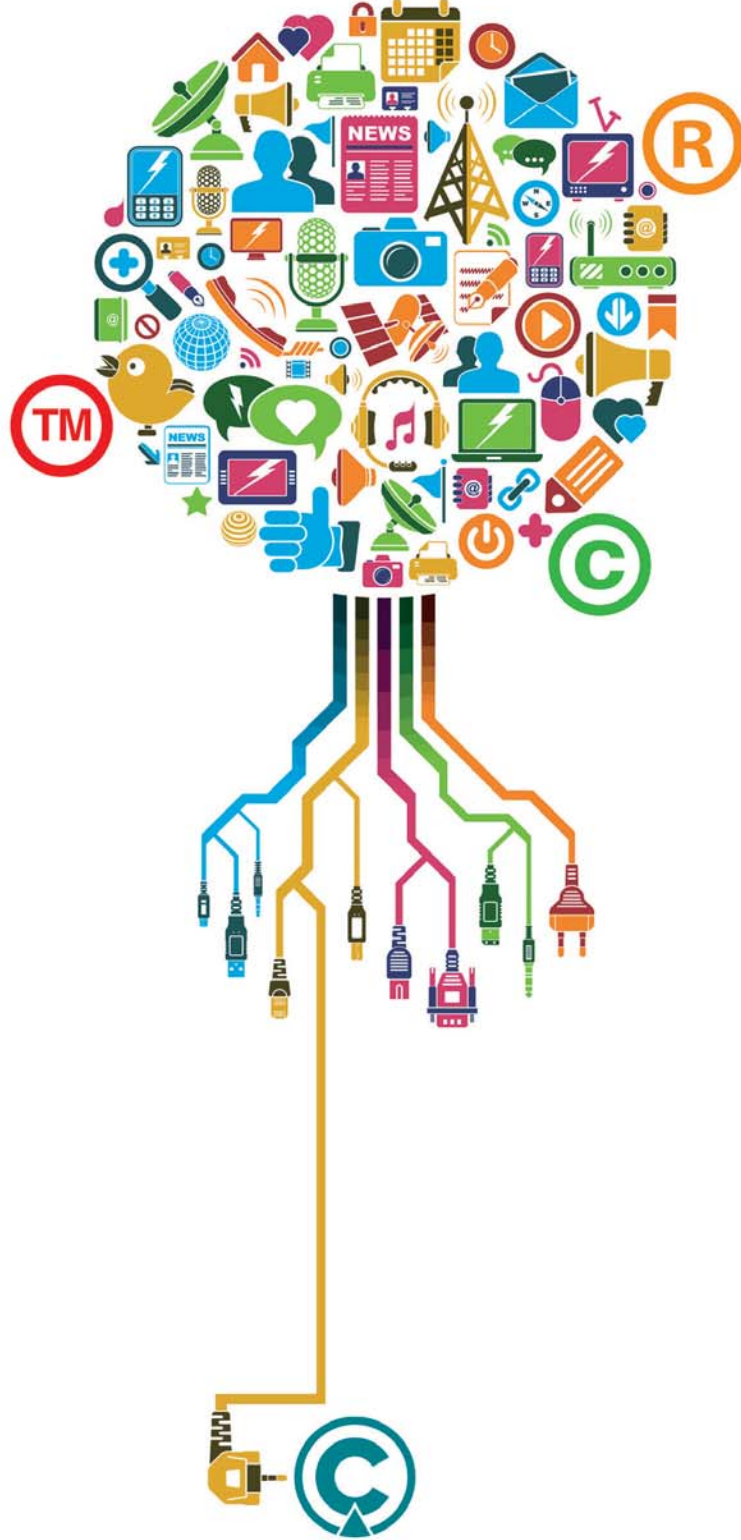
Söz konusu istikrarsızlığa, uluslararası kurum ve kuruluşlarca da dikkat çekilmektedir. Örneğin, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard&Poors, Türkiye'nin 2015 sonundan önce sabit bir hükümete yeniden kavuşmasının olası görünmediğini belirtmiştir. Kurumun değerlendirmesine göre, siyasi gerilimin güven algısını yok etmesi, yatırımların geri çekilmesine neden olduğundan, ekonomik büyümede de sıkıntılar yaşanacaktır. Yaşanan olumsuzluklara karşın, Türkiye imalat PMI değeri, Temmuz ayında bir önceki aya göre artış göstererek aylar sonra eşik değeri aşmayı başarmış 50.1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Markanızı doğru şarj edin, kazanın!

Markanızın tüm verilerini alır,
ona hayal gücü, fikirler ve stratejiler yükler,
satan ve kazandıran reklama dönüştürürüz.

CINAR
AJANS

Folkart Towers, A Blok K.28 Bayraklı / İZMİR
T. 0 (232) 431 0 431

www.cinarajans.com.tr

Tüketim freni tuttu, borç oranı azalıyor

BDDK ve Merkez Bankası'nın, cari açığı azaltmak ve tüketime dayalı büyümeyi frenlemek amacıyla, ağırlıklı 2013 yılında uygulamaya koyduğu bireysel borçlanmayı sınırlandıran önlemler etkisini gösterdi. Bankacılık sektörünün kredi hacmi içinde bireysel kredilerin payı gerilerken, ticari ve kurumsal kredilerin payı artışa geçti. Bireysel borçlanmaya getirilen

sınırlama, hanehalkının finansal borçlarının varlıklarına oranını da 4 yıl önceki seviyenin altına çekti.

Merkez Bankası ve BDDK verilerine dayanarak yapılan hesaplamalara göre, bireysel borçlanmayı frenlemeye yönelik önlemlerin yürürlüğe girdiği 2013 yılından bu yana, bireysel kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 20 gerilerken KOBİ kredilerinin payı

Bireysel tüketimi frenleyen önlemlerin devreye girmesiyle toplam kredi hacmi içinde bireysel kredilerin payı azalırken, sanayinin payı yükseldi. Önlemler, hanehalkı yükümlerinin varlıklarına oranını da düşürdü.

yüzde 4,6, ticari ve kurumsal kredilerin payı yüzde 13,4 oranında artış gösterdi. Kurumsal krediler içindeki imalat sanayine yönelik kredilerin payında 2013 yılına kadar gözlenen aşağı yönlü trende de yerini yüzde 3 oranında artışa bıraktı.

EN FAZLA DÜŞÜŞ TAŞIT VE KREDİ KARTLARINDA

2012 yılında yüzde 33,5 düzeyinde bulunan bireysel krediler ve kredi kartları

Bankacılık sektörünün kullandığı krediler

	2012		2013		2014		2015		Pay değış. (%) 2015-06/2013
	(Milyar TL)	Pay (%)	(Milyar TL)	Pay (%)	(Milyar TL)	Pay (%)	(Milyar TL)	Pay (%)	
TOPLAM KREDİLER	795	100,0	1047	100,0	1241	100,0	1398	100,0	0,0
- KOBİ kredileri	200	25,2	271	25,9	333	26,8	368	26,3	4,6
- Ticari ve kurumsal krediler	329	41,4	444	42,4	551	44,4	656	46,9	13,4
İmalat Sanayi kredileri	156	19,6	205	19,6	243	19,6	282	20,2	2,8
- Bireysel Krediler	266	33,5	332	31,7	356	28,7	375	26,8	19,8
Konut	86	10,8	111	10,6	125	10,1	138	9,9	-8,7
Taşıt	8	1,0	9	0,9	7	0,6	6	0,4	-57,3
İhtiyaç ve diğer	100	12,6	129	12,3	149	12,0	155	11,1	-11,9
Bireysel kredi kartları	72	9,1	84	8,0	74	6,0	75	5,4	-40,8

bakiyesinin toplam krediler içindeki payı, önlemlerin devreye girmesiyle bu tarihten itibaren hızla geriledi ve 2013 sonunda yüzde 31.7'ye, 2014'te yüzde 28.7'ye ve Haziran 2014 döneminde de yüzde 26.8'e geriledi. Bireysel krediler içinde payı en fazla gerileyen ise yüzde 57.3'le taşıt kredileri oldu. 2013 yılında 9 milyar TL düzeyinde bulunan ve toplam kredilerin yüzde 1'ini oluşturan taşıt kredileri, Haziran 2015 döneminde 6 milyar liraya geriledi ve toplam krediler içindeki payı da yüzde 0.4'e düştü. Bireysel krediler içinde taşıtın ardından bireysel kredi kartları da 2013 yılındaki 84 milyar liralık düzeyinden Haziran 2015'te 75 milyar liraya indi. Kredi kartları bakiyesinin toplam krediler içindeki payı da söz konusu dönemler itibarıyla yüzde 9.1'den 5.4'e geriledi.

Kredi kartı bakiyesinde 2012 yılına kadar gözlenen hızlı tırmanış, 2012 yılının üçüncü çeyreğinde yıllıklandırılmış bazda yüzde 45'le en yüksek seviyesine ulaştıktan sonra, alınan tedbirlerin ardından yönünü hızla aşağıya çevirdi. 2014 yılının ilk çeyreğinde kart bakiyesindeki artış durdu ve üçüncü çeyrekte yıllıklandırılmış bazda yüzde 30 oranında düşüş gösterdi. Son 1.5 yılda ihtiyaç ve diğer kredilerin payında da yüzde 11.9 oranında düşüş kaydedildi. Düşüş trendinden en az etkilenen bireysel kredi türü ise konut kredileri oldu. Önlemler kapsamına

alınmayan konut kredileri, yüzde 8.7 ile en düşük oranlı daralmanın yaşandığı kredi türü oldu.

TÜKETİCİ KREDİLİ MEVDUATA YÜKLENDİ

Finansal veriler, bireysel kredilere ve kredi kartlarına getirilen sınırlama ile birlikte, tüketicilerin finansman ihtiyacını karşılamak için kredili mevduat hesaplarına yüklendiğini de ortaya koyuyor. Nitekim, teminatsız diğer bireysel kredi türlerindeki gelişmeler, getirilen faiz artışına rağmen, bireysel finansman talebinin karşılansında kredili mevduat hesabı (KMH) bakiyesindeki hızlı tırmanışa işaret ediyor. 2012 yılında 4.7 milyar lira ile ihtiyaç kredileri içinde yüzde 4.3 seviyesinde bulunan gerçek kişi KMH bakiyesinin payı, 2013'te 5.7 milyar lira ile yüzde 5'i ve Haziran-2014'te de 8.5 milyar lira ile yüzde 5.8'i aştı. Böylece KMH bakiyelerinin tutarı haziran itibarıyla son iki yılda yüzde 70'in üzerinde artış kaydetti.

Bireysel kredi kart sahipliğine ve kartla harcamalara getirilen taksit sınırlaması, bireysel krediler için ayrılan zorunlu karşılıklar ile karşılık maliyetlerini artıran makro ihtiyati tedbirlerin bireysel kredi talebini sınırlaması, ticari ve kurumsal kredilere ise olumlu yansıdı. 2102 yılında toplam kredilerin yüzde 41'ini ticari ve kurumsal krediler oluştururken, Haziran-2014 döneminde bu oran yüzde 47'ye yükseldi. 2012

yılında 329 milyar lira düzeyinde bulunan ticari ve kurumsal kredilerin hacmi Haziran 2015'te 656 milyar liraya çıkarken, bu gruptaki imalat sanayiine yönelik kredilerin hacmi de 156 milyar liradan 282 milyar liraya yükseldi. Böylece, 10 yıl öncesinde yüzde 40'lar düzeyinde iken 2012'de yüzde 20'nin de altına gerileyen imalat sanayi kredilerinin toplam krediler içindeki payı da yeniden yüzde 20'nin üzerine çıktı.

Söz konusu dönemde KOBİ'lere kullanılan kredilerin hacminde de artış kaydedildi. 2012 yılında 200 milyar lira ile toplam krediler içinde yüzde 25 paya sahip olan KOBİ kredilerinin hacmi Haziran 2015'te 368 milyar liraya yükselirken, payı da yüzde 26'yı aştı.

HANEHALKI BORÇLARININ VARLIKLARINA ORANI AZALYOR

Bireysel tüketimin sınırlanması, son yıllarda rekor seviyeye ulaşan hanehalkı finansal borçlarının varlıklarına oranını da aşağı çekiyor. Hanehalkının bireysel krediler ve kredi benzeri borçlarla kredi kartları bakiyesinden oluşan finansal borçlarının;

mevduat, tahvil bono, hisse senedi yatırım fonu ve dolaşımdaki paradan oluşan finansal varlıklarına oranı 2003 yılında yüzde 8.5 iken, izleyen yıllarda hızla tırmanarak 2013 yılında yüzde 53.5'i aşmıştı.

Merkez Bankası'nın verilerine göre, tüketimi sınırlamaya yönelik önlemlerle birlikte hanehalkı finansal yükümlülüklerinin finansal varlıklarına oranı 2014 yılının üçüncü çeyreğinde yaklaşık dört puanlık düşüşle yüzde 49.7'ye, bu yılın ikinci çeyreğinde de yüzde 48.2'ye geriledi. Böylece bu oran 2012 yılındaki seviyenin de altına inmiş oldu.

Son 3 çeyreklik dönemde gözlenen düşüşte, finansal yükümlülüklerin varlıklardan daha düşük oranda artması etkili oldu. Nitekim söz konusu dönemler itibarıyla hanehalkı finansal varlıkları yüzde 8.4 oranında artarken, finansal yükümlülüklerdeki artış yüzde 5.4'te kaldı. Hanehalkı finansal kaldıraç oranının düşmesinde, borçlanmanın frenlenmesinin yanı sıra, bireysel döviz tevdiat hesaplarının TL karşılığındaki artış da etkili oldu.

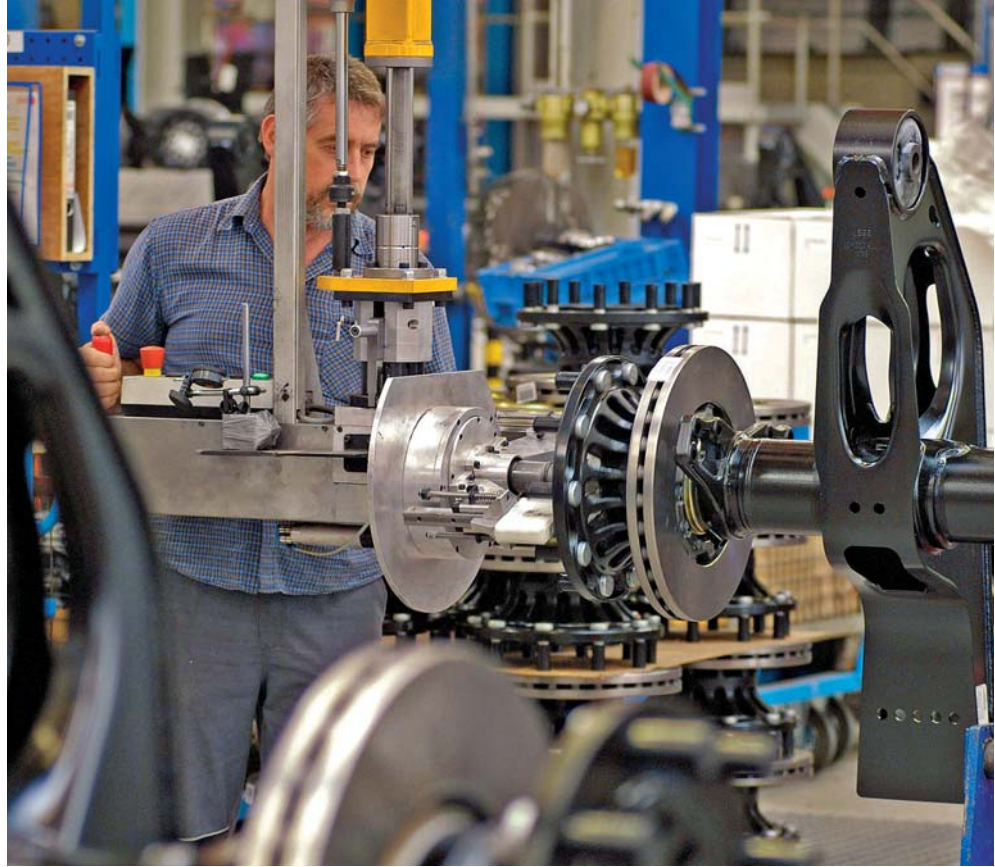
Hanehalkı kaldıraç oranlarının gelişimi

	Hanehalkı finansal varlıkları (milyar TL)	Hanehalkı finansal yükümlülükleri (milyar TL)	Yükümlülük/ varlıklar oranı (%)
2003	157,6	13,4	8,5
2010	502,3	188,8	41,2
2011	563,0	252,0	46,4
2012	629,4	299,9	49,6
2013	729,8	372,1	53,5
2014/09	784,4	389,7	49,7
2015/03	852,2	410,7	48,2

Haziran'da sanayiden büyümeye güçlü destek

Sanayi üretimi; Haziran ayında ihracata dönük üretim artışı, Tüpraş'taki kapasite artışı ve otomotiv sektöründeki grevlerin sona ermesinin ardından canlanmayla takvim etkilerinden arındırılmış olarak geçen yıla göre yüzde 5.5 arttı. Beklentilerin oldukça üzerinde kaydedilen artışla büyümenin en önemli öncü göstergelerinden sanayi üretiminde ikinci çeyrek büyümesi yüzde 3.9 oldu. Birinci çeyrekte sanayide büyüme yüzde 1.3 ile sınırlı kalmıştı. Bu durum ikinci çeyrekte ekonomideki büyümenin daha iyi olabileceğine ve yüzde 4'e yaklaşabileceğine işaret ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), sanayi üretiminin Haziran ayı verilerini açıkladı. Buna göre takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3 olan beklentilerin üzerinde, yıllık bazda yüzde 5.5, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış üretim aylık bazda yüzde 2.4 artış kaydetti. Böylece yıllık bazda Ocak 2014'ten aylık bazda ise Eylül 2014'ten bu yana en yüksek artışlar kaydedilmiş oldu. Takvim etkisinden arındırılmamış sanayi üretimi ise yüzde 7.4 arttı. Piyasa yüzde 4 oranında yıllık artış bekliyordu. TÜİK verilerine

göre, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi yılın ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 1.6 arttı. Takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi ise ikinci çeyrekte bir önceki çeyreğe göre yüzde 3.9 artış kaydetti.

SEKTÖRLERDE DURUM

Ana sanayi grupları (MIGs) sınıflamasına göre, 2015 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre en yüksek artış yüzde 13.3 ile dayanıklı tüketim malı imalatında gerçekleşti.

İmalat sanayi alt sektörleri incelendiğinde,

Haziran ayında yüzde 3 artması beklenen sanayi üretimi yüzde 5.5 arttı. Böylece yıllık bazda Ocak 2014'ten bu yana en yüksek artış kaydedilmiş oldu.

2015 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre en yüksek artış yüzde 32.9 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşti. Bu artışı, yüzde 19.8 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, yüzde 12.0 ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı takip etti.

2015 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre en yüksek düşüş yüzde 8.5 ile deri ve ilgili ürünlerin imalatında gerçekleşti. Bu düşüşü, yüzde 4.6 ile içeceklerin imalatı, yüzde 2.2 ile giyim eşyalarının imalatı takip etti.

İşsizlik tek hanede

İşsizlikte düşüş eğilimi devam ediyor. Geçen yıla göre halen yüksek seyreden işsizlik yılbaşından bu yana geriliyor. Mayıs'ta işsizlik oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0.5 artarken, bir önceki aya göre yüzde 0.3 düşüş gösterdi ve yüzde 9.3 oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2015 yılı Mayıs ayına ilişkin İşgücü İstatistikleri'ni açıkladı. Buna göre, işsiz sayısı 32 bin kişi azalarak 2 milyon 821 bin kişiden 2 milyon 789 bin kişiye düştü. Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2015 yılı Mayıs döneminde geçen yılın aynı dönemine göre ise 238 bin kişi artarak 2 milyon 789 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0.5 puanlık artış ile yüzde 9.3 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0.7 puanlık artış ile yüzde 11.4 olarak tahmin edildi. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı 1.2 puanlık artış ile yüzde 17 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0.6 puanlık artış ile yüzde 9.5 olarak gerçekleşti.

TARIM VE SANAYİNİN İSTİHDAM PAYI DÜŞTÜ

İstihdam edilenlerin sayısı 2015 yılı Mayıs döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 534 bin kişi artarak 27 milyon 72 bin kişi, istihdam oranı ise 0.2 puanlık artış ile yüzde 46.9 oldu. Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 46 bin kişi azalırken, tarım dışı sektörlerde çalışan

sayısı ise 580 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin yüzde 21.3'ü tarım, yüzde 20'si sanayi, yüzde 7.2'si inşaat, yüzde 51.5'i ise hizmetler sektöründe yer aldı.

Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında hizmet sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1 puan artarken, tarım sektörünün payı 0.6 puan, sanayi ve inşaat sektörünün payı 0.2 puan azaldı.

İşgücü 2015 yılı Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 772 bin kişi artarak 29 milyon 861 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0.5 puan artarak yüzde 51.7 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı değişim göstermerek yüzde 71.8, kadınlarda ise 1.1 puanlık artışla yüzde 32.1 olarak gerçekleşti.

Mayıs 2015 döneminde herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1.7 puan azalarak yüzde 34 olarak gerçekleşti.

Maliye Bakanlığı tarafından derlenen verilere göre, 2015 yılı II. döneminde toplam kamu istihdamı 2014 yılının aynı dönemine göre yüzde 1.7 oranında artarak 3 milyon 432 bin kişi olarak gerçekleşti.

ARINDIRILMIŞ RAKAMLAR

Mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam sayısı bir önceki döneme göre 105 bin kişi artarak 26 milyon 615 bin kişi olarak gerçekleşti. İstihdam oranı ise 0.1

MEVSİM ETKİLERİNDEN ARINDIRILMAMIŞ TEMEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

MAYIS 2014-2015	Toplam	
	2014	2015
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler	2014	2015
Nüfus (Bin kişi)	56.869	57.747
İşgücü (Bin kişi)	29.089	29.861
İstihdam (Bin kişi)	26.538	27.072
Tarım	5.820	5.774
Tarım dışı	20.718	21.298
İşsiz (Bin kişi)	2.551	2.789
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.780	27.886
İşgücüne katılma oranı (%)	51,2	51,7
İstihdam oranı (%)	46,7	46,9
İşsizlik oranı (%)	8,8	9,3
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,7	11,4
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	55,8	56,5
İstihdam oranı (%)	50,8	51,1
İşsizlik oranı (%)	8,9	9,5
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	10,7	11,4
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	15,8	17,0

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (BİN KİŞİ + 15 YAŞ)

MAYIS 2015	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.163	3.045	1.863	9.702	18.772
Kadın	1.241	2.729	82	4.247	8.300
Toplam	5.404	5.774	1.946	13.948	27.072

puanlık artış ile yüzde 46.1 oldu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlerin sayısında 2015 yılı Mayıs döneminde, bir önceki döneme göre 88 bin kişilik artış gerçekleşti. İşsizlik oranı ise 0.3 puanlık artış ile yüzde 10.2 oldu.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücüne katılma oranı bir önceki döneme göre 0.3 puanlık artış ile yüzde 51.3 olarak gerçekleşti. Ekonomik faaliyete göre istihdam edilenlerde en fazla artış 78 bin kişi ile sanayi sektöründe gerçekleşti.

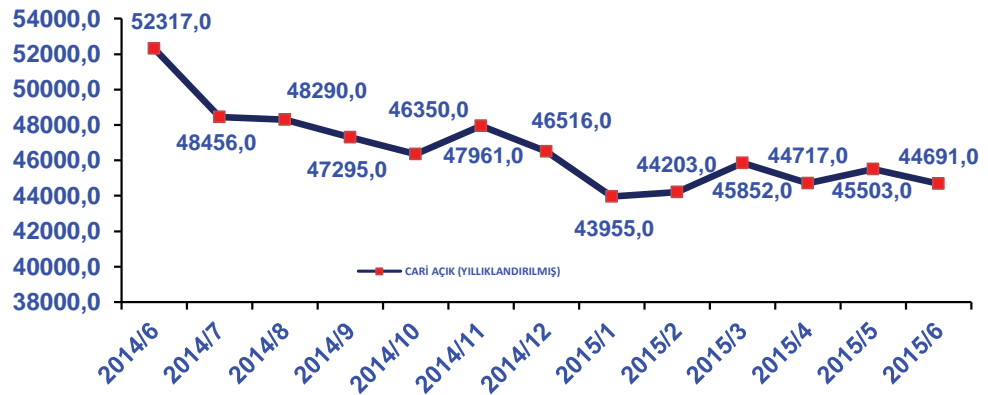
Cari açık düşüğe rağmen piyasa beklentisi üzerinde

Cari açık Haziran'da dış ticaret açığındaki düşüşle geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 19.5 azalarak 3 milyar 356 milyar dolara geriledi. Petrol fiyatlarındaki düşüşün devam etmesiyle cari açığa iyileşme eğiliminin de sürmesi bekleniyor.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Haziran 2015 Ödemeler Dengesi İstatistiklerini açıkladı. Buna göre; cari işlemler açığı, bir önceki yılın Haziran ayına göre 812 milyon dolar azalarak piyasa beklentilerinin üzerinde 3 milyar 356 milyon dolar oldu. Ocak-Haziran dönemindeki açık da geçen yıla göre yüzde 7.5 azalarak 22.71 milyar dolar olurken, 12 aylık cari işlemler açığı da 44 milyar 691 milyon dolara geriledi. Söz konusu gelişmede, ödemeler dengesi tablosundaki dış ticaret açığının bir önceki yılın aynı ayına göre 1 milyar 429 milyon dolar azalarak 4 milyar 839 milyon dolara gerilemesi etkili oldu.

2015 yılı Haziran ayında da turizm gelirleri; Rusya'da yaşanan ekonomik kriz ve jeopolitik risk algısının etkisini arttırmasıyla yüzde 17.5 oranında düşüşle 2 milyar 665 milyon dolar olarak gerçekleşti. 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde de geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10.4 oranında turizm gelirleri düştü.

(Milyon Dolar)	HAZİRAN		12 Aylık Kümülatif 2015
	2014	2015	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-4.168	-3.356	-44.691
SERMAYE HESABI	-3	0	-44
FİNANS HESABI	-5.783	-4.799	-38.496
Doğrudan Yatırımlar (net)	-861	-554	-5.017
Portföy Yatırımlar (net)	-7.229	661	-5.846
Diğer Yatırımlar (net)	820	-4.123	-21.359
Rezerv Varlıklar (net)	1.487	-783	-6.274
Net Hata ve Noksan	-1.612	-1.443	6.239

Parasal olmayan net altın ihracatı ve dış ticaret dengesi de cari açık üzerinde olumlu etki yarattı. Bunun yanı sıra, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yatırım gelirlerindeki yüzde 28.2 oranında artış yaşanarak 5.5 milyar dolar gerçekleşmesi cari açığı daraltmayı sınırlandırdı.

YATIRIMLAR AZALYOR

Net doğrudan yatırımlar 2015 yılı Haziran ayında yüzde 35.7 oranında azalarak 554 milyon dolar, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 11.3

oranında azalarak 4.1 milyar dolar olarak kaydedildi.

Portföy yatırımlarında 2015 yılı Haziran ayında 661 milyon dolar sermaye çıkışı yaşandı ve zayıf seyrini sürdürdü, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 61 oranında düşerek 4 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2015 yılı Haziran ayında 783 milyon dolar ile rezerv varlıklar cari açığa katkı sağladı. 2015 yılı Haziran ayında 1.4 milyar dolar net hat ve noksan kaleminde sermaye çıkışı yaşandı.

Yurtdışından sağlanan kredilerle ilgili olarak genel

hükümet ve diğer sektörler, sırasıyla 135 milyon dolar ve 2 milyar 219 milyon dolar net kullanım gerçekleştiren, bankacılık sektörü 144 milyon dolar net geri ödeme yaptı. Bankalar ve diğer sektörler, kısa vadeli kredilerde net geri ödeyici, uzun vadeli kredilerde de net kullanıcı oldu. Resmi rezervler Haziran ayında 783 milyon dolar azaldı.

Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) faiz artırımına yönelik beklentiler ile yurtiçi güvensizlik ortamı ve siyasi belirsizliklerin etkisiyle portföy yatırımlarındaki sermaye çıkışlarının devam edeceği bekleniyor.

Temmuz enflasyonu %7'nin altında

2015 yılı Temmuz ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de yüzde 6.81, Yİ-ÜFE'de yüzde 5.62 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de yüzde 0.09 oranında artış, Yİ-ÜFE'de ise yüzde 0.32 oranında düşüş yaşandı. Tüketici enflasyonu yılın ilk 7 aylık döneminde yüzde 4.85 ve 12 aylık ortalamalara göre de yüzde 8.07 olarak gerçekleşti.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de (yüzde 13.80) ile lokanta ve oteller grubunda yaşandı. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; çeşitli mal ve hizmetler (9.31); gıda ve alkolsüz içecekler (yüzde 9.25), ev eşyası (yüzde 8.69), ve konut (yüzde 8.15) en çok artışın olduğu diğer gruplar oldu.

Buna karşılık, fiyatlarında aylık en fazla düşüş gösteren grup, yüzde 4.97 ile giyim ve ayakkabı oldu. Bu grubu, yüzde 0.18 düşüşle eğlence ve kültür, yüzde 0.01 ile haberleşme izledi.

İZMİR'DE YÜKSEK

İstatistikî bölgelere göre yapılan ayırımıda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7.42 ve 12 aylık ortalamalara göre yüzde 8.67 oranında artış gerçekleşti.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin 4 sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektöründe

yüzde 1.38, imalat sanayi sektöründe yüzde 0.33, su sektöründe yüzde 0.16 ora-

nında düşüş ve elektrik ve gaz sektöründe yüzde 0.26 oranında artış kaydedildi.

Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde yüzde 6.32 oldu.

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Temmuz						
Yıllık	9,32	6,81	9,46	5,62	10,90	8,42
Yıllık Ort.	8,35	8,07	9,26	6,43	15,71	5,07
Aylık	0,45	0,09	0,73	-0,32	0,62	-1,28

MB'nin tahmini yükseldi

Merkez Bankasının yıl sonu enflasyon öngörüsü, yüzde 6.9'a çıkarıldı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2015 yılı 3'üncü dönem Enflasyon Raporu'nu açıkladı. Buna göre, 2015 yılı ikinci çeyreğinde döviz kuru hareketlerinin çekirdek enflasyon eğilimindeki iyileşmeyi geciktirmesi yıl sonu enflasyon tahminini 0.5 puan yukarı yönlü etkiledi. Öte yandan, ithalat ve gıda fiyatları görünümünde bir önceki Rapora kıyasla gözlenen iyileşme yıl sonu enflasyon tahminine sırasıyla 0.1 puan ve 0.3 puan aşağı yönlü etkide bulundu.

Sonuç olarak, yılın ikinci yarısında ithalat ve gıda fiyatlarındaki görünümün ikinci çeyrek çekirdek enflasyon gelişmelerinin olumsuz etkisini büyük ölçüde telafi edeceği tahmin edildi. Bu çerçevede, Nisan Enflasyon Raporu'nda yüzde 6.8 olarak verilen 2015 yıl sonu enflasyon tahmini 0.1 puan yukarı yönlü güncellendi. Nisan Enflasyon Raporunda yüzde 5.5

olarak verilen 2016 yıl sonu enflasyon tahmini ise değiştirilmedi. 2016 yılı ortalama ithalat fiyatı varsayımındaki aşağı yönlü güncellenmenin 2016 yıl sonu enflasyonunu yaklaşık 0.1 puan aşağı çekeceği; ancak 2015 yıl sonu enflasyon tahminindeki yükselişten dolayı bu etkinin telafi edileceği değerlendirilerek 2016 yıl sonu enflasyon tahmini korundu.

2015 yılının kalan döneminde de baz etkileri enflasyonun seyrinde belirleyici olacağı belirtildi. Enflasyonun Eylül ayına kadar düşüş eğiliminde olacağı; ancak baz etkileri kaynaklı olarak Eylül ayında bir miktar yükseldikten sonra dalgalı bir seyir izleyerek yıl sonunda yüzde 6.9'a ulaşacağı tahmin edildi.

Dış ticaret açığı Temmuz'da 7 milyar dolara yükseldi

Türkiye'nin ihracatındaki düşüş trendi Temmuz ayında da sürdü. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın resmi olmayan geçici dış ticaret verilerine göre, Temmuz'da ihracat, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 15.41 azalarak 11 milyar 173 milyon dolara, ithalat ise yüzde 8.48 gerileyerek

18 milyar 250 milyon dolara düştü.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın Temmuz ayı dış ticaret, şirket ve esnaf geçici idari verilerine ilişkin bülteni yayımlandı.

Geçen ay dış ticaret hacmi yüzde 11.24 azalışla 29 milyar 423 milyon dolara gerilerken, dış ticaret açığı ise yüzde 5.14 artarak

7 milyar 78 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı da geçen yılın Temmuz ayında yüzde 66,2 iken bu yılın aynı ayında yüzde 61.2 olarak gerçekleşti.

Resmi olmayan geçici dış ticaret verilerine göre, geçen ay en çok ihracat yapılan fasıl, 1 milyar 339 milyon dolar ile motorlu

kara taşıtları oldu. Bunu 1 milyar 55 milyon dolar ile kazan, makine ve cihazlar, aletler, parçaları ve 780 milyon dolar ile örme giyim eşyası ve aksesuarları izledi.

Temmuz'da en çok ithalat yapılan fasıl ise 3 milyar 104 milyon dolar ile mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahzarları oldu.

İhracatta miktar arttı, değer azaldı

İhracat birim değer endeksi Haziran'da yüzde 9.5 azalırken, miktar endeksi yüzde 2.8 arttı.

TÜİK tarafından yapılan açıklamaya göre, ihracat birim değer endeksi Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9.5 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, "gıda, içecek ve tütün"de yüzde 3.7 artarken, "ham maddelerde (yakıt hariç)" yüzde 8.2, "yakıtlar"da yüzde 35.7 ve "imalat (gıda, içecek, tütün hariç) sanayi"nde yüzde 9.5 azaldı.

İhracat birim değer

endeksi 2015 yılı ikinci çeyrekte bir önceki yılın ikinci çeyreğine göre yüzde 9.2 azaldı.

İthalat birim değer endeksi Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 15 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, "gıda, içecek ve tütün"de yüzde 12.6, "ham maddelerde (yakıt hariç)" yüzde 18.5, "yakıtlar"da yüzde 34 ve "imalat (gıda, içecek, tütün hariç) sanayi"nde yüzde 7.3 azaldı.

İthalat birim değer endeksi 2015 yılı ikinci çeyrekte bir önceki yılın

ikinci çeyreğine göre yüzde 14.9 azaldı.

İHRACAT MİKTAR ENDEKSİ % 2.8 ARTTI

İhracat miktar endeksi Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2.8 arttı.

Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, "gıda, içecek ve tütün"de yüzde 4.5 azalırken, "ham maddelerde (yakıt hariç)" yüzde 1.1, "yakıtlar"da yüzde 36.2 ve "imalat (gıda, içecek, tütün hariç) sanayi"nde yüzde 3 arttı. İhracat miktar endeksi 2015 yılı ikinci çeyrekte

bir önceki yılın ikinci çeyreğine göre yüzde 0.7 arttı.

İthalat miktar endeksi Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 3, 2015 yılı ikinci çeyrekte ise bir önceki yılın ikinci çeyreğine göre yüzde 2.6 arttı.

Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, "gıda, içecek ve tütün"de yüzde 20.1, "yakıtlar"da yüzde 11.4 ve "imalat (gıda, içecek, tütün hariç) sanayi"nde yüzde 7.6 artarken, "ham maddelerde (yakıt hariç)" yüzde 9 azaldı.

Kapasite Temmuz'da arttı, Ağustos'ta düştü

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanımı, Temmuz ayında bir önceki aya göre 0.8 puan artarak yüzde 75.9 seviyesinde gerçekleşerek son aylardaki artış ivmesini sürdürdü. Ağustos ayında ise bir önceki aya göre 1.1 puan azalarak yüzde 74.8'e geriledi.

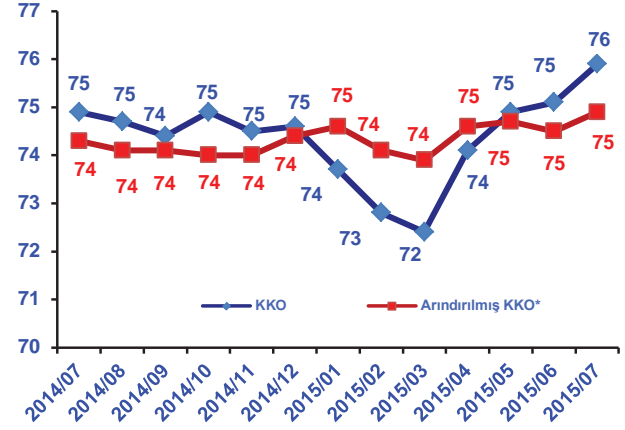
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından düzenlenen ve 2015 Temmuz ayında imalat sanayinde faaliyet gösteren 2 bin 176 işyerinin katılımıyla gerçekleştirilen imalat sanayi kapasite kullanım oranı çalışması sonuçları açıklandı.

Buna göre, 2015 yılı Temmuz ayında imalat sanayi genelinde kapasite kullanımı, bir önceki aya

göre 0.8 puan artarak yüzde 75.9 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde imalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise 0.2 puan artarak yüzde 74.9'a yükseldi. Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı yüzde 92.5, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı yüzde 82.8, kağıt ve ve kağıt ürünlerinin imalatı yüzde 82.7, ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) imalatı yüzde 79.9 ile 2015 yılı Temmuz ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörler oldu.

BELİRSİZLİK DÜŞÜRDÜ

Ağustos ayında ise imalat sanayi genelinde kapasite kullanımı, siyasi belirsizlik-

ler ve artan terör olayları nedeniyle bir önceki aya göre 1.1 puan azalarak yüzde 74.8 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde imalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise 0.8 puan azalarak yüzde 74.2 oldu. Bütün sektörel göstergeler düşüş gösterirken, kok kö-

mürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı yüzde 89.1, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı yüzde 83.6, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı yüzde 81.9, ağaç-ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) imalatı yüzde 80.9 ile 2015 yılı Ağustos ayını en yüksek kapasite ile kapattı.

Bütçe

Haziran'da 3.2 milyar fazla verdi

Maliye Bakanlığı, Haziran 2015 'Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu'nu yayımladı. Buna göre; merkezi yönetim bütçesi 2014 yılı Haziran ayında 613 milyon TL açık vermiş iken 2015 yılı Haziran ayında 3 milyar 223 milyon TL fazla verdi. 2014 yılı Haziran ayında 959

milyon TL faiz dışı fazla verilmiş iken 2015 yılı Haziran ayında 4 milyar 914 milyon TL faiz dışı fazla verildi.

2014 yılı Ocak-Haziran döneminde 3.4 milyar TL olan bütçe açık verirken, 2015 yılı Ocak-Haziran döneminde 804 milyon TL fazla vermiştir. Aynı dö-

nemde bütçe gelirleri yüzde 12.8 oranında artarak 237.5 milyar, bütçe giderleri ise, yüzde 10.7 oranında artarak 236.7 milyar TL olarak kaydedildi.

2015 yılı Ocak-Haziran döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 15.8 oranında

artarak 194.7 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler yüzde 10.4 oranında artarak 206.9 milyar TL olarak gerçekleşti. 2014 yılı Ocak-Haziran döneminde 23.1 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 30.5 milyar TL faiz dışı fazla verildi.

Milyon TL	OCAK-HAZİRAN		Değişim Oranı (%)
	2014	2015	
Bütçe Giderleri	213.857	236.661	10,7
Faiz Hariç Giderler	187.394	206.946	10,4
Faiz Giderleri	26.463	29.716	12,3
Bütçe Gelirleri	210.481	237.465	12,8
Vergi Gelirleri	168.095	194.670	15,8
Bütçe Dengesi	-3.375	804	123,8
Faiz Dışı Denge	23.088	30.520	32,2

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

BÜYÜME	2010	2011	2012	2013	2014	2015/I
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	731.608	774.188	785.721	821.937	800.107	180.506
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	9,2	8,8	2,2	4,2	2,9	2,3
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	13,6	10	1,8	3,7	3,7	0,8
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2010	2011	2012	2013	2014	May.15
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	22.594	24.110	24.821	25.524	25.933	27.072
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.046	2.615	2.518	2.747	2.853	2.789
İşsizlik Oranı (%)	11,9	9,8	9,2	9,7	9,9	9,3
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	14,8	12,4	11,5	12,0	12,0	11,4
ENFLASYON (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Tem.15
Yİ-ÜFE (yıllık)	8,51	11,07	6,17	4,48	10,29	5,62
YD-ÜFE (yıllık)	-	14,65	3,49	6,57	13,12	8,42
TÜFE (yıllık)	8,58	6,45	8,94	7,49	8,85	6,81
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
İhracat	113.883	134.907	152.462	151.803	157.643	73.512
İthalat	185.544	240.842	236.545	251.661	242.184	106.746
Dış Ticaret Dengesi	-71.661	-105.863	-84.083	-99.858	-84.540	-33.324
Cari İşlemler Dengesi	-45.420	-75.082	-48.497	-64.940	-45.846	-22.705
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	60.241	52.384	57.822	96.048	62.021	52.545
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	3.956	4.213	4.234	4.906	4.055	2.386
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
Kurulan Şirket Sayıları	102.913	114.872	107.219	108.930	126.635	62.158
Kapanan Şirket Sayıları	43.363	56.121	47.978	37.273	39.051	18.081
ULUSLARARASI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz. 2015
Şirket Sayısı (Adet)	3.251	4.334	4.264	3.780	4.692	2.114
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	6.221	14.146	10.126	9.298	8.454	4.033
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	May.15
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-92	-122	-139	-174	-175	-179
BORÇLANMA (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015/I
Dış Borç Stoku	292	304	339	389	402	393
Kamu	89	94	104	116	118	113
Özel	191	200	228	268	282	277
KREDİLER (Milyar \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015/II
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Uzun Vadeli Kredi Borcu	119,7	126,8	139,6	155,9	167,4	178,1
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2010	2011	2012	2013	2014	Haz.15
Toplam Sanayi	12,4	9,7	2,5	3,4	3,5	5,5
İmalat Sanayi	14	10,1	2,2	4,4	3,1	-6,6
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	Ağu.15
Kapasite Kullanım Oranı	72,6	75,4	74,2	74,6	74,4	74,8
GÜVEN ENDEKSLERİ	2010	2011	2012	2013	2014	Tem.15
Reel Kesim Güven Endeksi	106,4	97,2	106,3	108,1	107,1	105,4
Tüketici Güven Endeksi	90,9	92	75,8	76	72,5	64,7
Ekonomi Güven Endeksi	-	-	104,2	107,9	94,1	83,6
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2010	2011	2012	2013	2014	Haz.15
Sanayi Ciro Endeksi	100	129,9	140,1	153,1	172,7	200,1
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz.15
Bütçe Dengesi	-40.081	-17.783	-28.791	-18.449	-22.666	804
PROTESTOLU SENET	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Haz.15
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.216	919	1.075	1.091	1.004	473
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	5.769	4.902	6.949	7.494	8.221	4.325
KARŞILIKSIZ ÇEK	2010	2011	2012	2013	2014	Oca.-Tem.15
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	860	581	943	748	673	424
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	505	298	400	289	216	78
BORSA VE DÖVİZ	2010	2011	2012	2013	2014	Ağu.15
BIST 100 Endeksi	59.567	60.195	64.982	77.314	76.306	73.798
Euro/\$	1,33	1,39	1,29	1,33	1,33	1,10

■ Gösterge sayfaları EBSO Araştırma Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

Aradığınız; en kaliteli baskı tekniklerini, en modern sistemlerde, en profesyonel personel ile **A'dan Z'ye** bir araya getirmiş, fiyatta doğru rekabetçiliği koruyarak isteklerinizi tam zamanında size teslim etmiş, dünden bugüne değil tam üç kuşaktır işinin hakkını vermiş bir **MATBAA ise...**

DÜNYAYI DOLAŞMANIZA GEREK YOK !

www.teknofset.com

5632 Sokak No:26 • 35090 Çamdibi / İZMİR
Tel: 0232 458 58 09 • Faks: 0232 458 54 04
bilgi@teknofset.com • teknofset@gmail.com

İyi Yemek, İyi Malzemeyle Yapılır!